

BATI TRAKYA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEKLERİ YAYIN ORGANI

BATI TRAKYA'NIN SESi

ARALIK-ŞUBAT 1988-1989, YIL:2, SAYI:7-8, FİYATI:5.000 TL.

MAHKEME ERTELENDİ KARAR VEREMEDİLER

YENİ GENEL BAŞKANDAN MESAJ

MERİÇ VİLAYETİNDEKİ TÜRK ESERLERİ

ADALET!

*İnsanca hayat istemenin kârı esâret
Mazlûmu ezip sonra da dünyâyâ şikâyet
Sâdıklara Ahmet'lere lâyük mî sefâlet
Ey Avrupa gördün mü acep böyle rezâlet
Sen söyle nasıl şey Yunanistan'da adâlet*

*Yoktur Yunan'ın kısmeti nâmûs ile ardan
Fırsat bularak çıksa eğer şimdi mezardan
Elbette adâlet utanır böyle karardan
Ey Avrupa gördün mü acep böyle rezâlet
Sen söyle nasıl şey Yunanistan'da adâlet*

*Türk'ün suçu yok varsa eğer belli ki dîni
Binlerce asır geçse azalmaz ona kîni
Kan içmeğe doymaz bozamaz eski yemîni
Ey Avrupa gördün mü acep böyle rezâlet
Sen söyle nasıl şey Yunanistan'da adâlet*

*Türk'ün adı çıkmış SEFERÎ hepsi yalandır.
Barbarlığı meslek edinen bil ki Yunan'dır.
Târîhine bak her yanı baştan başa kandır.
Ey Avrupa gördün mü acep böyle rezâlet
Sen söyle nasıl şey Yunanistan'da adâlet*

İstanbul, 6 Aralık 1988
M. Nejat SEFERCİOĞLU

BATI TRAKYA'NIN SESİ

Adres: Beşirağa Tekkesi Sok. No: 7 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 68 57

(İKİ AYDA BİR YAYINLANIR)

KASIM-ŞUBAT 1988-1989

7-8

Sahibi	Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi Adına Tahsin Salihoğlu
Yazı İşleri Müdürü	Halit Eren
Akademik Kurul	Prof.Dr.Kemal Karpaz Prof.Dr.Oktay Aslanapa Prof.Dr.Ali Alpaslan Doç.Dr.Aldülhaluk Çay Doç.Dr.Mutafa Erkal Doç.Dr.Yusuf Halaçoğlu Doç.Dr.Cevdet Küçük Doç.Dr.Ümit Meriç Doç.Dr.Özcan Mert Doç.Dr.Cihat Özönder Y.Doç.Dr.İhsan Şahin Y.Doç.Dr.Feridun Emecen Y.Doç.Dr.Nejat Sefercioğlu Y.Doç.Dr.M.Süreyya Şahin Dr.Aydın Yüksel Dr.Mustafa Rumelili

Temsilciliklerimiz

Adapazarı	Atatürk Bulvarı Bulvar İşhanı Kat: 4 No: 52
Ankara	Akay Cad. 20/4 Bakanlıklar Tel: 125 77 87
Bursa	Atatürk Cad. Vakıflar İşhanı Kat: 4 No: 409 Tel: 22 40 49
İzmir	1362. Sok. No: 26 Blok/B Kat: 4 No: 405 Kerimhan Tel: 25 28 06 Basmahane
İzmit	Fethiye Cad. Gökseller Pasajı Üst Kat Tel: 11 08 77
K.K.Türk Cumhuriyeti	Sabahattin Egeli: P.K. 175 Girne
B.Almanya	Schwanthaler St. 155 8000 München 2 Tel: (89) 502 42 33
Reklam Fiyatı	Arka kapak: 600.000 TL, İç Kapaklar: 500.000 TL. İç Sahifeler: 300.000 TL. (Tam Sahife)
Fiyatı	5.000 TL.
Abone Ücreti	Yıllık (6 sayı) 30.000 TL.
Yurt Dışı	40 DM veya 30 \$ karşılığı döviz
Abone Hesap No	Türkiye İş Bankası Türbe Şubesi 2623 Tas-C Nolu Hesap Cağaloğlu-İstanbul

Yazılardaki fikirler yazarlarına ait olup, dergiyi bağlamaz ve derginin aynı fikri taşıdığı anlamına gelmez.

BATI TRAKYA'NIN SESİ zikredilerek iktibas edilebilir.

Yazı İşleri gönderilen yazıların değerlendirilmesinde bazı düzeltmeler ve kısaltmalar yapabilir.

Bu sayı Yıldızlar Ofset (İstanbul) tesislerinde 2000 adet olarak basılmıştır.

BATI TRAKYA'NIN SESİ dergisinin kapak ve iç grafik düzeni, dizgi, film ve grafik uygulama çalışmaları
MARMARA REKLAM tarafından yapılmaktadır. Tel: 520 86 88

İÇİNDEKİLER

3

Editörden

4

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Kongresi Yapıldı
Tahsin Salihoğlu Genel Başkan

7

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoğlu'nun Mesajı

9

Yeniden Yapılanma Zamanıdır
Taner Mustafaoğlu

11

Dr. Sadık Ahmet'in Şahsında Yargılanan Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığının Davası
Süresiz Ertelendi.
Mustafa H. Mustafa

14

20 Aralık'ta Bütün Batı Trakya'nın Kalbi Selânik'te Attı.

19

Batı Trakya'nın Sesi Dr. Sadık Ahmet'le Selânik'te Görüştü

21

Yunan Basınında Batı Trakya Türk Azınlığını Hedef Alan
Düşmanlık Kampanyası Şiddetleniyor.

24

Genel Merkez Gençlere Kucağını Açtı.
E. Alibaş

25

Batı Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu Faaliyetlerine Devam Ediyor.

28

Gümülcineli Ali Haydar Efendi
Arş. Gör. Cevat İzgi

29

Meriç (Evros) Vilâyetindeki Tarihi Türk Eserleri.
M. Türkoğlu

39

Balkanlarda Yok Edilmeye Çalışılan Bir Millet: Makedonlar.
Doç.Dr.Cihat Özönder

43

Batı Trakya'da Türk Yerleşim Bölgeleri
İskeçe Vilayetine Bağlı Yer Adları.
Halit Eren

46

2345/1920 Sayılı Kanun: Müftüler ve Başmüftü Seçimiyle İslâm Cemaatlerine Ait Evkaf
Varidatının İdare Şekline Dair Kanun

54

Haberler

EDİTÖRDEN

Değerli okuyucularımız;

Batı Trakya Türklerinin haklı davasında gün geçtikçe önemli mesafeler aldığını görmenin sevinciyle bir müddet gecikmiş olan dergimizle karşınızdayız. Araya giren Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği'nin 40. Olağan Genel Kurul toplantısı ve Dr. Sadık Ahmet'in yargılanması olayları bu gecikmenin ana sebeplerini oluşturmaktadır. Esas amacımız sizlere en son haber ve araştırmaları ulaştırabilmektir.

Elinizdeki dergimizi aradaki zaman açığını kapatmak düşüncesiyle iki sayı birlikte sunuyoruz. 7. ve 8. sayı olarak elinize ulaşan dergimizde gene doyurucu yazılar bulacağınızı ümit ediyoruz.

Geniş olarak işlediğimiz kongre ve Dr. Sadık Ahmet'in yargılanması, bu sayımızın ağırlıklı haberlerini oluşturmaktadır. Dr. Sadık Ahmet'in şahsında yargılanmak istenen Batı Trakya Türklerinin haklı davalarına sahip çıkışlarını bu yazılarımızda bulacaksınız.

Gene bu sayımızda Meriç Vilayetindeki Tarihi Türk Eserleri yazımızda, Batı Trakya'daki Müslüman Türk varlığının önemli belgeleri olan yapıları tanıyacak ve geçen sayımızın devamı niteliğindeki Batı Trakyadaki Türk Yerleşim Bölgeleri'yle İskeçe Vilayetini köy köy dolaşabileceksiniz.

Ayrıca değerli araştırmacı Doç. Dr. Cihat Özönder'in Yunanistan'da varlığı tanınmayan ve yokedilmeye çalışılan Makedonlar ile ilgili yazısı Yunan eritme politikasının insanlık dışılığını gözler önüne sermektedir.

Kıymetli okuyucularımız; Batı Trakya'nın Sesi'ni istenilen kalite ve doyuruculukta çıkarabilmek için bir çok ekonomik zorluklara katlanıldığı bir gerçektir. En iyi baskı imkanlarından yararlanabilmek ve sizlere daha iyiyi, daha güzeli sunabilmek için bu sayımızdan itibaren dergimizin birim fiyatı 5 000 lira olarak tespit edilmiştir. Buna göre bir yıllık abone bedeli de 30.000 lira olmaktadır. Bu konuda da her zaman olduğu gibi siz okuyucularımıza olan güvenimizi tekrarlıyoruz.

Bundan sonraki sayılarımızda daha iyiye, daha güzele ulaşmak dileğiyle...

BATI TRAKYA'NIN SESİ

BATI TRAKYA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL KONGRESİ YAPILDI TAHSİN SALİHOĞLU GENEL BAŞKAN

1946 yılında kurulan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezinin 40. Olağan Genel Kurulu 30 Ekim 1988 Pazar günü Eminönü Halk Eğitim Merkezi Salonunda yapıldı. Dernek tarihindeki en kalabalık Genel Kurullarından biri olan toplantı oldukça heyecanlı ve doyurucu geçti. Dernek üyelerinin ilgisi gelecek için ümit verecek nitelikteydi.

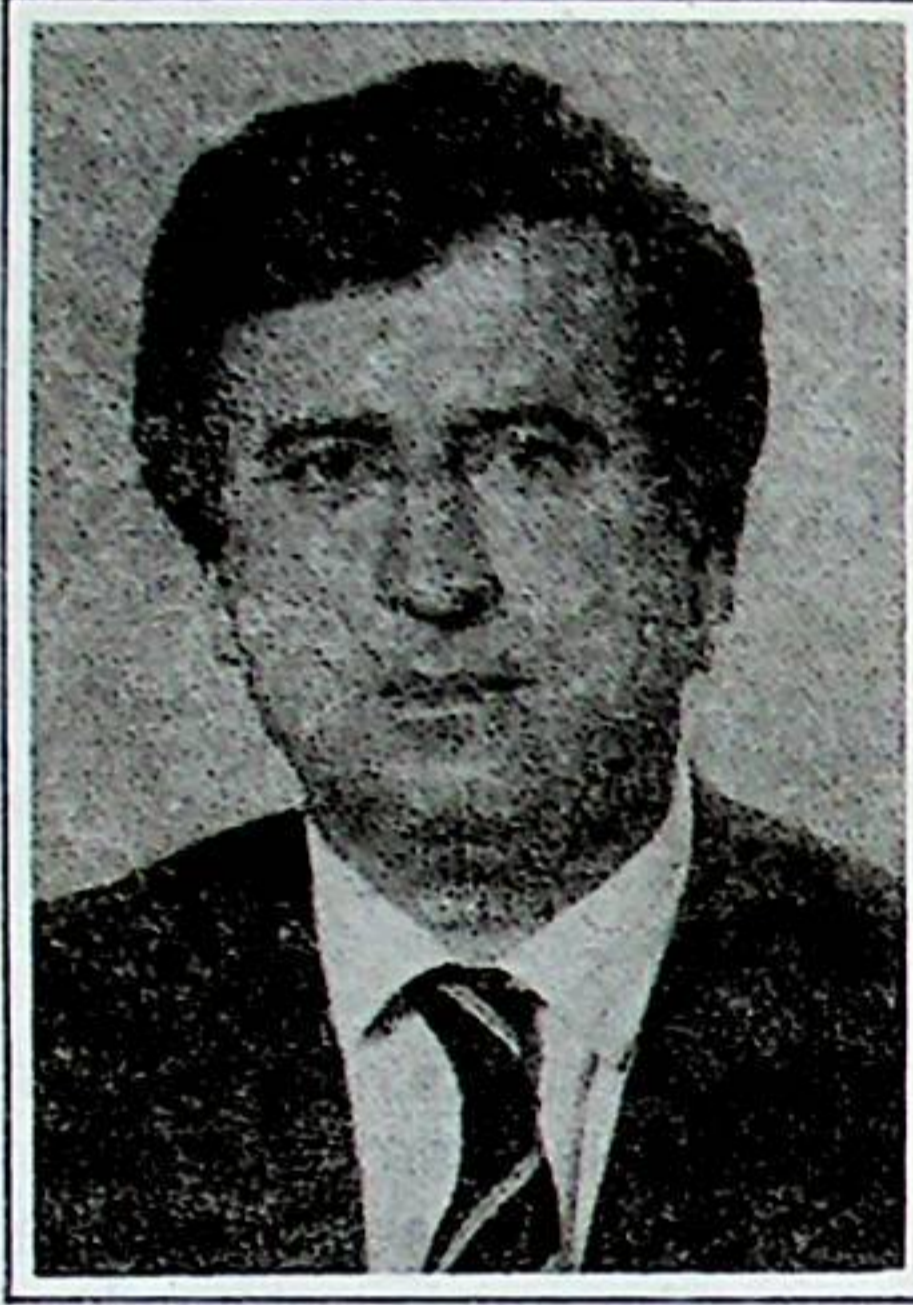
Kongre heyecanı daha aylar öncesinden başlamış, kulis faaliyetleri kongre gününe kadar bütün yoğunluğuyla devam etmişti. Heyecan doruktaydı. Kongre günü Pazar olmasına rağmen salon sabahın erken saatlerinden itibaren dolmaya başlamıştı. Listeler hazırlanmış, hazır bulunan üyelerin oylarıyla hizmet için seçilmeyi bekliyorlardı.

Başlama saati olan 11.00'de gelen üyelerin çokluğu ile oturacak yer kalmamış, bazı üyeler dış koridorlarda ayakta beklemek zorunda kalmışlardı.

39. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı olarak Dr. Mustafa RUMELİLİ Kongrenin açılışını yaparak üyeleri selamladı ve kongrenin Batı Trakya Türkleri için hayırlı olmasını diledi.

Divan, iki genel Başkan adayı Tahsin Salihoğlu ve Hüseyin Dilek'in teklifi ve Genel Kurulun oybirliğiyle Şükrü Şankaya'nın başkanlığında Ahmet Mehmet Bilgin, Erdinç Okçular ve Muzaffer Ömeroğlu'ndan teşekkür etmiştir.

Divan seçimini takiben yapılan

Genel Başkanımız, Tahsin Salihoğlu

saygı duruşundan sonra 39. Dönem Yönetim Kurulu adına Genel Başkan Dr. Mustafa Rumelili faaliyet raporunu okudu.

Dr. Mustafa Rumelili "Yönetimleri sırasında Türkiye ve Yunanistan Başbakanlarının başlattığı Davos sürecinde Batı Trakya Türkleri Meselesinin de gündeme getirilmeye çalışıldığını" belirterek, "bu konuda müspet yönde ilerlemeler kaydedilmekle beraber Yunanistan'ın olumsuz tavırları dolayısıyla gelişmelerin hiç de iç açıcı olmadığını" söyledi. "20 yıldır yapılmayan cemaat seçimleri, kapanma durumuna gelmiş öğretim kurumları, yasal olmayan müftülük ataması, kapatılan dernekler, inkar edilen Türklük ve engelleyen ibadetler, dinî ve millî kurumlara yapılan saldırılar, ger-

çekleştirilmeye çalışılan Davos sürecini baltalayıcı rol oynamadığı ve Batı Trakya Türklerinin sıkıntısını arttırdığını" da söyleyen Dr. Rumelili "bunların son halkasını da Dr. Sadık Ahmet'in mahkumiyeti oluşturmaktadır" demiştir.

Dr. Rumelili, yönetimleri sırasındaki faaliyetleri arasında I. Batı Trakya Türkleri Yüksek Şurası ile Batı Trakya Türkleri I. Eğitim Şurası'nın gerçekleştirildiğini, Yunanistan'ı protesto mitingi tertiplenmesinin de izin verilmemesi sebebiyle yapılamadığını belirtmişti.

Ayrıca, Türkiye'ye iltica eden ve mecburi ikamete tabi tutulan 22 hemşehrimizin dernek binasında barındırıldığını, her türlü ihtiyaçlarının giderilerek daha da mağdur duruma düşmelerinin önlendiğini belirten Dr. Rumelili, yapılan girişimlerle bu hemşehrilerimizin mecburi ikamet problemlerinin durdurulduğunu belirtmiştir.

Yönetimleri zamanında uzun yıllardan beri eksikliği duyulan bir yayın organını da faaliyete geçirdiklerini, yaşaması ve yaşatılması şart olan böyle bir derginin varlığı ile Batı Trakya Türkünün sesini daha geniş kitlelere duyurabileceğini vurgulayan Dr. Mustafa Rumelili, kendilerini yönetimleri sırasında yalnız bırakmayarak maddi ve manevi destek veren hemşehrilere teşekkür ederek sözlerini bitirdi.

Genel Sekreter Hüseyin Aktar ulaşılabilir" dahi

murakabe ropırlarından sora söz alan konuşmacılar getirdikleri eleştiriler ve temennilerle hazır bulunan üyeleri aydınlatmışlardır. Konuşmacıların bişleştikleri noktanın "daha güzele nasıl ulaşılabilir" olduğu gözlenmiştir.

Daha sonra Genel Başkan adaylarından Hüseyin Dilek söz alarak seçilmeleri durumunda yapmayı plandıkları çalışmalarını anlatmıştır. "Kendilerinin iyi çalışabilecek bir kadroya sahip olduklarını" belirterek göreve talip olduklarını söylemiş ve "tahsilli arkadaşlarımı, işadamlarını, bu devlete olan borçlarının bir kısmını dahi olsa ödemeye ve davet ediyorum" demiştir.

Hüseyin Dilek'ten sonra söz alan diğer Genel Başkan adayı Tahsin Salihoğlu da "Biz hepsi yüksek öğrenim görmüş arkadaşlarımızla bu hizmet yarışında daha iyiyiz" diyerek Yönetim Kurulu adaylarını tek tek tanıtmıştır. "Batı Trakya Türkleri arasında oluşturulmaya çalışılan sun'i ayırım ve gruplaşmaları tasvip etmediklerini, göreve seçildikleri takdirde maddî ve manevî olarak birliği, beraberliği temine çalışacaklarını" söyleyen Tahsin Salihoğlu "bizleri birbirimize düşürerek menfaat uman mihrakların oyununa gelmeyeceklerini" vurgulamıştır.

Zaman zaman alkışlarla kesilen konuşması sırasında "Batı Trakya Türkünün hakkı olan bütün hürriyetlerden yararlanmasını sağlamak için mücadele vereceklerini, insanca yaşama hakkına kavuşmuş, her türlü mağduriyetten kurtulmuş Batı Trakyalıyı görmek en büyük istekleri olduğunu" tekrarlayan Tahsin Salihoğlu "hak verilmez alınır" prensibiyle hareket edeceklerini söylemiştir.

Dilek ve temenniler kısmından sonra seçimlere geçilmiş ve kayıtlı yaklaşık 3000 civarındaki üyeden hazır bulunan 483 tanesi oyunu kullanmıştır. Oy sayımına geçildiğinde heyecanlı kalabalığın varlığı dikkat çekmiştir.

Sayımı yapılan oylar sonucunda Tahsin Salihoğlu 305, Hüseyin Dilek de 185 oy almıştır. 3 oy da geçersiz sayılmıştır. Kullanılan oyların yüzde 60'ından fazlasını alarak Genel Başkanlığa seçilen Tahsin Salihoğlu kürsüye gelerek kendilerine gösterilen ilgi ve güvene teşekkür etmiştir. Bu yarışın bir hizmet yarışı olduğunu tekrarlayan ve seçimle birlikte rekabetin de ortadan kalktığını, artık birleşme ve yardımlaşmanın

zamanı olduğunu vurgulayan Tahsin Salihoğlu, gösterdiği medeni cesaret ve ağırbaşlılıktan ötürü Avukat Hüseyin Dilek'i tebrik etmiştir.

Kongrenin Batı Trakya Türkleri açısından önemi büyük olmuştur. İki Genel Başkan adayı seçim sonuçlarının açıklanmasından sonra kucaklaşarak davada birlik ve beraberliğin varlığına güzel bir örnek teşkil etmişlerdir.

40. Dönem Yönetim Kurulunu oluşturan asil ve yedek üyeler şunlardır:

Yönetim Kurulu

Genel Başkan	Tahsin Salihoğlu	Makina Y.Mühendisi
Yön.K.Üyesi	Salih Alibaşı	Serbest
Yön.K.Üyesi	İdris Yazıcı	İnşaat Mühendisi
Yön.K.Üyesi	Hasan Erdem	İnşaat Y.Mühendisi
Yön.K.Üyesi	Kaşif Samioğlu	Mimar
Yön.K.Üyesi	Orhan Mümin	Basın-Yayın
Yön.K.Üyesi	İlhan Kahveci	Avukat
Yön.K.Üyesi	Adnan Mesutoğlu	Makina Mühendisi
Yön.K.Üyesi	Fahri Hasan	Makina Mühendisi
Yön.K.Üyesi	Şevket Şevket	Ekonomist
Yön.K.Üyesi	Taner Mustafaoğlu	Ekonomist

YÖNETİM KURULU YEDEKLERİ

1-Cafer Emir	Av.
2-Hasan Egeli	Müteahhit
3-Yusuf Karasulu	Doktor
4-Hasan Hüseyinoğlu	Doktor
5-Şevket Sarper	Diş Hekimi
6-İsmet Ağaoglu	Diş Hekimi
7-Rahim Çakır	Diş Hekimi
8-Ahmet Hamitoğlu	Doktor
9-Fethi Nezir	Tüccar
10-Mehmet Yakacıklı	İnş. Y.Müh.

Denetim Kurulu Yedekleri

1-Mahir İmamoğlu	Tüccar
2-Mümin Öztürk	Mimar
3-Hüseyin Durmuşoğlu	Kimya Y.Müh.

Haysiyet Divanı

1-Cahit Kilimci
2-Ramazan Özgür
3-Cahit Mustafaoğlu

Denetim Kurulu

1-Vedat Cinoğlu	Muhasebe
2-Hüseyin Egeli	Müteahhit
3-Emin Öztürk	Harita Müh.

Haysiyet Divanı Yedekleri

1-Mümin Haliloğlu
2-Muharrem Yurtsever
3-Halil Kıran

40. dönem Yönetim Kurulunun görev taksimi şöyledir:

Tahsin Salihoğlu
Hasan Erdem
Orhan Mümin
Salih Alibaşı
İlhan Kahveci
İdris Yazıcı
Taner Mustafaoğlu
Kaşif Samioğlu
Fahri Hasan
Adnan Mesutoğlu

Genel Başkan
Başkan Yardımcısı
Genel Sekreter
Teşkilat Başkanı
Basın Kolu Başkanı
Kültür Kolu Başkanı
Tanıtım Kolu Başkanı
Yardımlaşma Ko'lu Başkanı
Spor Kolu Başkanı
Üye

Seçilen 40 . Dönem Yönetim Kurulu 3 Kasım 1988'de Genel Başkan Tahsin Salihoğlu'nun başkanlığında yaptığı toplantıda 39. Dönemden devir teslim işlemleriyle birlikte görev taksimi de yapmıştır.

Batı Trakya'nın Sesi olarak, 40. Olağan Genel Kurul Toplantısını Batı Trakya Türklerinin haklı davasında önemli bir mesafe olarak gördüğümüzü belirtirken Genel Başkanlığa seçilen Tahsin Salihoğlu ve Yönetim Kuruluna başarılar temenni ederiz.

DUYURU

Sayın Üyelerimiz;
Yeni seçilen Yönetim Kurulumuz haklı davamızda başarıya ulaşmayı siz üyelerimizle sağlıklı iletişim kurmakta görmektedir.
Bu amaçla tanışmak ve üyelik kayıtlarındaki değişiklikleri belirlemek için üyelerimizin Genel Merkez'e tezriflerini rica ederiz.

B.T.T.D.D.
Genel Merkez
Yönetim Kurulu

Pazar günleri hariç hergün
saat 9.30-18.00 arası
derneğimiz açıktır.

BATI TRAKYA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL BAŞKANI TAHSİN SALİHOĞLU'NUN MESAJI

30 Ekim 1988 tarihinde yapılan kongre, Batı Trakya Türklerinin haklı davasında önemli bir dönemin başlangıcı olacaktır. Bunun bilincinde olarak göreve başlayan Yönetim Kurulumuz bizden önceki arkadaşlarımızın bıraktığı yerden devam edecek ve Batı Trakya Türklerinin gasbedilen haklarının iadesi için sıkı bir mücadeleye girişecektir.

40. dönem Yönetim Kurulu olarak Batı Trakyalı hemşehrilerimizin problemlerinin temelinde Yunanistan'ın uyguladığı ayrımcı ve baskıcı politikayı görmekteyiz. Batı Trakya'da yaşayan Müslüman Türklerin bu uygulama ve politikalar dolayısıyla sıkıntı ve ızdırap çektiği bir gerçektir. Amacımız sinek avlamak değil, bataklığı kurutmak olacaktır. Bu amaçla Batı Trakya'daki soydaşlarımızın ellerinden alınan temel hak ve hürriyetlerini yeniden kazanmaları için Türk ve dünya kamuoyuna bunların anlatılması gerekmektedir.

Benim Batı Trakyalı soydaşımın Türklüğü inkar edilir, ibadet hürriyeti kısıtlanırken;

Benim soydaşımın başlıca geçim kaynağı olan toprakları ellerinden alınırken,

Benim küçük Batı Trakyalı soydaşım kendi öz kültürünü öğrenmekten men edilir,

kitapların kendilerine verilmemesi sebebiyle karanlığa mahkum edilmek istenirken,

Benim yetişmiş öğretmenlerim göreve getirilmeyip çocuklarımız Türk kültüründen mahrum ve yetersiz öğretmenlerin eline terkedilirken,

Benim kardeşlerim haksız ve dayanaksız para cezalarıyla sindirilmeye çalışılırken,

Türkiye Üniversitelerinden mezun benim aydın kardeşlerimin mesleklerini icra etmeleri engellenirken,

Benim soydaşımın cemaat seçimlerini yapmasına müsaade edilmez, rızasına muhalif olarak müftü tayiniyle seçme hürriyeti elinden alınırken,

Batı Trakya Türkü'nün varlığının simgesi olan Türk kurum ve kuruluşları tek tek kapatılırken,

Kısacası benim insanım millî ve insanî hak ve hürriyetlerinden mahrum bırakılıp yok edilmek istenirken dünyada hiçbir insanın ve kuruluşun bunu görmemezlikten gelmesi beklenemez.

Yönetime seçildiğimiz ilk günlerden beri Batı Trakyalı hemşehrilerimizin meseleleriyle uğraşmakta, çözümünü için hal çarelerine baş vurmaktayız. Bugün Türkiye'ye iltica eden hemşehrilerimizin mecburî ikamete tabi tutulmaları bunca ayırım ve baskılara maruz kalan

insanlarımıza reva görülemeyecek bir tutumdur kanaatindeyiz. Bu amaçla yapılan girişimlerimizle, meselenin halli konusunda önemli mesafeler aldığımızı, asıl kökündeki aksaklık ve haksız uygulamalarla mücadele etmek için çalışacağımızı belirtmek isteriz.

Ben ve arkadaşlarım böyle bir hizmet için göreve talip olurken Batı Trakya Türklerinin birlik ve beraberliğe her zamankinden daha fazla ihtiyacı olduğunu dile getirmiş bu birlik ve beraberliğin bozularak sun'i ayrılık ve gruplaşmalara dönüşmesini tasvip etmediğimizi belirtmiştik. Bu sun'i ayrılık ve gruplaşmalardan menfaat uman mihrakların oyunlarına alet olmayacağımızı bir defa daha tekrarlıyoruz.

Seçilmemizi takip eden günlerde Dr. Sadık Ahmet olayı da gündeme gelmiş ve bizleri yoğun bir çalışmanın içine itmiştir. Dr. Sadık Ahmet'in şahsında yargılanılmak istenilen Batı Trakya Türk toplumunun sahipsiz olmadığı başta Yunanistan olmak üzere bütün dünya kamuoyuna duyurulmuştur. Dr. Sadık'ın mahkemesinin başlayacağı günlerde, düzenlenen basın toplantıları, Yunanistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu önüne konulan siyah çelenk ve Yunanistan Başbakanı A.

Papandreu'ya ulaştırılmak üzere verdiğimiz mektup ile Türk kamu oyunun dikkatleri Batı Trakya'ya ve özellikle de Selanik'teki mahkemeye çekilmiştir. Burada haklı davamıza ilgisi dolayısıyla değerli Türk basınına ne kadar teşekkür etsek azdır.

Nitekim çalışmalarımız semeresini vermiş, Türkiye'deki, Almanya'daki ve Yunanistan'daki Batı Trakyalıların infiali Dr. Sadık Ahmet'in mahkemesinin ertelenmesine sebep olmuştur.

Yönetime seçilişimizin ilk devrelerine rastlayan bu olaylar bizler için birer tecrübe olmuş, hür dünya kamuoyuna yönelik faaliyetlerimizi yönlendirmede bizlere azim ve şevk vermiştir.

Burada, bizleri oylarıyla bu yönetime layık gören bütün hemşehrilerimize teşekkür ederken yaptığımız mücadelede de kendilerini her zaman yanımızda hissettiğimizi belirtiriz. Tekrar ediyoruz bizleri birbirimizle uğraştırarak zararımızı uman miraklar hayal kırıklığına uğrayacaklardır.

Bütün hemşehrilerimize sesleniyoruz; birlik ve beraberlikten ayrılmadan haklı davamıza sahip çıkalım. Biz gerçek gücümüzü ancak birlik ve beraberliğimizle ispat eder ve haklı davamızda başarılı olabiliriz. Hepimizin üzerimize düşen dava sorumluluğunu paylaşmasıyla haklı davamızda muktesip haklarımızı elde edeceğimizden, Batı Trakya'da insanca yaşamaya başlayacağımızdan şüphemiz olmasın.

Gelin hep beraber çalışalım, gelin hakkımızı arayalım. Çünkü "hak verilmez alınır".

BULGAR-NÂME

-Halit Eren'e-

Nâmusa tasallut yine îmâna tasallut
Bunlar da doyurmaz ise ünvâna tasallut
Hep sizlere has kîn ile insâna tasallut
Türk'tür diye mâsum nice sübyâna tasallut

Dün bendem idin emre hazır sustalı maymun
Gel gör ki bugün tasma-yı zillette o boynun
Sen Moskof'a düşkün Moskof sana uygun
Bundan sanırım sendeki vicdâna tasallut

Târih utanır yazsa eğer bir satırından
Ağzında kuduz salyası pençende kızıl kan
Yamyamları dil-hûn ediyor sendeki vicdan
Dinsizliğinin belgesi Kur'ân'a tasallut

Sen kendini gaflet ile millet mi sanırsın
Her an seferîdir sanırım Türk'ü tanırsın
Bir gün yine mehter ile düşten uyanırsın
Gel eyleme yollardaki kervâna tasallut

Ankara, Ocak 1987

YENİDEN YAPILANMA ZAMANIDIR

TANER MUSTAFAOĞLU
Yönetim Kurulu Üyesi

“Ne yaptığın değil, nasıl yaptığın önemlidir” der bir Amerikan özdeyişi. Hakikaten de çoğu zaman bakkallar görürüz çok zengin, bakkallar görürüz çok fakir, sporcular görürüz çok başarılı, sporcular görürüz vasat, politikacılar görürüz istikrarlı, politikacılar görürüz gelip geçici. Peki ama, nedir aynı mesleği icra eden, aynı meydanda at koşuran bu insanları böylesine farklı kılan? Nedir bize falanca bu işi daha iyi bilir veya bu işi nihayete ulaştırır dedirten? Nedir güvenmemizi sağlayan?

İşte tüm bu soruların cevabı kişilerin kendi ihtisas konularında işleri “nasıl yaptıklarında” yatar. Netice itibarıyla sonuçların önemli olduğunu kabullenirsek, sonuca götürecek yollardan en iyisinin seçimi ile optimal sonuç elde etmenin doğru orantılı olduğu aşikardır. Oysa, biz Türkler, Osmanlı İmparatorluğundan kalan o haklı vakur, mütevazî ve adil dünya görüşümüz ile optimal sonuçları hep yanlış mütalâ etmişizdir. Bizce optimal sonuç herkes için adil olmalıdır. Ama, değişen dünya koşulları ve özellikle son 20-30 sene bize çok güzel göstermiştir ki, optimal sonuç yalnızca ve yalnızca bizim için en iyi olmalıdır ve optimal sonuçta başkalarının menfaati bizimkinden çok çok sonra gelmektedir. Yani, kısacası, önümüzde kocaman bir pasta varsa ve aç isek, amacımız önce kendimizi doyurmak olmalıdır. Oysa biz Türk adaletimiz ve Türk konukseverliğimiz ge-

reği pastayı daima odadaki kişi sayısı kadar eşit parçalara bölmüşüzdür. Ama, bıçak başkalarının eline geçtiğinde görmüşüzdür ki onlar, bıçağın ucu ile bize kestikleri kırıntıları, bir de oltanın ucuna takarak hayatı bizim için zorlaştırmaktan geri kalmamışlardır.

Tüm bu sıralananlardan tek bir sonuç çıkmaktadır: “**OYUNU KURALLARINA GÖRE OYNAMAK GEREKİR.**” Oyunun kurallarına göre oynanması şartını kabullenecek olursak ve aklın yolunun bir olduğu gerçeğinden yola çıkarsak kurallar gayet açıktır:

A. Organize olmak

- A1. Türkiye topraklarındaki Batı Trakyalıların organize olmaları
- A2. Yunanistan topraklarındaki Batı Trakyalıların organize olmaları
- A3. Avrupa'daki Batı Trakyalıların organize olmaları
- A4. İslam dünyası çerçevesinde organize olmak.

B. Duyarlı olmak

Dr. Sadık Ahmet olayı Batı Trakya Türkün'ün duyarlılığının en iyi şekilde ortaya konulmasına güzel bir vesile olmuştur.

- C. Sabırlı ve soğukkanlı olmak
- D. Maddi olarak güçlü olmak

A. ORGANİZE OLMAK

Demokratik ve katılımcı toplumlarda yurttaşların hoşnutsuzluklarını dile getirme haklarının nasıl göz ardı edilip bastırılmak istendiğini bir Batı Trakya meselesi haline dönüşen Dr.Sadık Ahmet'in yargılanması olayında gördük. Gerek Yunanistan'daki soydaşlarımız gerekse Türkiye'deki Batı Trakyalıların bu olaya tepkileri öylesine büyük oldu ki, olay aniden bir devlet meselesi haline dönüştü. Bu arada, zannediyoruz ki bu mesele üzerine dikkatlerin böylesine çekilmesinde üstün bir gayret gösteren sayın Genel Başkanımız Tahsin Salihoğlu'na ve meselenin cereyan ettiği günlerde Genel Merkezimize gelerek maddi ve manevi desteklerini bizlerden esirgemeyen Batı Trakyalılara şükranlarımızı sunmak kaçınılmaz bir görev olacaktır.

B. DUYARLI OLMAK

Doktor Sadık Ahmet olayı Batı Trakyalı duyarlılığının en iyi şekilde ortaya konulmasına güzel bir vesile olmuştur. Ne var ki, duyarlılığımızı göstermek için her zaman Doktor Sadık Ahmet'in yargılanması gibi önemli ve sık rastlanmayan bir olay tezahür etmeyecektir. Dolayısı ile, duyarlılığımız sürekli olmak zorundadır. Nasıl ki en ün-

l futbolculardan oluşan bir takım, takım oyunu oynamadan başaralı olamaz ise biz de bir takım gibi organize olamaz isek başarıdan oldukça uzaktayız demektir.

Organize olma koşulunu yerine getiren takım yine başaralı olamıyor ise o zaman başka nedenler aramak gerekir ki bu aşamada ilk akla gelen **MOTİVASYON**, yani ruh eksikliğidir. Batı Trakyalıların artık iyi bir takımı vardır. Avukatı ile, mühendisi ile, doktoru ile, ğrencisi ve tüccarı ile iyi bir takım, hem de bilgi ve beceri ile donatılmış bir takım. Yani, helva yapmak için irmik, şeker ve suyumuz mevcuttur. **Bu helvayı yapacak hünerli eller ise motivasyondur, ruhtur, meseleye duyarlı olmaktır.** Burada bütün Batı Trakyalıları meselenin birer gönüllü askerleri olarak duyarlı olmaya, çalışmaya davet ediyoruz. 2 yılda bir seçimle 1 milyon Batı Trakyalıyı temsilen 11 Yönetim Kurulu üyesini meselenin içine atıp, onların boğulmasını seyretmek yerine bu çalışmaya hevesli insanlara herkes kendi ölçüleri dahilinde yardımcı olursa ve dava tabandan gelen inançlı, duyarlı bir itme ile desteklenirse o zaman meselenin halli konusunda önemli adımlar atılacaktır.

C. SABIRLI VE SOğUKKANLI OLMAK

Orta Asya'da kurulmuş, dönemlerinin en parlak devleti olmuş Türk devletleri gayet basit bir in taktiği ile daima tarih sayfasından silinmişlerdir. Bu taktiğin adı "**bl, parçala, yok et**"tir. Bu taktik gnzde de birçok devlet tarafından uygulanmaktadır. Bu taktiklere karşı uyanık olmanın yanında unutmamamız gereken bir konu da "**keskin sirkenin küpüne zarar vereceği**" gerçeğidir. Saldırgan olmak yerine, sakın olarak gücümüzü daha akılcı ola-

Gayeler her ne kadar fikirler ile savunulsalar da maddi destekten mahrum kaldılar mı iyi anlatılamazlar. Gayenimize ulaşmamızda maddi desteğe de ihtiyaın olduğu ortadadır.

rak toplar ve daha yararlı bir şekilde kullanabiliriz.

D. MADDİ OLARAK GÜÇLÜ OLMAK

3 milyonluk bir lke İsrail, 300 milyonluk bir lke Amerika Birleşik Devletleri ve her zaman tartışılan bir konu: Hangi devlet diğerinin satalitidir? Nedir İsrail'i bir süper karşısında bu denli güçlü, bu denli yaptırımcı kılan? Bu sorunun cevabı şarkılara bile geçmiş: "*Money makes the world go around*", yani **para dünyayı döndürür.** yle ise gayemize ulaşmamızda da maddi desteğe büyük ihtiyaç vardır. Gayeler her ne kadar fikirler ile savunulsalar da maddi destekten mahrum kaldılar mı iyi anlatılamazlar. Aynı şekilde Batı Trakya meselesi de bir Batı Trakya Dökümantasyon Merkezi kurulmadıkça, etkin bir dergi çıkarılıp Türkçe ve yabancı dillerde sirküle edilmedikçe, gerek yurtiçi gerekse yurtdışı temaslar başarılı ve kopuksuz srdrlmedike biz Batı Trakyalılar bu güne kadar yaptığımız gibi ancak Yunanistan'ı insan haklarına saygı göstermemek ile suçlayarak, mülk alamadığımızı, mallarımızın

istimlake uğradığını, damımızı onaramadığımızı, devlet memuru olmadığımızı söyleyerek kavalımızı kendimiz çalar ve yine sadece kendimiz dinleriz.

Beyler, ESAS OLAN SONUÇ ALMAKTIR. Davamızın savunuculuğunda bilgi ve becerisinden şüphe etmeyeceğimiz arkadaşlarımız vardır fakat, yukarıda anılan işlerin gerçekleştirilebilmesi için siz sayın Batı Trakyalıların ve özellikle ununu eleyip, eleğini duvara asmış Batı Trakyalıların desteğine ihtiyaç vardır.

Elde etmek istenen sonuç Batı Trakya meselesini anlatmak, bu konuya ilgi çekmektir. Bunun yolunda kendi aramızda toplantı

yapıp hepimizin bildiği konuları biribirimize tekrarlamak değil, Türkiye'deki Batı Trakyalıların sorunlarını zmek için sık sık Ankara'ya gidip problemlerimizi anlatmak, profesyonel bir dergi çıkarmak, yabancı dilde yayınlar yapıp dış temaslarda bulunmaktır.

Evet beyler, bütün bunları gerçekleştirmek için hepimizi tarihi bir göreve çağırıyoruz. Havanda su dövmek yerine, Türkiye'de, Yunanistan'da ve Avrupa'da güçlü bir Batı Trakya lobisi oluşturmaya, el ele vermeye ne dersiniz?

Grldğu gibi her sorunun bir çözümü vardır. Derdi veren Allah dermanı da vermektedir. Yukarıda sıralanan çözümlerin her biri siz Batı Trakyalıların yakın ilgisini beklemektedir. şimdi her Batı Trakyalı fert kendine samimi bir şekilde sormalıdır: Sürekli sızlanacak mıyız, yoksa akılcı çözümlerle meselelerin üzerine gidip istediğimiz sonucu söküp alacak mıyız? Eğer, bu soruya vereceğiniz cevap sizi dava için harekete geçirecek gte ise inanınız ki Batı Trakya davası çoktan kazanılmış demektir.

DR. SADIK AHMET'İN ŞAHSINDA YARGILANAN BATI TRAKYA MÜSLÜMAN TÜRK AZINLIĞININ DAVASI SÜRESİZ ERTELENDİ

MUSTAFA H. MUSTAFA

Batı Trakya Türk Azınlığının önde gelen liderlerinden **Dr. Sadık Ahmet**'in Selanik İstinaf Mahkemesinde 20 Aralık'ta görüşülmesi gereken davası süresiz olarak ertelendi.

Bu dava sadece **Dr. Sadık**'ın davası değildi. Tüm Batı Trakya Türklüğünün davasıydı. Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığının yasal, anayasal, uluslararası antlaşmalardan ve insanca yaşama hakkını istemelerinden kaynaklanan bir davaydı.

Batı Trakya Türklerine yaklaşık çeyrek yüzyıldan beri çeşitli baskı, ayırım ve haksızlıklar yapılıyordu. Vatandaşlık ve insanlık hakları verilmiyordu. Ülke içinde bu hakların iadesi için toplum olarak çeşitli seviyelerde yaptığı girişimlerden hiç birinden olumlu sonuç alınamıyordu.

Bu haksızlıklar zinciri böyle devam edemezdi. Himayesine emanet edilen Yunanistan'ın da hesap vermek mecburiyetinde bulunduğu bir takım uluslararası kurum ve kuruluşlar var olmalıydı. En azından İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini imzalamıştı Avrupa Topluluğu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi gibi insan haklarına büyük önem veren kuruluşların üyesiydi. Bu kuruluşlar Batı Trakya Müslüman Türk Toplumunun içinde bulunduğu güç hayat şartlarından mutlaka ve hem de belgesel olarak haberdar edilmeliydi.

*Selânik'teki dava
Batı Trakya Türk
Toplumunun
insânca yaşama
isteğinden dolayı
yargılanıştıydı.*

İşte **Dr. Sadık Ahmet** bu güç görevi üstlenmek üzere 1985 yılı ortalarında harekete geçti. Batı Trakya çapında bir imza kampanyası başlattı. Bu imza kampanyasına gerekçe olarak da topluma yapılan çeşitli haksızlık ve ayrımları gösteren bir muhtıra hazırlandı. Köy köy, kapı kapı gezdiği soydaşlarından eğer bu muhtırada yazılı olanlara katılıyorsa elindeki listeye imza atmalarını istedi. Amacı, topladığı imzaları ilişikteki muhtırayla birlikte Yunan Meclisi ve Avrupa kuruluşlarına göndermekti.

Batı Trakya Türk'ü sevinçle imza kampanyasına katılıyordu. Her geçen gün imzalar durmadan artıyordu. Yüzler binleri, binler onbinleri kovalıyordu.

Yönetim bu işten fazlasıyla tedirgin oldu. Bu gidişi durdur-

malıydı. Nitekim **Dr. Sadık**, 9 Ağustos 1986 günü Dedeoğaç yolunda bir trafik ekibince durduruldu ve arabasındaki imzalara el konularak tutuklandı. İki gün tutuklu kaldıktan sonra dava normal mahkemeye aktarılarak kendisi serbest bırakıldı.

Dr. Sadık Ahmet'i bu tutuklama olayı ürkütmemişti. 25 Eylül 1987 tarihinde, Batı Trakya Türk'ünün adını bir kez daha dünya kamuoyuna duyurmağa muvaffak oldu. Anılan tarihte Selanik'te düzenlenen "**Demokrasi ve İnsan Hakları**" adlı uluslararası bir toplantıya giderek oradaki delegelere Batı Trakya Türk toplumunun içinde bulunduğu durumu anlatan bir broşür dağıttı. Yönetim tarafında yeni bir teşle, yeni bir iz kapatma çabaları...

Nihayet **Dr. Sadık Ahmet**'in adalet huzuruna çıkarılması kararlaştırılıyor. Belirlenen tarih 28 Ocak 1988 ve yeri Dedeoğaç Bıdayet Mahkemesi. Ancak duruşma, gününe bir kaç gün kala erteleniyor. Yeni tarih 21 Nisan 1988. Fakat bu tarihte de duruşma başlamıyor. Çünkü bir kez daha erteleniyor ve mahkemenin görüşüleceği yer Dedeoğaç'tan Selanik'e aktarılıyor. Gerekçeleri ise "**Bir Türk Doktoru olan Sadık Ahmet'in duruşmasını izlemek üzere Batı Trakya'dan çok sayıda Türk'ün Dedeoğaç'a gelip olay çıkarabilecekleri ihtimali...**" için garipliğine bakın: Bir tarafta

“Batı Trakya’da Türk yoktur!” diyen Yunan Yargıtayı ve diğer tarafta da **“Türklerin olay çıkarma ihtimali”**nden söz eden aynı Yargıtayın bir başka dairesi!..

Selanik’teki ilk duruşma 27 Mayıs 1988’de yapılıyor ve bilirkişi durumundaki itham tanıklarının yokluğu sebebiyle 22 Haziran’a erteleniyor.

22 Haziran’daki duruşmaya Yönetim tam kadro geliyor. Batı Trakya’daki çeşitli daire başkanları itham tanıklığı yapıyorlar. Öyle tanıklık ki dostlar başına... Azınlık insanına baskı ve ayırım yapmak şöyle dursun, hatta Hristiyanlara göre **“imtiyazlı”** birer vatandaş olduklarını bile iddia ediyorlar. Savunma tanıklığı yapan **Mehmet Emin Aga, İsmail Rodoplu** gibi azınlık mensuplarının söyledikleri dikkate bile alınmıyor ve **Dr. Sadık Ahmet**, **“ülkenin uluslararası ilişkilerini zedeleyebilecek nitelikte yalan haber yayma ve sahte imza kullanma”** suçlarıyla 30 ay hapis cezası ile 100 bin Drahmi (1.200.000 TL.) para cezasına çarptırılıyor. Aynı şekilde, Dedeoğaç bölgesinde **Dr. Sadık**’a yardım eden **Vacip Kanarya** adlı bir soydaş da 15 ay hapis ile 50 bin Drahmi (600.000 TL.) para cezasına çarptırılıyor. Demek ki Batı Trakya Türklerine ayırım yapılmıyormuş da **Dr. Sadık**, **“yapılıyor”** demek suretiyle hem de uluslararası ilişkileri zedeleyebilecek **“yalan haber”** uydurmuş... Batı Trakya Türk’ü de bu **“yalan haber”**den çok tedirgin olmuş... Her ne kadar azınlık basını bu baskı ve ayrımları yıllardan beri yayın organlarında en ince ayrıntılarına dek yazıyorlarsa da, savcıya göre, bunun önemi yokmuş. Çünkü basına itimat yüzde 4’ü geçmiyormuş...

Tabii ki **Dr. Sadık Ahmet** bir toplum davası uğruna yediği hapis cezası kararını İstinaf ediyor ve bir üst mahkeme niteliğindeki Selânik İstinaf Mahkemesi’nde davanın yeniden ele alınması tarihi olarak 20 Aralık 1988 Salı günü belirleniyor.

Toplumunun sorunlarına sa-

hip çıktığı için hapis cezasına çarptırılan **Dr. Sadık Ahmet**’i elbette Batı Trakya Müslüman Türk Toplumunu da kucaklayacaktır. Nitekim 29 Kasım tarihinde İskeçe’de Faziletli İskeçe Müftüsü **Mustafa Hilmi**’nin başkanlığında bir toplantı yapan **Azınlık Yüksek Kurulu**, bu davanın ferdi bir olay olmadığı ve bir **AZINLIK DAVASI** olduğunu oy birliğiyle kabul ederek Yüksek Kurul adına Yürütme Komitesince aşağıdaki duyuruyu yayınlıyor:

BATI TRAKYA AZINLIK YÜKSEK KURULU ADINA YÜRÜTME KOMİTESİNİN DUYURUSU

Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı **YÜKSEK KURULU** 23 Kasım 1988 Çarşamba günü saat 17.00’de Faziletli İskeçe Müftümüz **Mustafa Hilmi**’nin daveti üzerine İskeçe Müftülüğünde toplanarak, **Dr. Sadık Ahmet**’in 20 ARALIK 1988 SALI GÜNÜ SELÂNİK İSTİNAF MAHKEMESİNDE YARGILANACAĞI DAVA KONUSUNU GÖRÜŞMÜŞTÜR.

Batı Trakya Türk Azınlığının söz sahibi mümtaz şahsiyetlerinden oluşan Yüksek Kurul, dava hakkında çeşitli görüş ve düşün-

Azınlık Yüksek Kurulu toplanarak Dr. Sadık Ahmet’in davasının bir “Azınlık Davası olduğuna ve destekleneceğine oy birliğiyle karar vermiştir.

celer öne sürdükten sonra, söz konusu davanın bir **AZINLIK DAVASI OLDUĞUNU OYBİRLİĞİYLE KABUL ETMİŞTİR.**

Azınlık Yüksek Kurulu’nda öne sürülen önerileri tahakkuk ettirmek üzere:

- 1- Faziletli İskeçe Müftüsü veya Temsilcisi,
- 2- Kongre Başkanı,
- 3- Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği,
- 4- Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği,
- 5- Vaaz ve İrşad Heyeti,
- 6- Batı Trakya Müslüman Öğretmenler Birliği,
- 7- Gümülcine Türk Gençler Birliği,
- 8- Gümülcine Türk Birliği’nden oluşan Bu Yürütme Komitesi görevlendirilmiştir.

Azınlık Yüksek Kurulu adına oluşan YÜRÜTME KOMİTESİ, 29 Kasım 1988 Salı günü toplanarak Aşağıdaki karar metninin Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığına duyurulmasına karar verilmiştir:

Hatırlanacağı üzere, Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığına yapılan baskı ve ayrımları hem Yunanistan ve hem de dünya kamuoyuna duyurmak üzere, Azınlığımız doktorlarından **Sadık Ahmet**, bundan bir süre önce Azınlık insanı arasında bir imza kampanyası başlatmıştı.

Kampanyanın devam ettiği ve yaklaşık 15.000 imza topladığı bir sırada **Dr. Sadık Ahmet** tutuklanmış ve adalete sevk edilmişti.

Bunun üzerine, Haziran 1988 tarihinde olağanüstü toplanan Azınlık Yüksek Kurulu, **Dr. Sadık Ahmet**’in bireysel olarak başlattığı imza toplama kampanyasının doğrudan doğruya Azınlığımızı ilgilendirmesi ve aslında, Yüksek Kurulun da bu konuda daha önceden alınmış bir prensip kararı bulunması nedeniyle **Dr. Sadık Ahmet** aleyhine açılan davanın **BİR AZINLIK DAVASI OLDUĞUNU OYBİRLİĞİYLE KABUL ETMİŞTİR.**

Selânik Üç Hakimli Bidayet Mahkemesi’nde 22-24 Haziran ta-

rihleri arasında yapılan duruşma sırasında gerek yönetimin kendi adına duruşmaya getirdiği ve gerekse **Dr. Sadık Ahmet** adına gelen soydaş tanıkların tümü, Azınlık insanına yıllardan beri yapılan baskı ve ayırımları anlatmalarına ve soydaşlarımızın kendi rizalarıyla imza kampanyasına katıldıklarını söylemelerine rağmen hâkimler, resmî devlet memuru olan Elen tanıkların iddialarına itibar etmişler ve **Dr. Sadık Ahmet**'in 30 ay, Doktor'a Evros bölgesinde yardım eden **Vacip Kanarya** adlı soydaşımıza da 15 ay hapis cezası vermişlerdi.

Şimdi, 20 Aralık 1988 Salı günü **Dr. Sadık Ahmet** ve **Vacip Kanarya**, Selânik İstinaf Mahkemesi'nde yeniden yargılanacaklardı.

Bu davanın bir AZINLIK DAVASI olduğu, işbu duyurunun başında da belirtildiği gibi, **Azınlık Yüksek Kurulu**'muzca bir kez daha kabul edilmiştir. Başka bir deyimle 20 Aralık 1988 Salı günü Selânik İstinaf Mahkemesi'nde **Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı yargılanacaktır.**

Bunun için, 20 Aralık 1988 Salı günü Selânik'tü tüm azınlık bizzat hazır bulunmalıdır!

Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığına önemle duyurulur.
**AZINLIK YÜKSEK KURULU ADINA
YÜRÜTME KOMİTESİ**

Batı Trakya Türk'ü yeniden heyecanlı günler yaşamaya başlamış ve toplumsal dayanışma duygusu her geçen gün biraz daha güçlenme yolunu tutmuştur.

Mutlak surette 20 Aralık tarihinde Selânik Adliye Sarayı önünde toplanılmalıydı. Ve bunun için hazırlıklar da başlamıştı. Ancak 20 Aralık günü yaklaştığında olağanüstü kış bastırmıştı. Selânik'e gidebilmek hemen hemen imkansızdı. Fakat bütün bu olumsuz hava koşullarına rağmen yaklaşık 1500 Batı Trakya genci Selânik'e ulaşmayı başarmıştı.

Duruşmaya Batı Trakya'dan olduğu kadar Türkiye ve Avru-

pa'dan da büyük bir ilgi vardı. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan partilere mensup Milletvekilleri ortaklaşa hazırladıkları bir metni Yunanistan'ın Ankara Büyük Elçiliği kanalıyla Yunanistan Başbakanına göndermişti. Avrupadaki çeşitli kuruluşlara da gönderilen bu metinle dava ile ilgilenilmesi isteniyordu.

Avrupa'dan da davayı izlemek isteyenler de vardı. **Uluslararası Azınlıkları Koruma Komisyonu Başkanı Alman Avukat Dr. Hans Heltmann** duruşmayı izlemek üzere Yunanistan'a gelmiş; ancak Selânik Havaalanının trafiğe kapalı olması sebebiyle Atina'da kalmıştı. Aynı şekilde **Uluslararası Af Örgütü'nün Cenevre Temsilciliğinden Helena Cooli** da bu sebeple Selânik'e gelememiştir. **Dr. Sadık Ahmet**'e göre havaalanının trafiğe açılmaması da kasıtlıydı. *"Duruşma bittikten sonra havaalanı da açılacak"* diyordu. Nitekim açıldı da... Duruşmanın başladığı sırada salon ve dış salon soydaşlarla doluydu. Türkiye'nin Selânik Başkonsolosu Sayın **Fazıl Çorman** ise duruşmayı ön sırada oturarak yakından izliyordu.

Yargıçlar, ilk iş olarak fotoğraf çekimini yasakladılar. Sanki duruşmayla ilgili anların ölümsüzleştirilmesinden çekiniyor gibi bir halleri vardı. *(Fotoğraflar yargıçların salondan ayrılmasından sonra çekilmiştir.)*

Tanık adlarının okunması sı-

**Dr. Sadık
Ahmet'e göre
Selânik
Havaalanının
trafiğe açılmaması
da kasıtlıydı.
"Duruşma bitince
açılacak" diyordu.**

rasında Gümülcine Emniyet Müdürü, Ulaştırma Dairesi Başkanı ve Maliye Dairesi başkanının salonda hazır bulunmadıkları görüldü. Başka tanıklar da hava muhalefeti sebebiyle gelememişlerdi ama bu üçünün salonda hazır bulunmayışları çok ilginçti. Yargıçın elindeki belgelere göre her üç tanığın ayrı ayrı mazeretleri vardı. Biri sağlık sebebi, diğeri ailevi sebepler ve üçüncüsü de çok yoğun idari işlerinin varlığını öne sürerek duruşmaya gelemeyeceklerini bildiriyorlardı. **Dr. Sadık Ahmet**'e göre, bu gerekçeler de inandırıcı olmaktan çok uzaktı.

Savcı, tanık adlarının okunmasından hemen sonra söz alarak, yukarıda kimliklerini belirttiğimiz üç tanığın duruşmada hazır bulunmalarının çok önemli olduğunu, ilk mahkeme kararında bu kişilerin tanıklığının önemli rol oynadığını ve bu sebeple duruşmanın ertelenmesini istedi.

Yargıç, bu istek üzerine savunma avukatları Sabahattin Emin ve Hüseyin Aga'nın görüşlerine baş vurdu. Savunma avukatları kendilerinin duruşmaya hazır olduklarını ancak karar yetkisinin yargıçlara ait olduğunu söylediler.

Bundan sonra duruşmaya bir süre ara veren yargıçlar, ikinci oturum başladığında davayı süresiz olarak erteleme kararı alındığını açıkladılar.

Böylece **Dr. Sadık Ahmet**'in şahsında yargılanmakta olan Batı Trakya Müslüman Türk Toplumunun yasal, anayasal, uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan vatandaşlık ve insanlık haklarının yargılanması da bir karara bağlanamadı.

Dr. Sadık Ahmet, erteleme kararı ve gerekçesi hakkında duruşmadan hemen sonra Batı Trakya'nın Sesi'ne şu açıklamayı yaptı: *"Bu kararın gerekçeleri bana göre yapaydır. Asıl gerekçe Batı Trakya Türk Toplumunun davaya sahip çıkması ve bunun yanında Anavatan Türkiye ile Avrupa'daki çeşitli kuruluşların davayla yakından ilgilenmeleridir."*

20 ARALIK'TA BÜTÜN BATI TRAKYALININ KALBİ SELÂNİK'TE ATTI

29 Ocak'tan sonra 20 Aralık da Batı Trakya Türkünün tek yürek olduğu tarihtir.

Batı Trakyalıların Türkiye, Batı Almanya ve Yunanistan'daki faaliyetleri

B T S H A B E R M E R K E Z İ

Batı Trakya Türk Toplumuna tatbik edilen baskıları Yunan ve dünya kamuoyuna duyurabilmek amacıyla bir imza kampanyası başlatan Dr. Sadık Ahmet yaklaşık onbeş bin imza topladığı bir sırada Yunan emniyet görevlileri tarafından tutuklanmış ve yargılanmak üzere mahkemeye sevk edilmiştir. Normal de Dedeoğlu Bidayet Mahkemesi'nde görülmesi gereken dava, Batı Trakya Türklerinin hareketlenmesinden korkan Yunanlı idarecilerin talebi ile Selânik Bidayet mahkemesine aktarılmıştır.

20-22 Haziran tarihlerinde Selânik'te görülen davada Dr. Sadık Ahmet 30 ay hapis ve 100 bin Drahmi para cezasına, dava arkadaşı Vacip Kanarya ise 15 ay hapis ve 50 bin Drahmi para cezasına çarptırılmıştır. Karara yapılan itiraz üzerine 20 Aralık'ta gene Selânik'te yapılan mahkemede ise savcı itham şahitlerinin kötü hava şartları nedeniyle gelmediklerini gerekçe göstererek Sadık Ahmet aleyhine açılan davanın süresiz olarak ertelenmesini sağlamıştır.

Sadık Ahmet'in şahsında Batı Trakya Türk Toplumunu yargılayan Yunanistan Türkiye'nin ve Batı Trakya Türklerinin gerekli duyarlılık göstermeleri nedeniyle, Yunanistan için menfi neticeler doğuracak herhangi bir karar ver-

Dr. Sadık Ahmet ve Vacip Kanarya mahkemede.

mek yerine davayı süresiz erteleme yolunu seçmiştir.

Dr. Sadık Ahmet'in hem Bidayet ve hem de İstinaf mahkemesindeki duruşması sırasında Batı Trakya Türklerinin şartları zorlayarak hazır bulunması göz yaşartıcı sahneler meydana getirmiştir.

TÜRKİYE'DEKİ FAALİYETLER

Genel Merkezi İstanbul'da bulunan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği 16 Aralık tarihinde Basın Müzesi konferans salonunda bir basın toplantısı düzenledi.

Toplantıda bir konuşma yapan Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoğlu; "halk arasında huzursuzluk yaratacak ve milletlerarası ilişkilerini zedeleyecek nitelikte yalan haber yaymak ve sahte imza kullanmak" gerekçesiyle Dr. Sadık Ahmet'in Yunan mahkemesi tarafından 30 ay hapis ve 100 bin Drh. (1 Milyon 200 bin lira) para cezasına çarptırılmasını protesto etti.

Tahsin Salihoğlu, konuyla ilgili detaylı bilgi verdikten sonra konuşmasına şöyle devam etti. "Yunanistan Dr. Sadık Ahmet'in

nezdinde Batı Trakya'da yaşayan 120 binin üzerindeki Türk'ü yargılamıştır. Batı Trakya Türk'leri bugün vatandaşlık hatta insanlık haklarından yoksun olarak yaşamaya çalışmaktadır. Yunanistan Lozan andlaşmasının hükümlerine uymamaktadır. Batı Trakya Türklerinin haklarını korumak isteyen Dr. Sadık Ahmet tamamen taraflı bir mahkeme sonucu cezalandırılmıştır. Bu durum karşısında soydaşlarımız Temyiz Mahkemesine başvurmuşlardır. Duruşma 20 Aralıkta yapılacaktır".

ANKARA SAHİP ÇIKTI

17 Aralık tarihinde ise iktidar ve muhalefete mensup 128 milletvekili Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu'ya bir mektup göndererek insan haklarını hatırlattılar. Yunanistan hükümetinin Batı Trakya Türk'lerine uyguladığı baskılar Avrupa Parlamentosuna şikayet için imza topladığı gerekçesiyle 30 ay hapse mahkum edilen Türk asıllı doktor Sadık'la ilgili olan mektup Yunanistan Büyükelçiliğine götürüldü.

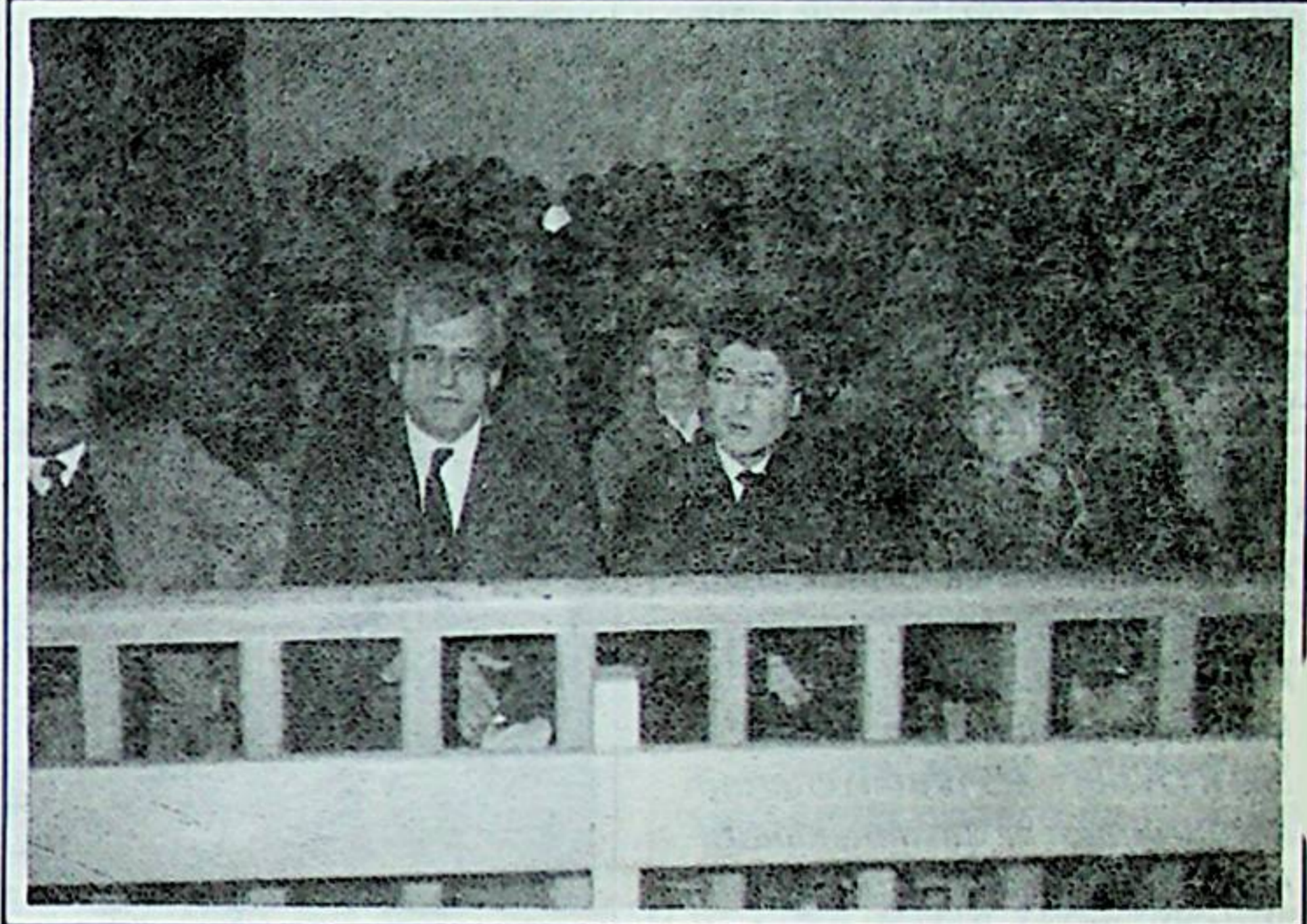
ANAP Ankara milletvekili Mustafa Taşar'ın öncülüğüyle 128 milletvekilinin imzaladığı mektup SHP'li Gürcan Ersin, DYP'li İsmail Köse, ANAP'lı Şener İşleten ve Taşar tarafından büyükelçiliğe verildi.

Mektubu büyükelçiliğe vermeden önce TBMM'de basın toplantısı düzenleyen Taşar, "Dr. Sadık Ahmet'in Yunanistan'ın Batı Trakya'lı Türk'lere uyguladığı baskıları protesto için imza topladığı ve yalan haber yaydığı gerekçesiyle 30 ay hapse mahkûm edildiğini belirterek davanın temyiz mahkemesinde 20 Aralık'ta Selanik'te görüleceğini bildirdi. Aynı gün Avrupa Parlamentosunda ANAP'lı Güneş Taner'in de konuyu dile getiren bir konuşma yapacağını ifade eden Taşar, bunun yanı sıra Avrupa Parlamenterler Meclisi üyelerine bin adet telgraf gönderildiğini de bildirdi.

Muhalefet milletvekilleri ile birlikte basın toplantısı düzenleyen

Taşar'ın verdiği bilgiye göre 128 ANAP, SHP, DYP milletvekilinin imzaladığı ve Papandreu'ya gönderilen mektupta insan hakları beyannamesinin 40. yıldönümünde Dr. Sadık Ahmet'in 20 Aralıkta duruşmaya çıkarılacağı hatırlatıldı. Dr. Ahmet'in Yunanistan hükümetinin, Avrupa Konseyinin işbirliği ile Selanik'te düzenlediği "demokrasi ve insan hakları" konulu bir toplantıda Yunanistan'daki Türk toplumu ile ilgili bir broşür dağıttığı için 30 ay hapse çarptırıldığı hatırlatılarak "Dr. Sadık Ahmet'in durumuyla bizzat ilgilenmenizi ve Yunan otoriteleri nezdinde gerekli müdahalede bu-

edilmek istendiğini ve Sadık Ahmet nezdinde bütün Batı Trakya Türk Toplumunun yargılandığını söyledi. Tomsu konuşmasına şöyle devam etti; "Dr.Sadık Ahmet, Batı Trakya Türklerinin şikayet ve isteklerini içeren bir broşürü Avrupa Parlamentosuna sunmak üzere hazırlamış ve 15 bin soydaşımıza imzalatmıştı. Bu broşürü bahane eden Yunan polisi Dr. Ahmet'i göz altına almış ve soydaşımız "Uluslararası ilişkileri zedeleyen faaliyette bulunma" suçu iddiasıyla 30 ay hapse mahkum edilmişti. Dr. Sadık Ahmet'in temyiz duruşması 20 Aralık'ta Selanik'te yapılacak."

Duruşmayı T.C. Selanik Başkonsolosu Fazlı Çorman da (paltolu olan) izledi.

lunmanızı beklediğimizi saygılarımızla arz ederiz." denildi.

Taşar, mektubun Yunanistan'ın içişlerine karışma anlamına gelmediğini bir soru üzerine açıklarken, Davos ruhunun zedelenmesinden yana olmadıklarını da ifade etti. Taşar, Yunan milletvekilleri insan hakları adına mahkemeleri izlemek için Türkiye'ye geliyorsa, biz de Batı Trakyalı Türk'lere insan haklarının tanınmasını istiyoruz şeklinde konuştu.

Aynı gün Ankara Batı Trakyalılar Derneği Başkanı Mehmet Tomsu da bir basın toplantısı düzenleyerek Dr. Ahmet'in suç olmayan bir sebepten mahkum

GENEL MERKEZ DEVREDE

18 Aralık 1988 tarihinde Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği tarafından Yunanistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu önüne siyah çelenk koyulmuş ve Yunanistan Başbakanı A. Papandreu'ya ulaştırılmak üzere bir mektup bırakılmıştır. Bu amaçla düzenlenen basın toplantısı öncesi Konsolosluk önünde çok sayıda Batı Trakyalı toplanarak Yunanistan'ın baskıcı ve ayrımcı politikasını protesto etmişlerdir. Elleri haksızlıkları dile getiren çeşitli pankart ve dövizler de bulunan 250 civarındaki kişiden oluşan kalabalık po-

lisin müdahalesine rağmen Konsolosluk binasının önüne kadar gelmiş ve Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoğlu'nun konuşmasını izlemiştir. Genel Başkan Tahsin Salihoğlu Yunan Başkonsolosluğuna siyah çelengi ve Papandreu'ya ulaştırılmak üzere hazırlanan mektubu bıraktıktan sonra hazır bulunan Batı Trakyalılara ve basın mensuplarına şu konuşmayı yapmıştır:

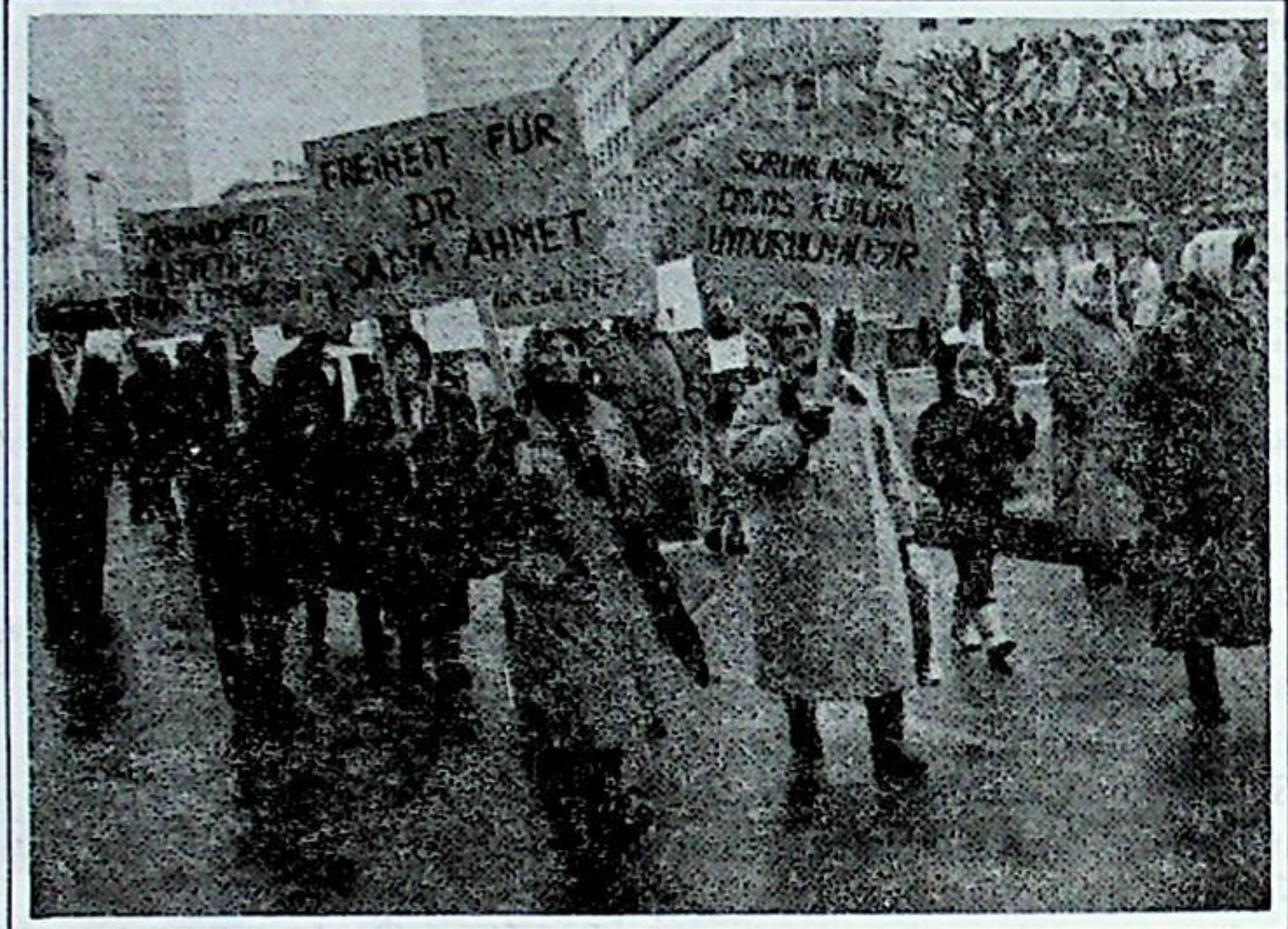
Sayın Basın Mensupları

Bu açık havada düzenlediğimiz basın toplantımıza zaman ayırıp geldiğiniz için öncelikle sizlere teşekkür etmek isteriz. Nedir bizleri bu tatil gününde bu daracık sokaklarda toplayan sebep? Bizleri buraya geterin sebep; yarından sonra, 20 Aralık 1988 günü Selanik İstinaf Mahkemesinde Batı Trakya Türklerinin yargılanacak olmasıdır. Batı Trakya'daki insanlık dışı uygulamaların sona erdirilmesi için Batı Trakya Türkleri arasında imza toplayan ve topladığı 15.000 imza ile birlikte yakalandıktan sonra 30 ay hapse mahkum edilen Dr.Sadık AHMET'le, kendisine yardım eden Vacip KANARYA'nın mahkumiyetlerinin durdurulması ve davanın kaldırılması için Yunanistan Başbakanı Andreas Papandeu'ya gönderilmek üzere hazırladığımız mektubu Yunanistan Başkonsolosluğuna getirmek maksadıyla buraya gelmiş bulunuyoruz.

20 Aralık 1988 Salı günü Selanik İstinaf (Temyiz) Mahkemesinde görülecek olan dava, Batı Trakya'daki 120.000 ve Türkiye'deki 800.000 Batı Trakya Türkünü ilgilendirmektedir. Orada yalnız Dr. Sadık AHMET değil 120.000 Batı Trakya Türk'ü yargılanmaktadır. Çünkü Dr.Sadık AHMET Yunan idarecilerinin Batı Trakya Türk'üne reva gördüğü insanlık dışı muameleye son verilmesi maksadıyla Yunan Parlamentosuna ve peşinden de Avrupa Parlamentosuna verilmek üzere çilekeş

Batı Trakya Türkünün imzasını topluyordu. Aslında yargılanması gereken, baskıya maruz kalıp da medeni bir şekilde bunun mücadelesini yapanlar değil, bu insanlık dışı baskıları Batı Trakya Türk Toplumuna reva gören Yunan yöneticileridir. Ben burada Batı Trakya Türkünün Lozan'da tanınan, vakıflarını ve müftülüklerini serbestçe yönetebilmeleri, kendi lisanlarını her yerde serbestçe kullanmaları, açacakları özel okullarda istedikleri öğretmenleri tayin ederek istedikleri şekilde eğitim yaptırabilecekleri ve bu müesseseleri serbestçe yönetebilecekleri gibi müktesep hakları olduğu hal-

Ben bugün yalnız, medeni dünyanın üyesi olduğunu iddia eden Birleşmiş Milletler üyesi olan ve İnsan Hakları Beyannemesini kabullenen, Avrupa Konseyi ile Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye olan Yunanistan'da insanların farklı din ve ırktan oldukları için baskı gördükleri ve uluslararası antlaşmalarla, anayasal haklarının gaspedildiği ve hak arama karşısında mahkum edildiklerini kamuoyuna duyurmak istiyorum. Bu durumu bütün dünyanın gözleri önüne sermek istiyoruz. Uluslararası kuruluşların 20 Aralık günü için harekete geçmesini bekliyoruz. Yunan adaleti 20 Aralık

Frankfurt'taki protesto yürüyüşüne Batı Trakyalı Türk hanımları da katıldılar.

de bunların ihlal edildiği gerçeğine değinmek istemiyorum. Batı Trakya Türkünün Yunan anayasasında tanınan vatandaşlık haklarından da mahrum edildiklerini, gayrimenkul satın alamadıklarını, evlerini onaramadıklarını, üniversite mezunlarının mesleklerini icra edemedikleri gibi şikayetleri de işlemek istemiyorum. Türklerin arazilerinin sudan sebeplerle istimlak edildiğini, 60 yıldır faaliyet gösteren Türk kuruluşlarının kapatılmak istendiğini, kısacası Türklüğün ve Türk varlığının inkara kalkışıldığını da bildiğiniz için tekrar ele almak istemiyorum.

1988 Salı günü dünya kamuoyu gözü önünde imtihan geçirecektir. Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin özellikle dikkatlerini çekmek isteriz. Uluslararası Af Örgütü'nün 20 Aralık günü için Selanik'e gözlemci göndereceğini öğrenmiş bulunmaktayız. Bu durum bizleri son derece sevindirmiştir. Bu ilgiyi diğer uluslararası kuruluşlardan da bekliyoruz.

20 Aralık 1988 günü, Dr. Sadık AHMET ile Vacip KANARYA'nın Selanik Bidayet Mahkemesince verilen mahkumiyet kararının İstinaf (Temyiz) Mahkemesinde bozulmasını temenni ediyoruz.

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoğlu'nun Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu'ya iletmek üzere İstanbul Başkonsolosluğu önüne bıraktığı mektup da şöyleydi:

PAPANDREU'YA MEKTUP

Sayın
Andreas PAPANDREU
Yunanistan Başbakanı
Sayın Başbakan,

Türk asıllı iki Yunan vatandaşı, Gümülcine (Komotini)'de Dr.Sadık Ahmet ve Arenpınar, Dimetoka (Agriani, Didimotihon)'da Vacip Kanarya 24 Haziran 1988 tarihinde, kendilerini sırasıyla 30 ay ile 15 ay hapis cezasına mahkum eden Selanik Bidayet Mahkemesi'nin bu kararını istinaf etmişlerdir. İstinafları 20 Aralık 1988 Salı günü Selanik İstinaf Mahkemesinde görüşülecektir.

"Devlete karşı yalan haber yaymak ve sahte belge düzenlemek"le suçlanmaktadır. Oysa ki gerçekte onlar Yunan vatandaşlık haklarını kullanarak hazırlanmış oldukları bir dilekçeye, Batı Trakya'da yaşayan Müslüman Türkler arasında imza toplamaktan ve bu dilekçede, yapılan haksızlık ve ayrımlardan yakınmaktan başka bir şey yapmamışlardır.

Dr. Sadık Ahmet ve Vacip Kanarya, demokrasi ilkelerine bağlı bulunduğunu ve insan haklarına saygı gösterdiğini iddia eden, Birleşmiş Milletler Belgesini ve İnsan Hakları Bildirisini kabullenen, devletler hukuku ve Avrupa Ortak Pazar ilkelerine sadık olduğunu öne süren Yunanistan Cumhuriyeti'nin vatandaşları olarak, Yunanistan'ın anayasasında da öngörülen haklardan yararlanarak, korkusuzca ve herhangi bir kısıtlamaya tabi tutulmadan, kendi toplumlarının şikayetlerini yansıtmada, öteki Yunan vatandaşları gibi eşit haklara sahip olduklarına inanıyorlar.

Onların, haksızca, uygunsuz olarak ve anayasaya aykırı biçim-

Kuruluş Tarihi: 1984
BATI TRAKYA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİ
Genel Merkez
Hacı Özalp Sokakı No: 7 Çarşamba - İstanbul
Tel: 827 86 87

S. E. Andreas Papandreu
Prime Minister of Greece

10.01.1988

Your Excellency,

Two Greek citizens of Turkish origin, namely Dr Sadık Ahmet of Komotini (Dimotika), and Vacip Kanarya of Agrinio (Arenpınar Dimotika) (Didimotika), have been summoned to appear before the court of appeal of Thessaloniki, on Tuesday, 20 December 1988, in order to defend themselves against the decision of the preliminary court of Thessaloniki, which sentenced them unfairly to various terms of imprisonment on 24 June 1988, the former for 30 months and the latter for 15 months.

They are accused of "spreading lies against the state, and of falsifying documents". In fact, all they did was to use their rights as Greek citizens in collecting signatures among the Turkish Muslims of Western Thrace for a petition, complaining against the unfair treatment and discrimination meted out them at every level of Greek society.

They believe that, as citizens of Greece which claims to be democratic and respectful of human rights which subscribes to the Charter of the United Nations and to the Declaration of Human Rights, to international law, and to the principles of the European Economic Community, they have equal rights, together with all other Greek citizens, to air the grievances of their community without fear or hindrance, as is also guaranteed by the Greek Constitution.

Their unfair, irregular and we believe, unconstitutional, condemnation under the criminal law has caused wide consternation and repugnance among the international community, as much as that among internationalists, the world press and many Muslim organisations have found it necessary to act in order to ensure that the above mentioned Greek citizens receive fairness, justice and equity from the higher echelons of the Greek judiciary.

We respectfully invite your Excellency to ensure that Dr Sadık Ahmet and Vacip Kanarya are legally, equitably, and constitutionally treated, and hope that the Greek Court of Appeal will quash the sentence passed on the above mentioned persons, who should not have been prosecuted in the first place, and thus save the Greek judiciary from besmirching itself.

Tahsin Salihoğlu

Chairman

General Secretariat: 211 1000, Fax: 81787, e-mail: haliho@haliho.com.tr

Tahsin Salihoğlu'nun Yunanistan Başbakanı A. Papandreu'ya gönderdiği mektup.

de ceza yasasına göre yargılanarak mahkum edilmeleri, devletler arası camiada o denli geniş bir kaygı ve yankı doğurmuştur ki, "Uluslararası Af Örgütü" adlı kuruluş, dünya basını ve bir çok İslam kuruluşu, yukarıda zikredilen kişilere Yunan yargı sisteminin üst düzeydeki organlarınca hakkaniyet ve adalet ilkelerine göre işlem yapılmasını sağlamak amacıyla harekete geçmişlerdir.

Sayın Başbakan,

Dr.Sadık Ahmet ve Vacip Kanarya hukuk, hakkaniyet ve anayasa ilkelerine göre işlem yapılmasını sağlamaya sizi saygı ile davet eder ve İstinaf Mahkemesinin esasen yargılanmalarına gerek olmayan sözkonusu kişileri mahkûm eden Bidayet Mahkemesinin kararını bozarak, Yunan yargı sisteminin kendi adını lekelemekten kurtarmasını ümit ederiz.

Tahsin SALIHOĞLU

Genel Başkan

ALMANYA'DAKİ FAALİYETLER

Öte yandan Batı Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu da bir portesto yürüyüşü düzenledi. 17 Aralık 1988 tari-

hinde Frankfurt'ta yapılan ve 2 bin civarında Batı Trakya Türkünün katıldığı yürüyüş sonunda Yunanistan'ın Frankfurt Konsolosluğu önüne bir siyah tabut bırakıldı. Üzerinde "Batı Trakya'da adalet katledildi" yazılı olan siyah tabut bırakılmadan önce Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Cafer Alioğlu şu konuşmayı yaptı:

Yunanistan'ın kuzey doğusundaki Batı Trakya'da 150 bin Türk yaşamaktadır. Buraya yeni gelmedik altı asırdan fazla bir zamandan beri burada yaşıyoruz.

Biz, Yunan yönetiminin ırkçılığı ve baskıları altında yaşam mücadelesi veren bu azınlığın temsilcileriyiz.

Sizlere Yunanistan'da Bulgaristan'dakinin benzeri ve asimilasyondan bir kaç örnek verelim.

- Batı Trakya'nın kuzeyinde, 30 kilometre genişliğindeki bir bölgede 25 bin Türk dünyanın en büyük açık hava hapisanesinde yaşamaktadır. Buraya giriş çıkışlar izine tabidir. Türk toprakları Lozan antlaşması imzalanırken yüzde 85 idi bugün ise yüzde 35'e düşürülmüştür.

- Gümülcine'de Şehreküstü ve Tabakhane camileri bu yıl iki defa bombalı saldırıya uğradı.

- Batı Trakya Türklerine yapılan baskıları, Avrupa konseyi ve öteki uluslararası kuruluşlara şikâyet için imza kampanyası açan Dr.Sadık Ahmet, Selânik Mahkemesince 30 ay hapse mahkûm edildi.

- Üniversite mezunu olan bilim adamlarımız, çalışma izni verilmediği için açlık grevine gitti.

Milliyetimiz inkâr ediliyor, okullarımızda çocuklarımız öğretmenler, Ev yapma, tamir yasak bir avuç toprak satın alamıyoruz. Bir tek Türke devlet dairesinde resmi görev verilmiyor.

Yurtdışına gezmeğe giden Batı Trakya Türkleri vatandaşlıktan atılıyor. Aileler parçalanıyor. Azınlık yok edilmek isteniyor. Bütün bunlar A E T üyesi Yuna-

nistan'da oluyor.

*Avrupa ve Avrupalı artık uyan!
Ezilen İnsanlara, dinine ırkına
bakılmadan yardım edilir. Bu ya-
karişe kulak ver, Yunanistan'a dur-
de!*

BATI TRAKYA'DA FAALİYETLER

18 Aralık Tarihinde, Azınlık Yüksek Kurulu İskeçe Müftüsü Başkanlığında bir toplantı yaparak Dr. Sadık Ahmet'in Selanik İstinaf Mahkemesinde görülecek davası için taktik ve strateji tespiti yaptı. İskeçe'deki toplantıya İskeçe Müftüsünden başka *Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği, Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği, Vaaz ve irşat Heyeti, Batı Trakya Müslüman Öğretmenler Birliği, İskeçe ve Gülmülcine Türk Gençler Birlikleri* temsilcileri katıldılar. Toplantıda bir "Yürütme Komitesi" kurulması kararlaştırıldı. Komitenin yayınladığı tebliğde 22/24 Haziran tarihlerinde yapılan duruşmada, Mahkemenin Türk asıllı tanıkların ifadelerine itibar etmeyerek, sadece Yunanlıların beyanlarına dayanan mahkumiyet kararı vermesinin, kanuna aykırı olduğu duyuruldu. Bu toplantıda duruşmanın yapılacağı gün bütün Batı Trakya Türklerinin Selanik'te bulunması talep edilerek bu çağrının Cuma namazı hutbesinde halka duyurulması kararlaştırıldı.

DR. SADIK AHMET DURUŞMADA

SELÂNİK İstinaf Mahkemesi listesinde 24'üncü sırada ilan edilen duruşma, normalde 20 Ocak akşam saatlerinde başlaması gerekmesine rağmen, saat 10'da sürpriz olarak vasıflandırılacak bir biçimde başladı.

Yunan devlet entrikalarını ve Yunan haleti ruhiyesini çok iyi bilen Batı Trakyalı Soydaşlarımız bu neviden kötü sürprizleri de he-

sapladıklarından sabah şafakla birlikte Selânik Adliye Sarayına akın ederek toplandılar. Dr. Sadık Ahmet'i Yunanlı hakimler karşısında yalnız bırakmamayı amaç edinen Batı Trakyalı Türklerin sayısı yaklaşık olarak 2 bin kişiyi buluyordu. Duruşma öncesi Salonun koridorlarını ve merdivenlerini ezici bir Türk kalabalığının doldurduğunu gören Yunan Emniyet Teşkilatı mensupları ve mahkeme görevlileri gözle görünen bir tedirginlik içersinde bulunuyorlardı.

Dr. Sadık Ahmet ve arkadaşı Vacip Kanarya mahkeme salonunda yerlerini alınca duruşma başladı. Hakimin ilk verdiği emir basın mensuplarının fotoğraf çekmelerini önlemeye yönelikti. Savcı ise yaptığı kısa bir konuşma neticesinde itham şahitlerinin kötü hava şartları nedeniyle duruşmada hazır bulunmadıklarını gerekçe olarak ortaya sürerek, Dr. Sadık Ahmet ve Vecib Kanarya hakkında açılan davanın süresiz olarak ertelenmesini talep etti. Çok kısa bir süre sonra savcının talebi kabul edilerek duruşmaya son verildi. Kararın açıklanmasından

birkaç dakika sonra görüşlerini aldığımız Dr. Sadık Ahmet dava ile ilgili olarak şunları söyledi: "Duruşma, itham şahitlerinin gelmediğinden ertelendi. Temel itham, şahitlerinden, Emniyet Müdürü çok acele Atina'ya çağrıldı. Maliye Müdürü; yıl sonu hesaplarının çokluğundan gelemedi. Ehliyetleri veren memur ile Azınlıklar Müfettişi de aniden rahatsızlandı. Bütün bunlar Yunanistan'ın bizim karşımızda gerilediğini gösteriyordu.."

Yunanistan'ın ummadığı cinsten gelişmelerle karşılaşmanın, şaşkınlığı içinde, bulunduğu dikkat çeken Dr. Sadık Ahmet, Yunanlı idarecilerin bir hukuk devletine yakışmayacak davranışlar sergilendiğini ifade etti. Dr. Ahmet devamla şunları da sözlerine ekledi: "Uluslararası Af Örgütünden Helene Cook'un ve Almanya'daki Türk Derneklerinin çabasıyla göndürülen, bir Alman Avukatın, Selanik'teki duruşmayı izlemeleri de dolaylı şekilde engellendi. "Selânik-Mikra Hava Alanı" bu şahısların Selânik'e gelmemeleri için kasıtlı olarak hava trafiğine kapatıldı."

Yunan Polisi hiç boş durmadı.

BATI TRAKYA'NIN SESİ DR.SADIK AHMET'LE SELANİK'TE GÖRÜŞTÜ

Selanik İstinaf Mahkemesinin hiçbir karar veremeyerek hakkında açılan davayı süresiz olarak erteleme kararı almasından sonra Dr. Sadık Ahmet'le görüştük. Batı Trakya'nın Sesi adına yaptığımız röportajda Dr. Sadık Ahmet sorularımızı şöyle cevaplandırdı:

BTS-Sayın Dr. Sadık, biraz önce süresiz ertelendiği bildirilen hakkımızdaki davayla ilgili olarak bize neler söylemek istersiniz? Erteleme kararını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dr.SADIK-Demokratik bir ülke olduğu iddiasında bulunan Yunanistan'ın, demokratik yollarla hak arayan ve devlet baskısına kanuni yollarla direnme gayreti içinde bulunan azınlığımıza karşı benzeri totaliter rejimlerde görülebilecek bir tutum takındığı görülmektedir. Azınlığımızdan esirgenen insan temel hak ve hürriyetleriyle Batı Trakya Türk toplumunun Yunan vatandaşlık haklarından istifade etmelerini sağlamak amacıyla bir imza kampanyası başlattım. Batı Trakya Türk toplumuna önderlik yaparak kanunsuz Yunan devlet icraatlarını dünya kamuoyuna belgeleme çalışmaları, Yunan devlet idarecilerini paniğe sevketmiştir.

20-22 Haziran'da Bidayet Mahkemesinde görülen ve bugün tekrarlanan mahkemede Batı Trakya Türkü benim şahsımda kendisinin yargılandığını görmüş ve Yunan mahkemeleri önünde yalnız bırakmamıştır. Batı Trakya Türkleri'nin ve Anavatan Türkiye'nin gösterdiği hassasiyet ırkçı Yunan idarecilerini ürkütmüştür. Süresiz olarak ertelendiği açıklanan davanın yeniden görüşüleceğini ben zannetmiyorum. Yönetim çevreleri yanlış hesaplar yaptıklarını fark etmişler ve davayı süresiz olarak

ertelemek suretiyle olayı örtbas etme yoluna gitmişlerdir.

BTS-Sizin ve genelde Batı Trakya Türklerinin Yunan devletinden ne gibi talepleri olduğunu sahil bir şekilde özetler misiniz?

Dr.SADIK-Biz ne Filistinliler gibi toprak derdindeyiz ne de Güney Afrikalılar gibi idareyi ele geçirmeye çalışıyoruz. Biz Yunanistan'daki Türk toplumu olarak insan gibi yaşamak istiyoruz.

BTS- İmza toplamak Yunan kanunlarıyla yasaklanmış mıdır? Aleyhinizde dava açarken Yunan adli mercileri neyi gerekçe göstermektedirler?

Dr.SADIK- Demokratik bir rejime sahip olduğu iddiasında bulunan hiçbir ülkede imza toplamak suç sayılamaz. Ve böyle bir girişim de kanunlara dayandırılarak yasaklanmaz. Fakat demokratik rejimin tam olarak oturmadığı Yunanistan benzeri ülkelerde bazen suç olmayan demokratik icraatlar başka

gerekçeler ileri sürmek suretiyle yasaklanır. Yunanlı ırkçı idareciler beni "imza toplayarak kanuni haklar talep ediyor" veya "mensup olduğu topluma insanca bir hayat talep ediyor" gibi lafzıyla ve ruhuyla suç teşkil etmeyen gerekçelerle yargılayamayacaklarından imza toplamanın adını "yalan haber yayma ve sahte evrak düzenleme" olarak değiştiriyorlar. Topladığım imzalardan hiçbirini sahte olduğunu ispat edemedikleri gibi toplumumuza Yunan yönetiminin tatbik ettiği baskıları da inkar ve inkarlarını da ispat edecek gücü kendilerinde bulamamışlardır. İdare ile işbirliği yapması için getirdikleri itham şahitlerinden azınlık mensubu olanların tümü Yunan'lı savcı ve hakimlerin şaşkın bakışları altında lehimize ifade vermişlerdir. Kaldı ki Yunanistan Başbakanının eşinin Kıbrıs'taki Rum kayıpların aranması için imza toplaması suç olmuyor da bizim yasal haklarımızın uygulanması için imza toplamamız neden suç sayılıyor?

BTS- Sayın Doktor, Batı Trakya Türklerinin size göre acil çözüm meselelerinin ve taleplerinin başında özetle neler gelmektedir?

Dr.SADIK- Bunları kısaca şöyle özetleyebiliriz:

1- Eğitim meselemiz

Batı Trakya'daki Türk ilk ve orta eğitim kurumlarına yönetim tarafından indirilen darbeler çok ciddi problemler husule getirmiştir. Bu durumun Türkiye Yunanistan kültür anlaşmasında öngörüldüğü gibi çözümünü talep ediyoruz.

2- Vakıflarımıza Yunan devleti el koymak istemektedir. Bizler Müslüman Türk vakıflarının şim-

diye kadar olduğu gibi yine bizler tarafından idare edilmesini istiyoruz.

3- Boşalan Gümölcine Müftülük makamının mevcut kanuna uygun olarak en kısa zamanda vilayet Müslümanlarının yapacağı bir seçimde işbaşına gelecek bir müftü tarafından idaresini talep ediyoruz.

4- Gümölcine ve İskeçe'deki Cemaat Başkanlarının seçimle işbaşına gelmeleri elzemdir.

5- Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği ile Batı Trakya Türk Gençler Birliklerinin isimlerinin başındaki "Türk" kelimesinin kaldırılmasına ve bizlere Yunan Müslümanları denilmesine karşıyız. Bu durumun da en yakın zamanda düzeltilmesi şarttır.

6- Ekonomik yönden yok olmamız için yapılan her türlü haksızlıkların ortadan kaldırılmasını, taşınır, taşınmaz mal alım-satımının biz Batı Trakya Türkleri için de uygulanmasını, Türk toplumunun topraklarının maksatlı olarak kamulaştırılmamasını ve kamulaştırılanların eski hak sahiplerine geri verilmesini, bütünleştirme gayesiyle Türk azınlığı topraklarının kalitelerinin kasıtlı olarak düşürülmemesini, anadan babadan miras yoluyla intikal eden taşınmaz mallarımızın güya tapusuz diye mera olarak kabul edilmemesini, her çeşit motorlu taşıt için ehliyet ve çalışma izin belgesi verilmesini istiyoruz.

7- Her türü inşaat izninin Batı Trakya Türkleri için serbest bırakılmasını istiyoruz.

8- Yunan uyruklu olup da dış ülkelerde iş, tahsil ve başka sebeplerle bulunan Batı Trakya Türklerinin vatandaşlıktan çıkarılması, pasaport kısıtlaması ve daha başka haksızlıklara maruz kalmalarına karşıyız.

BTS- İmza kampanyası döneminde korktuğunuz veya ümitsizliğe düştüğünüz anlar oldu mu?

Dr.SADIK- Ben bu kampanyayı başlatırken her ihtimali göze alarak yola çıktığım için hiç bir zaman korku ve umutsuzluk gibi duygulara kapılmadım. Her an büyük bir mücadele vermenin hazzını ve huzurunu yaşadım. Her anda ailem ve soydaşlarım bana destek ve yardımcı oldukları için cesaretimi hiçbir zaman kaybetmedim.

Batı Trakya Lozan Antlaşmasından bu yana hususi teşkilatlar tarafından idare edilmektedir. Yunan Haberalma Teşkilatı ve Yunan Dışişleri Bakanlığı'nın ortaklaşa kararlaştırdıkları genel politika çerçevesinde idare edilen Batı Trakya Türk toplumu demokratik hak ve hürriyetlerden mahrum bırakılmakta ve keyfi bir şekilde idare edilmektedir...

Benim şahsımda Batı Trakya Türk toplumu mahkum edildiği için bana verilecek bir beraat kararı, azınlık üzerinde hakimiyet kuran karanlık güçlerin mahkumiyeti masasına taşıyacaktır. Azınlık masası şefleri Pavlidis'lerin Gandas'ların Minaidis'lerin Yannis Kapsis'lerin derebeyliğine son verecek bu neviden bir karar elbette ki toplumumuzun en parlak zaferlerinden birini teşkil edecektir.

BTS- Batı Trakya Türk Toplumunun 18 Haziran'da yapılacağı açıklanan genel seçimlerde hangi

*Batı Trakya
Türk toplumu
Yunan Dışişleri
ile İstihbarat
Teşkilatının
ortaklaşa
kararlaştırdıkları
politikayla idare
edilmektedir.*

partiyi desteklemesini tavsiye edersiniz? Bu dönemde siyasete atılmayı düşünürseniz hangi partiyi tercih edersiniz?

Dr.SADIK- Batı Trakya Türk Toplumuna tatbik edilen menfi politikalar milli mesele olarak değerlendirilmekte ve Yunanistan'daki bütün partiler toplumumuz aleyhindeki genel politikayı az veya çok benimsemiş bulunmaktadır. Bu sebeple iktidar veya muhalefet partisini desteklemek yerine, Türk toplumu temsilcilerinden müteşekkil bir bağımsız listeyi desteklemek gerektiği düşüncesindeyim.

BTS- Batı Trakya Türklerinin istikbalde eşit vatandaşlık haklarından faydalanacakları günlerin yakın olduğuna inanıyor musunuz?

Dr.SADIK- Avrupa Ortak Pazarı ülkeleriyle 1992 yılında bütünleşecek olan Yunanistan devleti insana insan gibi muamele etmeyi istese de istemese de öğrenecektir. Din, dil, ırk ayrımının hiçbir suretle hoş görülmediği ayrım ve zulumlere yer bırakmayacak surette kanun hakimiyetine dayalı bir ülkeler topluluğuna girecek olan Yunanistan, derebeylik kurallarıyla devlet idare etmenin artık mümkün olmayacağını anlayacaktır.

BTS- Son olarak Batı Trakya Türk Toplumuna ve Anavatan Türkiye kamuoyuna kısaca ne gibi mesajlar iletmek istersiniz?

Dr.SADIK- Batı Trakya Türk Toplumunun her ferdinin şunu bilmesini isterim ki insan gibi yaşama, insan temel hak ve hürriyetlerinden başka gaye ve talebimiz yoktur. Bu yüce gayeler uğruna başlattığımız haklı mücadelemiz mutlaka ama mutlaka zafere ulaşacaktır. Lozan Antlaşmasına göre toplumumuzun garantörü ve hamisi durumunda bulunan Anavatan Türkiye'yi ve Türk kamuoyunun nabızı olan Türk basınını, haklı davamızda bize destek olmaya çağırıyoruz.

YUNAN BASININDA BATI TRAKYA TÜRK AZINLIĞINI HEDEF ALAN DÜŞMANLIK KAMPANYASI ŞİDDETLENİYOR

Son günlerde Yunan basınında Batı Trakya'daki Türk azınlığımızı hedef alan yazılarda tek bir merkezden koordine edildiği intibaini veren artış gözlenmektedir. Yunan basınında kendi vatandaşlarına karşı yürütülen baskı ve sindirme kampanyasının tipik bir misalini teşkil etmesi açısından "Mahitiki Kiryaki" gazetesinin 8 Kasım 1988 tarihli nüshasında yer alan "Türk Propagandası ve Casusluğu Ayyuka Çıkıyor" başlıklı yazıyı, gerçek dışı ve yalanlarla dolu olmasına rağmen okurlarımıza Yunan saptırma, yanıltma faaliyetlerinin boyutlarını anlatmak için yayınlıyoruz. Bu yazı, Yunan eğitim sisteminin, Yunan devletinin resmî ve yegâne politikası TÜRK DÜŞMANLIĞI'nın da ispatıdır. Ayrıca yazıda işlenen temel fikirlerin tamamen bölge Türklüğünü bölme-yönelik olduğu da okurlarımız tarafından hemen farkedilecektir. Yunan şövenizmi, ırkçılığı o kadar fütursuz ve gayri ciddî hal almıştır ki bir Kuzey Kafkasya müslüman halkı olan Çerkezlerin dahi müslümanlaştırılmış Elenler olduğu iddiası burda yer almıştır. Yunan propaganda mekanizması yarın Azerbeycan Türklüğünün de "Elen" asıllı olduklarını iddia ederse hiç şaşırmayacağız.

Ayrıca yazının sonunda yer alan fotoğrafta, Narlıköy-Kuruçay karayolunun beton istinat duvarlarında Ağustos 1988'de yazılı bulunan "Moğollar

Yunan basınının yalanlarla dolu kampanyası Batı Trakya Türklerinin şanlı mücadelesini gizlemeye çalışan insanlık dışı bir kılıf arayışıdır.

Defolun" sloganını göreceksiniz. İmza "Stokhos (Hedef)" adlı EİP güdümündeki Yunan ırkçısı terör teşkilâtı. Yunanlı dostlarımız azınlığımızın Türk mü, Moğol mu, Çerkez mi, yoksa Müslüman milliyetine mi (Bu son kavram Yunan propagandası tarafından kullanılan ilim dışı bir kavram olduğu için manası tarafımızdan pek anlaşılammaktadır) mensup olduğuna bir karar verebilseler belki Türkçe, Moğolca, Çerkezce veya Müslümanca(?) bir diyaloga başlama imkânı dahi bulunur.

Endişemiz, Yunan basınının bu tuhaf ve yalanlarla dolu kampanyasının, Batı Trakya'daki azınlığımıza yönelen ve Dr. Sadık Ahmet'in şanlı mücadelesini örtmeye, gözlerden gizlemeye çalışan ve insanlık dışı bir uygulamayı gerçekleştirmek için kılıf olmasıdır. Ankara'ya kadar gelerek Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde patırtı koparan soytarılar bir bakıma Türkiye'deki gerçek demokrasiyi, insan haklarına saygıyı ve Türk toleransını da dünyaya ispat

etmiş bulunuyorlar. Şimdi sıra Yunanistan'dadır. Dr. Sadık Ahmet'in 20 Aralık 1988'de Selânik'te yapılacak olan mahkemesinde Yunan demokrasisi, Yunan sözde adaleti dünya kamuoyunun gözleri önüne serilecektir.

MAHİTİKİ KIRYAKI: "TÜRK PROPAGANDASI ve CASUSLUĞU AYYUKA ÇIKIYOR"

Öğretmenler, Hocalar ve Müftüler her gün, Ankara'ya rapor vermektedirler. Biz ise sadece uyuşturucu madde taşıyanları kovalamakla meşgulüz. Trakya'da Müslümanlar "Beşinci Kol" halinde faaliyet gösteriyorlar. Trakya'da bir azınlık konusu mu, yoksa kaybolmuş bir oyun mu oynanıyor? Maalesef Yunanistan'daki diken ağır. Ancak kesin bir biçimde ve üçüncülerin lehine olmak üzere, bizi iğnelemeye devam ediyor. Yönetimin sömürgecilik eylemi nedeniyle, Trakya'da kanserleşmiş bir durum vardır. Maalesef hükümet, buradaki Türklerle bir milli vicdan aşlamayı becerememiştir. Şimdi ise komşumuz Türkler, Yunanistan'a ait bir toprak parçası üzerinde "Beşinci Kola" sahiptirler. Batı Trakya'daki Müslüman azınlığın sayısı çok, ancak Türk kökenli olanları çok azdır. Bu arada Türk propagandası ve diplomasisinin sonucu olarak, Türk kökenliler, Müslü-

manlarla eşit sayıdadırlar. Trakya'daki Müslümanlar, Yörükler, Pomaklar, Çingeneler ve Çerkezlerden müteşekkildir. Bunların arasında sadece Yörükler Türk kökenli ve Müslümandırlar. Pomaklar, belki de bugün Yunanistan'da kavim denilebilecek tek topluluktur. Yunan-Slav ve bulgar karışımı olan bu insanlar, dört asırdan beri Trakya'nın dağlık bölgelerinde yaşamaktadırlar. Bunlar İslam dinini kabul etmiş olup, kendi dillerini konuşmaktadırlar. Çerkezler ise, doğudan buralara geldikleri zaman, İslam dinini kabul etmiş bir Yunan kaymidir. Başlangıçta koyu hristiyan olan Çingeneler de, daha sonra İslamı kabul etmişlerdir. İşte Türkiye, çeşitli kavimlere mensup bu insanları, propagandası aracılığıyla ve Yunan hükümeti toleransı sayesinde, Yunanistan içinde net bir Türk kitlesi halinde dönüştürmeyi başarmıştır.

ANKARA TARAFINDAN HAZIRLANAN PLAN

Bu yöndeki büyük çabalar Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilmektedir. Bu konunun Yunanistan'daki merkezi Gümülcine'de bulunmakta olup önkalesi de Türk Konsolosluğu'dur. Buradaki şebekenin ana ağırlığı, Müftü, Cami ve Azınlık okullarıdır. Plan çok basittir. Başlangıçta dini bir kavram altında birleştirilmekte ve daha sonra bunlara beyin yıkama operasyonu uygulanmaya başlanmaktadır. Özal'ın başkanı olduğu partisinin adını, iç tüketim için kullandığını sananlar çok yanılmaktadır. Tabii Müftüler için bu çok kolay bir iştir. Okuma yazması olmayan insanlarla işler çok basit olmaktadır. İşte Müftü ve Camiler, Müslümanların koruyucuları haline geldiler. Din ve Anavatan mefhumlarını vicdanlara yerleştirmeyi başardılar. Hatta

Müslümanlar 1960'lı yıllarda, Yunanca konuşmaktan kaçınıyorlardı. İşte Türklerin ilk zaferi de bu idi.

YENİ NESİL

Türk propagandasının ikinci hedefi genç nesildi. Büyüklerin işi bitmişti. Esasen uyuşturucu madde ve fakırlıktan dolayı bunlardan fazla bir şey beklenilmemeliydi. Genç Müslümanları etkilemek için iki yol vardır. Camiler ve okullar. Genç Müslümanlar dini derslerin yanısıra, Türk dilini ve tarihini de öğrenmektedirler. Türk Orta ve Lise Okulları, çok kolay bir şekilde propaganda merkezlerine dönüşmüşlerdir. Türkler ve Çingeneler, çok çabuk bu propagandanın etkisine kapıldılar. Pomaklar'ın ise, iki özelliği vardır. Türklerle karşı olan büyük kinleri ve çalışkanlıkları. Yunan Hükümeti, Pomaklar'ın Burgar'lara yanaşacaklarından korktukları için bunları Türklerin insafına terkettiler. Bunu unutmamak gerekir ki Türk propagandası ısrarlı ve sabırlı bir şekilde uygulanmaktadır. Bugün Pomaklar en fanatik Yeniçeriler gibi hareket etmektedir.

Ankara-İstanbul-Gümülcine eksenini, bugün büyük bir rahatlıkla hareket etmektedir. Trakya'da yaşayanların desteğine sahip olan bu eksen, Türklerin Batı Trakya ile ilgili oyununa katılmaktadır.

Batı Trakya'da yaşayan Müslümanlar, bugün körü körüne yöneticilerin talimatlarını yerine getirmektedirler. Bunlar bilgi vermekte, cacusluk yapmakta ve ayrıca Türkiye'ye ekonomik yardımda da bulunmaktadırlar. Her Yunan uyruklu Müslüman, Gümülcine Konsolosluğu'na ve bilahere Ankara'ya bilgi vermektedir ve her türlü bilgiler gerektiği gibi değerlendirilmektedir.

KADINLAR DA

Bu şebekeye Türk düşüncesini benimsemiş olan kadınlar da dahildir. Bunlar kendilerine verilen görevi yerine getirmek için, her şeyi yapmaya hazırdırlar. Her Müslüman parasını Türkiye'ye göndermektedir. İstanbul'daki bankaların en iyi müşterileri bu müslümanlardır. Bu paralar bazen paltolara gizlice dikilmiş bir şekilde, bazen de diplomatik kurye çantası ile, Yunanistan'dan Türkiye'ye gönderilmektedir. Müslümanlar çok çocuk yapmakta ve bunları nasıl besleyecekleri konusuna, pek de önem vermemektedirler. Görünüşe göre bu olay da, propaganda gereğince gerçekleştirilen bir konudur. Gümülcine Konsolosluğu'nda çalışan Türkler, Türk propagandasına ve diplomasisine örnek gösterilecek kadar mükemmel bir şekilde çalışmaktadırlar. Gümülcine Konsolosluğu'nda görev yapanlar,

Türkiye'ye döndüklerinde Türk Dışişleri Bakanlığı'nın casuslukla mücadele bölümünün üst mevkilerine yerleştirilmektedir. Şimdi bütün bunlara karşı Yunan Hükümeti ne yapmaktadır? Hemen hemen hiçbir şey yapmamaktadır. Türkler bu konuda en iyi diplomatlarını kullanırken, Yunanistan para karşılığında iş yapan memurları kullanmayı tercih etmiştir. Türkler amaçlarına hizmet için tüm Müslüman nüfusu kulla-

Yunan propaganda mekanizması yarın Azerbeycan Türklüğünün de "Elen" asıllı olduklarını iddia ederse hiç şaşırılmayacağız.

nirken, Yunan makamları, uyuşurucu madde kontrolü yapmakta ısrar etmektedir.

KAPALI DEVRE

Trakya'da yaşayan Müslümanlar otonom bir topluluktur. Bunlar, kendi doktorları, öğretmenleri, gazetecileri, işçileri ve çiftçileri ile kapalı devre çalışmaktadırlar. Tüm alış-verişlerini kesinlikle aralarında yapmaktadırlar. Bütün

bunlar da, herşey konusunda Ankara'ya ifade veren Türk görevlilerin gözetimi altında yapılmaktadır. Türk görevliler, emirleri altındaki bu insanların nasıl hareket edeceklerini belirlemekte ve Müslümanlara karşı yapılan her türlü "Haksızlığa" madahale etmeye hazırdırlar. Müslümanlardan bazıları ise, kendilerine karşı yapılan "Haksızlıklar" konusunda dışarıya bilgi vermektedirler. Bunlar aynı zamanda İran ve Libya'daki İslam Örgütleri ile ilişki-

ler kurmakta ve aynı zamanda azınlık konusunun uluslararası düzeye getirilmesi için çalışmakta ve gereken paranın sağlanması için Almanya'daki Türk yanlısı örgütlerle işbirliği yapmaktadırlar. Ankara-İstanbul ve Gümüşhane'de yeni planlar yapılmaktadır. Bundan sonra hedef, yerel yönetimdir. Azınlık nüfusunun yoğun olduğu köylerde bu hedefe ulaşılmıştır. Sıra şimdi kentlerdedir.

C.K. Stefanos/Yunanistan/8.11.88

Ağustos 1988, Narlıköy-Kuruçay Karayolu istinat duvarlarındaki "Moğollar Defolun-Stokhos" yazısı.

GENEL MERKEZ GENÇLERE KUÇAĞINI AÇTI

E. ALİBAŞ

Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Merkezi 1988-1989 öğretim yılı münasebetiyle İstanbul'da bulunan Batı Trakya'lı öğrencilere yönelik faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Göreve gelen yeni Yönetim Kurulunun iki yıllık faaliyet programı içerisinde de bulunan sportif ve kültürel çalışmalar kademeli olarak uygulanmaya başlandı.

Bilindiği üzere Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneğinin esas görevleri yanında gelecekte daha iyi yetişmiş gençlerin davaya sahip çıkmasını sağlamak da bulunmaktadır. Bu maksatla Batı Trakya'nın muhtelif yörelerinden gelen gençlerin biraraya getirilmesi ve tanışıp kaynaşmalarını temin etmek amacıyla 10 Aralık 1988 tarihinde bir sohbet toplantısı düzenlenmiştir.

Başta Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği Genel Başkanı Tahsin Salihoğlu olmak üzere Yönetim Kurulu Üyelerinden bir çoğunun da katıldığı tanışma ve sohbet toplantısını Genel Başkan Tahsin Salihoğlu bir konuşmayla açtı. Konuşmasında, "Gençlere gereken önemi gösterceklerini ve onları daha iyi şartlarda yetiştirmelerini sağlamaya çalışacaklarını belirten Tahsin Salihoğlu, "Biz

*Yönetim
Kurulunun
faaliyet programı
içerisinde bulunan
kültürel sosyal ve
sportif faaliyetler
kademeli olarak
uygulanmaya
başlandı.*

burada sizler için varız ve bugün bizim bulunduğumuz yere sizler daha iyi yetişmiş olarak gelecek ve bizlerden daha başarılı olacaksınız" demiştir. "Gençlerin Dernek Genel Merkez Lokalini evleri addetmelerini ve ona göre sahip çıkmalarını" da istemiştir.

Bu arada gençlerin isteği ve Genel Merkez Yönetim Kurulu kararıyla bir futbol takımı kurulmuş ve maçlar yapmaya başlamıştır. Gerekli malzeme ihtiyaçları tamamlanmaya çalışılarak kendilerine Yedikule Spor sahasında maç yapma imkanları sağlanmıştır.

Tamamıyla Batı Trakya'lı gençlerden oluşan BATITRAKYASPOR ilk maçını 24 Aralık'ta Eskişehir Demirspor'la yapmış ve Sabri, Ayhan, Mustafa, Galip, Ercan, Rıdvan, Adnan, Ekrem, Cem, Hakan ve sonra Özer'den oluşan onbiriyle çıktığı sahadan Ekrem (2), Cem, Rıdvan ve Özer'in golleriyle 5-2 galip ayrılmıştır.

Yeterli antrenmanı olmakla birlikte böyle bir galiyibeytin alınması takıma olan ilgiyi arttırmıştır.

BATITRAKYASPOR ikinci maçını 31 Aralık günü Zeytinburnu Birlikspor'la yapmış, gerek rakibine yeni yıla girerken mağlubiyet tattırmamak ve gerekse de kendisini 1989 yılı maçlarında daha güçlü görebilmek için Alparslan, Özcan, Mustafa, Nuri, Galip, Hakan, Cem, Adnan, Ekrem, Rıdvan, Sabahattin'den oluşan onbiriyle çıktığı sahadan Adnan ve Rıdvan'ın golleriyle 2-2 berabere ayrılmıştır.

Bu şartlar altında en iyisini yaptığına inandığımız BATITRAKYASPOR'un yeni karşılaşmalarda artan seyircisiyle birlikte daha iyi performans ve sonuçlara ulaşacağına inanıyoruz. Kendilerine başarılar diliyoruz.

BATI ALMANYA'DAKİ BATI TRAKYA TÜRK DERNEKLERİ FEDERASYONU FAALİYETLERİNE DEVAM EDİYOR

B T S H A B E R M E R K E Z İ

Merkezi Münih'te bulunan Batı Almanya'daki Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu Almanya'daki Batı Trakya Türkleri arasında kaynaşma ve dayanışmayı hedefleyen faaliyetlerine devam ediyor. Federasyon tarafından düzenlenen çeşitli kültürel faaliyetler yanında Batı Trakyalıları kaynaştırmaya yönelik yemekli toplantılar da önemli yer almaktadır. Bu maksatla 19 Kasım 1988 tarihinde düzenlenen ve yaklaşık 1200 civarında Batı Trakyalının katıldığı yemekli toplantı oldukça ilgi görmüştür.

Yemekli toplantıda Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu adına Genel Başkan Cafer Alioğlu şu konuşmayı yapmıştır:

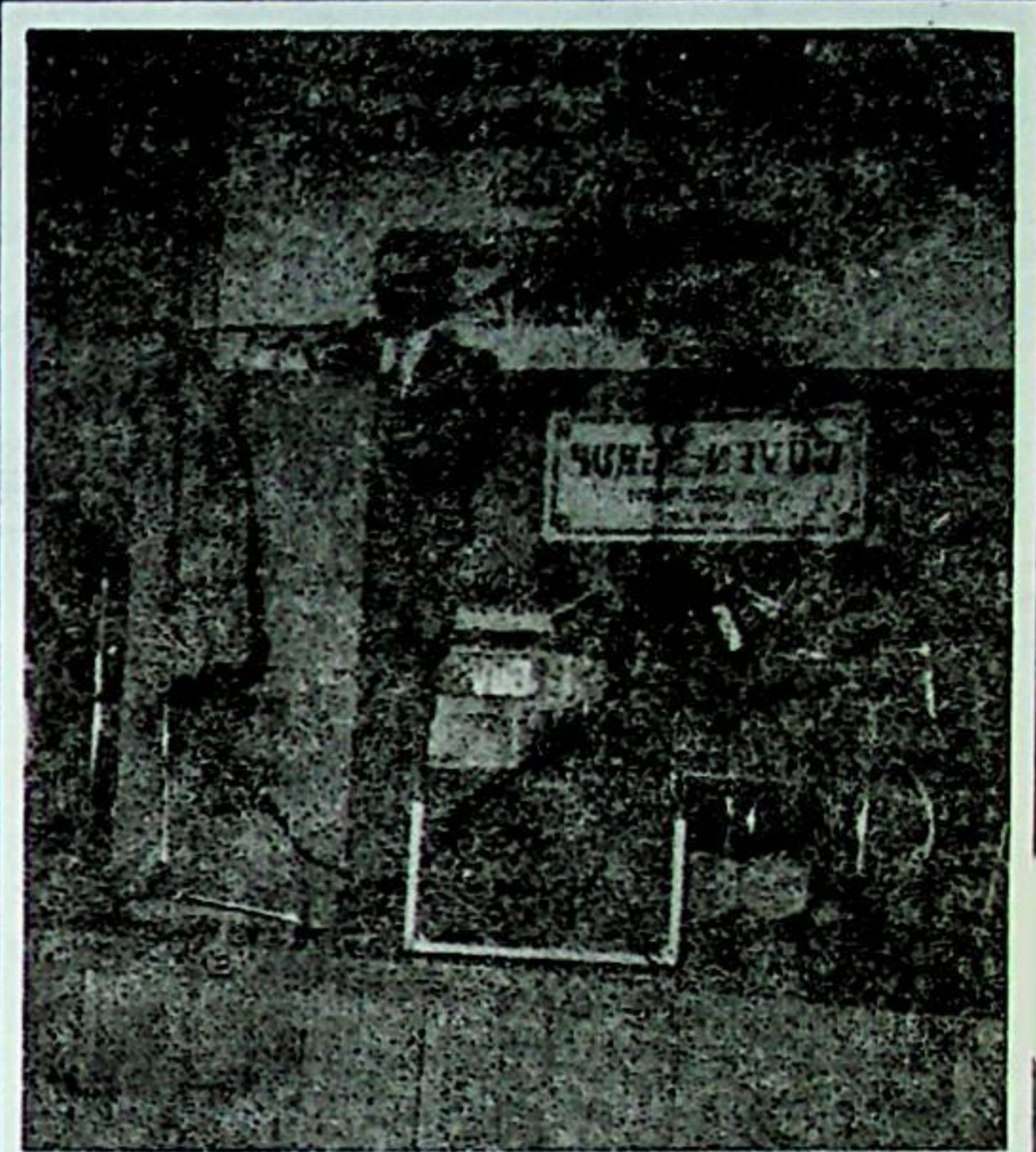
**SEVGİLİ HEMŞEHRİLERİM,
SAYIN DERNEK YÖNETİCİLERİ
AZİZ MİSAFİRLERİMİZ,
SAYIN BASIN MENSUPLARI,**

Batı Trakya Türk Dernekleri FEDERASYON'unuzun düzenlediği gecemize Federasyon Yönetim Kurulu adına hepinize hoş geldiniz der, teşekkür ederiz.

Bu güzel geceyi düzenleyen Federasyon Yönetim Kurulunu ve bu geceye hizmeti geçen Federasyon'a bağlı olan tüm dernek yöneticilerini kutlar, ileriye dönük çalışmalarında başarılar dilerim.

**SEVGİLİ HEMŞEHRİLERİM,
SAYIN BASIN MENSUPLARI,**

Batı Trakya Türk Derneklerinin temeli bundan tam on yıl önce 1978 yılında GIESSEN'de atılmıştır. Bu gün ise Federal Almanya çapında 7 tane derneğimiz vardır. Bu derneklerimizle Batı Trakya Türkleri olarak, iftihar ediyoruz. Bu günlere kolay gelmedi. Haklı davamızı daha güçlü bir şekilde savunmak için 7 Mart 1987 tarihinde Frankfurt'ta dernekler arası ortak toplantımızda aldığımız bir karar gereğince Federasyon kurulmuştur.

19 Kasım 1988 tarihinde yapılan Federasyon Gecesi'nde bin kişinin huzurunda açış konuşmasını yapan Federasyon Başkanı Cafer Alioğlu görülmektedir.

FEDERASYONUN AMAÇLARI

Ülke içinde ve dışında yaşayan Batı Trakya Müslüman Türk Toplumunu mensuplarının, maddî ve manevî sorunlarına ilgi duymak çözümlerine yardımcı olmak dayanışmalarının sağlanmasına katkıda bulunmak, millî ve dinî kültürlerini yaşatıp geliştirmek ve kültür değerlerini Alman ve dünya kamuoyuna tanıtmaya yönelik çalışmalar yapmaktır.

SEVGİLİ HEMŞEHRİLERİM,

Bizler Yunanistan'ın kuzey doğusunda Meriç ile Karasu arasındaki Batı Trakya bölgesinde Yunan vatandaşı olarak yaşayan 150 bin civarında Müslüman Türkleriyiz. Bu bölgeye yeni

Federasyon Gecesi'nde Münih Batı Trakya Türk Folklor ekibi.

gelmedik. Altı asırdan fazla bir zamandan beri burada yaşıyoruz. Her şeyimizle bu toprakların insanlarıyız.

Varlığımız kendi dil, din ve kültürümüzü koruyabilmemiz, 24 Temmuz 1923'te Lozan antlaşması ile garanti altına alındı.

Sahip olduğumuz hakların dayandığı hukuki temele rağmen Yunan Yönetiminin bize karşı uygulamakta olduğu hukuk dışı baskılar yüzünden azınlığımız fakir bir toplum haline getirilmiştir.

1920'lerde biz Batı Trakya Türklerine ait arazinin oranı % 85 iken bu gün bu oran % 35'e düşmüştür.

Çok sayıda çiftlik sahibi soydaşlarımızın toprakları çeşitli bahanelerle ellerinden alınmıştır. Bu gün azınlığımız içinde tek bir çiftlik sahibi kalmamıştır.

Vatandaşlık haklarımız Yunan anayasası teminatı altında olduğu halde bir Rum vatandaşına kalkınması için yirmi otuz yıllık uzun vadeli milyonlarca kredi verilerek toprak, ev, araba, traktör alması sağlanırken Batı Trakya'da tek bir Türk'e böyle kredi verilmemektedir.

Batı Trakya'da yüzlerce Rum, devlet kredileri ile Fabrika sahibi olmuştur. Fakat 150 bin Batı Trakya Türk'ünün tek bir fabrikası yoktur.

- Hiç bir Türk'ün Apartmanı yoktur.
- Hiç bir Türk işletmeci değildir.

- Hiç bir Türk Yerel Yönetimde yoktur.
- Hiç bir Türk Devlet dairelerinde memur değildir.

Bazı kapıcılar istisna olmak üzere köy koruculuğu bile azınlık insanına verilmemektedir. Bu bir ırk ayırımı değil nedir?

Protesto ediyoruz!

Azınlığımızın dörtte biri "Yasak Bölge" adı altında Batı Trakya'nın kuzey kesiminde yaşamaktadır. Bu bölgeye giriş çıkışlar izine bağlıdır. Bu bölgede yaşayan soydaşlarımız bir çok hak ve imkândan yoksun bırakılarak, açık hava hapisanesi denilebilecek bir yaşantıya mahkum edilmişlerdir. Bu bölgede yol, su, okul, doktor, eczane, hastane sorunu son safhaya ulaşmıştır. Soydaşlarımızın dünya ile ilişkisi hemen, hemen kesik gibidir. Protesto ediyoruz!

SEVGİLİ HEMŞEHRİLERİM,

Batı Trakya'da kültürel baskılar yüzünden millî eğitimimiz felç olmuştur.

Yönetim azınlığımıza karşı eskiden dayalı bir eğitim politikası uyguladığı için çocuklarımızın eğitimde ilerleme imkânları sınırlanmaktadır. Çocuklarımızın cahil kalmasını isteyen karanlık zihniyeti protesto ediyoruz!

Türkiye'de yüksek öğrenim gören bilim adamlarımızın diplomalarının onaylanması işlemleri Yunan makamlarınca uzun zamandan beri onaylanmadığı için 25 doktor ve eczacımız açlıkla karşı karşıya bırakılmıştır. Protesto

Federasyon Gecesi'nde Özkan Hüseyin yönetiminde korodan şarkılarla geceye ayrı bir renk katılmıştır.

ediyoruz.

Vatanımız Yunanistan demokrasi ile idare edilen bir hukuk devleti olduğu halde 21 yıldan beri Cemaat Başkanları tayinle iş başında tutulmaktadır. Cemaat seçimleri yaptırılmamakta, Müftülerimiz bile tayinle iş başına getirilmektedir.

Camilerimizin bakımı ihmal edildiği gibi 29 Mayıs 1988 tarihinde Gümölcine'de iki Camimizin bombalanması din hürriyetimize yapılan baskıların örneğidir.

Soydaşlarımızın turistik bir pasaportla dış ülkelere seyahatleri, Yunanistan'dan ayrıldıkları şeklinde yorumlanarak, Yunan vatandaşlık yasasının 19'uncu maddesindeki ırk ayırımına dayalı hüküm gereğince Yunan vatandaşlığından çıkarılmaktadır. Bu yüzden binlerce soydaşımız vatansız bırakılmıştır. Protesto ediyoruz!

**SAYIN BASIN MENSUPLARI,
SEVGİLİ HEMŞEHRİLERİM,**

Yönetim tarafından bize karşı izlenen politika, Bulgaristan'ın asimilasyon programına harfi harfine benzemektedir. İki ayrı bloka mensup iki ülke, konu Türkler olunca birleşmekte ve asimilasyon politikasını ortaklaşa yürütmektedir. Biz, 150 bin Batı Trakya Türkünün temsilcileri

olarak bütün dünya ülkeleri ve basın kuruluşlarını Yunanistan'ın insanlık dışı uygulamalarına karşı tavır takınması için uyarıyoruz. İnsanların ezilmesine, Türk oldukları için, seyirci kalmak insanlığa aykırıdır.

Yunan yönetiminin biz Batı Trakya Müslüman Türklerine karşı uyguladığı insanlık ve Hukuk dışı baskılar son haddini bulmuştur.

Yunan yönetiminin bu menfi tutumu insan hakları evrensel beyannamesine, Helsinki nihayi senedine Avrupa İnsan Haklarına, Lozan antlaşmasına tamamen aykırıdır. Haklı davamızda bu güne kadar hiç bir taviz vermedik, bundan sonrada vermiyeceğiz. Yasal haklarımızı yasal yollardan alıncaya kadar mücadelemiz Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu nezninde devam edecektir.

Kanunlar önünde eşitlik istiyoruz!

Antlaşmalardan doğan haklarımızın eksiksiz uygulanmasını istiyoruz!

Okullarımıza ehliyetli öğretmen, çocuklarımıza kitap istiyoruz!

Vatandaşlık ve Mülkiyet haklarımızın korunmasını istiyoruz!

Üzerimizdeki kısıtlama ambargosunun kaldırılmasını istiyoruz!

**YAŞASIN BATI TRAKYA TÜRKLERİ!
YAŞASIN TÜRK MİLLETİ!**

GÜMÜLCİNELİ ALİ HAYDAR EFENDİ

(Ö.1328/1912)

ARŞ. GÜR. CEVAT İZGİ vd. 122

Baba adı Hüseyin olan Ali Haydar Efendi (1) 1258'de Gümülcine'ye bağlı Cebel-i Şeyh Cum'a nâhiyesi köylerinden Nebî-paşa köyünde doğdu. İlk öğreniminden sonra 5 yıl Gümülcine medreselerinde okudu. Daha sonra İstanbul'a gelerek Direklerarası'ndaki Hasan Ağa Medresesi Dârülhadîsi'ne (2) girdi. 20 yıl kadar bu medresede okuduktan sonra 1287'de Gürcü Muhammed Şerîf Efendi'den icâzet aldı. 1289'da ruhsat ile Fâtiḥ Câmii'nde ders okutmağa me'zûn oldu. 6 Teşrinisânî 1292'de bu câmide maaşlı olarak ders vermeğe başladı. 4 Receb 1293'te kendisine btidâ-yı Hâric rütbesiyle İstanbul müderrisliği verildi. 1 Zilhicce 1303'te bu rütbe Hareket-i Hâric'e, 21 Rebiülâhîr 1328'de Hareket-i Altmışlı'ya yükseltildi. Ali Haydar Efendi, 20 Ramazan 1311'de Huzur derslerine (3) muhâtap (4) olarak katıldı ve 4. rütbeden Mecîdî (5) ve Osmânî(6) nişanlarıyla taltif edildi. 1320'de Huzur dersleri mukarrirliğinde idi. Fâtiḥ Câmii dersîâmlarından ve Hareket-i Altmışlı rütbesiyle İstanbul müderrislerinden iken 13 Şubat 1328'de vefât etti. (Meşihat-i İslâmiyye Sicil-i Ahvâl Dâiresi, Dosya nr. 195).

Handwritten Ottoman Turkish text in a cursive script, likely a title or introductory phrase.

Handwritten Ottoman Turkish text in a cursive script, likely a title or introductory phrase.

Handwritten Ottoman Turkish text in a cursive script, likely a title or introductory phrase.

Yerlika - 28

Ali Haydar Efendi'nin 1328'de rütbesinin Hareket-i Altmışlı'ya yükseltildiğini gösterir belge

Notlar

- (1) Ebülulâ Mardin, Huzur Dersleri, II, 948; Sâdık Albayrak, Son Devir Osmanlı Ülemâsi, II, 262-263.
- (2) Bu dârülhadîs için bk. Mübahat S. Kütükoğlu, Dârü'l-Hilâfeti'l-Âliyye Medresesi ve Kuruluşu Arefesinde İstanbul Medreseleri, İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi: İTED, VII (1-2), 1978 İstanbul, s.69-70.
- (3) Ramazan'ın ilk gününden başlamak ve sekiz derste sona ermek üzere sarayda pâdişah huzurunda "Mukarrir" adı verilen zamanın tanınmış âlimleri tarafından takrir olunan derslere ve-

- rilen addır. Buna "Huzur-ı Humâyün dersleri" de denilirdi. (OTDTS, I, 860)
- (4) Ramazan'larda sarayda pâdişah huzurunda takrir olunan ve "Huzur dersleri", "Huzur-ı Humâyün dersleri" denilen derslerde ulemâdan hazır bulunanlar hakkında kullanılır bir tâbirdir (OTDTS, I, 570)
- (5) Osmanlı nişanlarından birinin adıdır. Halk arasında Mecidiye nişanı sûretinde de kullanılırdı. 3 Zilhicce 1268 (1852)'de ihdâs olunmuştur (OTDTS, II, 428).
- (6) Osmanlı nişanlarından birinin adıdır. Sultan Abdülaziz devrinde ve 6 Cumâdelâhire 1278 (1861) târihli irâde-i seniyye ile ihdâs edilmiştir. (OTDTS, II, 735).

Handwritten Ottoman Turkish text in a cursive script, likely a title or introductory phrase.

Yerlika - 28

Ali Haydar Efendi'ye 20 Ramazan 1311'de Huzur derslerine girişi ile kendisine 4. rütbeden Mecîdî ve Osmânî nişanları verildiğini gösterir berât. (Belgeler için bk. S. Albayrak, Son Devir Osmanlı Ülemâsi, I, vesikalar kısmı)

MERİÇ (EVROS) VİLÂYETİNDEKİ TARİHÎ TÜRK ESERLERİ

M. TÜRKÖĞLU

Dimetoka:

Dimetoka, Meriç (Evros) ilinin yukarı tarafında Meriç Nehri'nden ancak bir kilometre mesafedeki bir tepenin kuzey yamaçlarına kurulmuş tarihi bir şehirdir.

Eski adları (*Didimotichos, Dimotilca, Domotika, Le Dimot, Ludanoz...*) adını aldığı (*Didimotihon*) Çifte duvarlı kale, oldukça harap bir durumda görülmektedir. Asıl şehir, kalenin eteğindedir. Burası Yunanistan'a geçtikten sonra Didimotihon adını almıştır.

Dimetoka, uzun bir süre Bizans idaresinde kalmış, 1930 yılında Bulgar kumandanı Asen tarafından kuşatılarak teslim alınan şehir, 1255'te yeniden Bizans yönetimine katıldı ve İoannes Kantekuzenos, bu şehirde imparator ilân edildi. (*Resim 1*)

Sultan Murad Hüdavendigâr tarafından Osmanlı topraklarına katıldı. Osmanlı İmparatorluğunun son iller örgütüne göre Edirne ili merkez sancağına bağlı bir ilçe merkezi oldu. I. Murad burayı aldıktan sonra Türklerce alınan Edirne şehrinin onarılmasına, yani 1367 yılına kadar Dimetoka'yı merkez edindi. Bu bakımdan Dimetoka'ya "Dar-üs-Saltanat" adı verildi. I. Murad burada kaldığı süre içerisinde harap olan kaleleri onarttı. Çok sayıda resmi binalar ve daireler, okullar, yüksek din adamları yetiştirmek için medreseler inşa ettirdi.

Osmanlıların Rumeli'de kesin olarak yerleşmesinden sonra Dimetoka değerini bir süre daha korudu. Bu arada 1373'te I. Murat ile İmparator İoannes, Anadolu'da uğraştıkları sırada her ikisinin de oğulları (*Savcı Bey ve Andronikos*) Rumeli'de ayaklanmışlardı. Bunun üzerine Rumeli'ye dönen I. Murat, ayaklanan prensleri İstanbul yakınında yenilgiye uğrattınca, bunlar Dimetoka kalesine kapandılar, orada yakalanarak cezalandırıldılar.

Rumeli Beylerbeyliğinin Paşa sancağına bağlı 150 akçelik bir kadılık olarak örgütlenen ve Edirne Bostancıbaşlarının emrinde ve çorbacı Voyvoda tarafından yönetilen Dimetoka Kalesi'nde sadece bir dizdar (*Kale Muhafızı*) bulunmaktaydı. Bir süre Rumeli'yi eline geçiren Musa Çelebi de, Dimetoka'yı hükümet merkezi yapmıştı.

1444'te II. Murad'ın yönetimi oğlu Mehmed'e (*Fatih*) bırakmasını fırsat bilen Hıristiyanlık dünyası yeni bir haçlı seferi hazırlıklarına girişince, Rumeli halkı büyük bir paniğe kapılmış, boşaltılan Edirne şehrinin ileri gelenleri, bu arada Şehzade Mehmet Sadrazam Halil ve Hadim Sinan Paşa buraya sığınmışlar, mallarını ve ailelerini Dimetoka Kalesine sokmuşlardı.

XV. yüzyıldan başlayarak XIX. yüzyılın başına kadar, Dimetoka önemli devlet adamları için bir sürgün yeri veya emekliye ayrılanların çekildikleri sessiz bir köşe olmuştu. 1820 yılında Dimetoka'ya İpsala kazasındaki Hassa Korusu'na iskân olunan Kazakların hane, bağ, bahçe ve tarlalarındanda öşür ve diğer vergiler alınmaya başlandı. II. Mahmut döneminde modern anlamda örgütlenen Edirne ilinin

Resim 1: Dimetoka'dan genel bir görüntü.

merkez sancağına bağlı bir ilçe hali ne getirilen Dimetoka, Edirne ile Di-

metoka halkı arasındaki anlaşmazlıktan dolayı 18 Nisan 1841'de Edirne'den ayrılmasına karar verildi. Türkiye'den ayrılması da bir kere 1876-1877 Osmanlı - Rus Savaşının bozgunla sonuçlanması üzerine düşürüldü. Berlin Kongresinde tekrar Türkiye'ye bırakıldı. Bu arada Dimetoka'ya bağlı köyler, Rus Generali Stalip'in askerleri tarafından yıkıma uğradı. Bunlar ancak 1889'da yerlerine dönebildiler. Bundan sonra Balkan savaşlarındaki büyük bozguna kadar yıkık durumda kaldı. Bu savaşta Bulgar saldırısının başlaması üzerine elden çıktı ve 30 Mayıs 1913'te imzalanan Londra Anlaşması üzerine Bulgaristan'a bırakıldı. Ancak Türklerin Balkanlarda ileri harekâtından sonra imzalanan 26 Eylül 1913 tarihli İstanbul Antlaşmasıyla Karaağaç ve Dimetoka Osmanlı devletine bırakılmasına rağmen, I. Dünya savaşında Bulgarların kazanılması için yapılan fedakârlıkta 19 Ağustos 1914 tarihli anlaşma ile Meriç'in sol kıyısındaki bu köprü başları, büsbütün elden çıktı. Nisan 1920 yapılan San Remo Kanferası kararları gereğince bütün Batı Trakya Yunanlılara bırakıldı. Avrupa topraklarında ilk Türk hükümet merkezi olan Dimetoka, Osmanlı Devlet hazinesini duvarlarının çifte çevresi içinde saklar. (1)

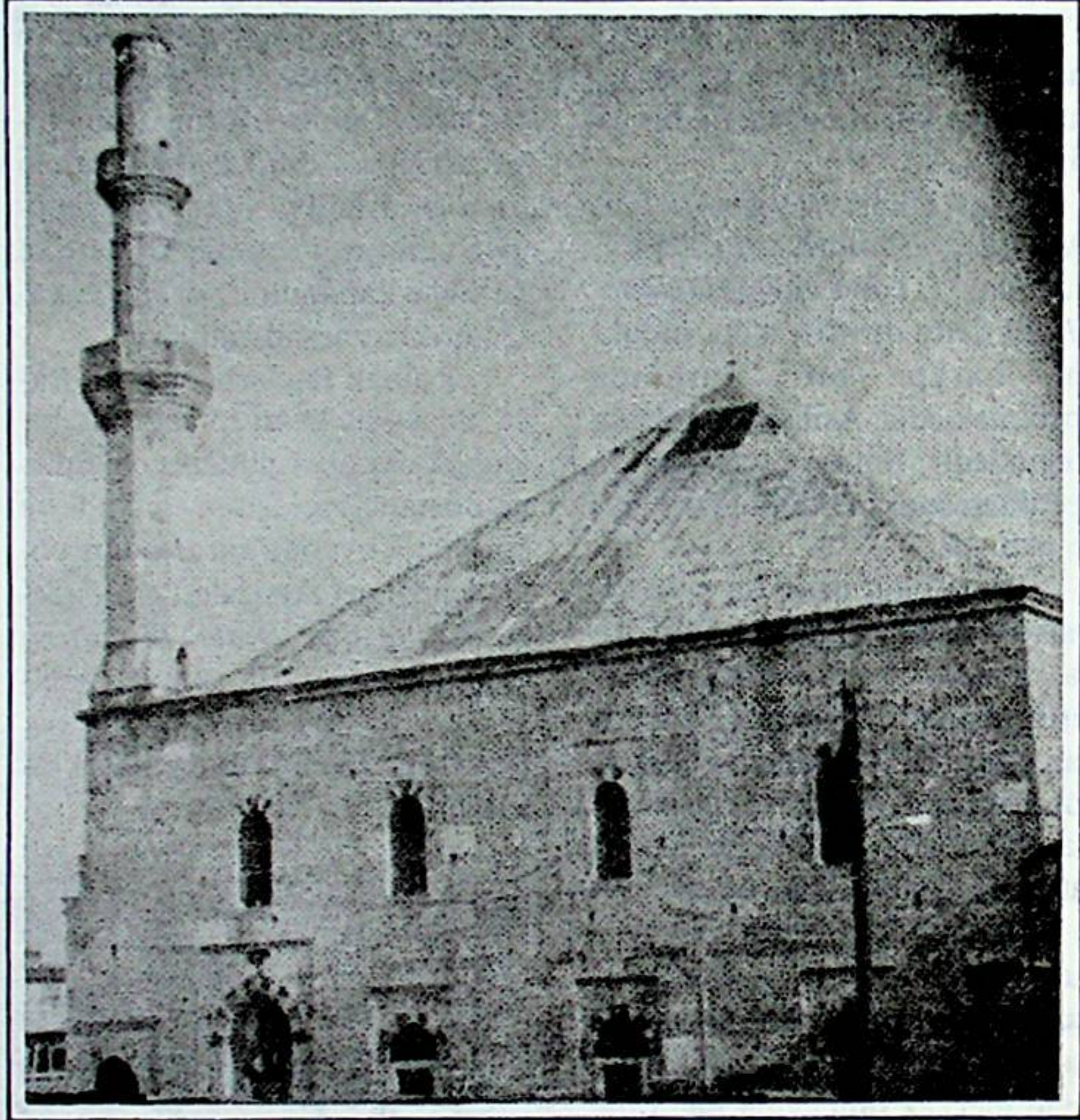
Osmanlı yönetiminde bulunduğu süre içerisinde Dimetoka, Bizans devrinde olduğu gibi, Osmanlı devrinde de son derece önemli bir sayfiye yeri ve padişahların çok süre yazlık mevkiini oluşturmuştur. Bu sebeple, Sultanlar, ilk baştan burada saraylar kurmasına özen göstermişlerdir. Bu amaçla Bizanslılardan kalan saraylar yenilenmiştir. Özellikle Büyük Kaledeki Bizans sarayını yenileyerek kullanmışlardır. Bir söylentiye göre, kentin fethinden

önce, kentin kurtarıldığı dönemde Osmanlı ordusu Cuma namazını Dimetoka'nın Kızıldere ilerisinde (Aya Kiryaki) ayazması üst tarafında kılmış olduğundan bu sebeple bu mevkiye "Namazgâh" adı verilmiştir.

Dimetoka Kalesi Bizans çağından kalma bir eserdir. Bu, Osmanlı eserleri arasına girmiştir. Zira burası Osmanlı yönetiminde büyük onarımlar geçirmiş, kale içindeki saraylar da kullanılır hale sokulmuştur. Kalenin bir kısmı çift duvarlıdır, bir alçak duvar 2-3 metre uzunluğunda, öbürü ise 5-6 metre yüksekliğindedir. 1800 metre uzunluğunda olan kale, Bizans

giyme töreni yapılmıştır. Kale içerisinde bulunan bu kilise, II. Mahmud'un bir Hattı, Hümayûnu ile Haziran 1828'de onarılmıştır.

Geliri II. Beyazıd tarafından giderlere ayrılan Dimetoka'da XVII. yüzyılda kale içinde, 100 Hristiyan evi ile bir kilise bulunmakta olup, Türkler kalenin dışında, varoшта, oturmaktaydılar. 12 mahalle ve 600 evden oluşan Türk semtinde Çelebi Sultan Mehmed Camii, Nasuh Bey, Kurt Bey, Bazarlı Bey, Abdülvasi Çelebi, Oruç Paşa, Kapıcıbaşı, Tatarlar, Haraççı, Zincirli, Çırçır, Abdal Cümdi, Gazi Ferhat Bey

Resim 2: Dimetoka'da Çelebi Sultan Mehmet Camii'nin dıştan görünüşü.

İmparatorluğundan toplanan binlerce işçi tarafından inşa edilmiştir. Kalenin kulelerinde bazıları çok iyi durumdaysa da büyük çoğunluğu harap ve yıkık durumdadır. Kale içerisinde Agios Yeorgios Palaikastiris adlı bir Rum kilisesi de bulunmaktaydı. Bu kilisede 1341 yılında İoannis Kantakuzinas'ın eşi İrina'nın taç

mescitleriyle Mehmet Çelebi, Oruç Paşa, Nasuh Bey İmaretleri, Kurşunlu ve Nasuh Bey hanları, Feridun Bey ile Oruç Paşa'nın Fısıltı Hamamı, önemli eserler arasında sayılırdı.

Müderis Abdürrahman Hibri

1-Bkz. *İslam Ansiklopedisi*, Yeni baskı. c.II, "Dimetoka" başlığı

Efendi'nin
(Enis-ül' Mü
samirin) adın
daki Edirne

Tarihinde 1046

H. (1636 M.) yıllarında "Şehrin
kalesinin ve içindeki müferrah ve
dilkuşa sarayın ve Kızıl Deli Su
denilen nehirden doldurulan, yüz
ayak merdivenle inilen sarnıcının
mamûr olduğu ve Çelebi Sultan
Mehmed Camii ile üç medrese ve
iki hamam" bulunduğu bildiril-
mektedir.

Evliya Çelebi XVII. yüzyılda
Dimetoka'yı gezmiş ve Seyahat-
namesi'nde buranın 12 mahallesi
olduğunu, bir büyük camii ile on
üç mescit, dört medrese, beş tek-
ke, beş okul, iki imâret ve üç ha-
mam bulunduğunu
yazmıştır. (2)

Evliya Çelebi ayrıca iç kalede
Hünkâr Sarayı adındaki bir sa-
raydan söz etmektedir ki, kapıla-
rının birindeki kitâbe şöyle idi:

دور عدلنده او شاه کرمک
صرف ایدوب مالنی همت ایتدی
دیدى تاريخک آنکجون تیغی

یایلوب اولدی قلاع مسند
قلدی بو خدمته سعی بنی حد
قیو آغالغی سولطان احمد
سنه: (۱۶۴۲) ۱۰۵۱

*Devr-i adlinde o Şah keremin
Sarf idüp malını himmet etti
Dedi tarihin anınçün tigi*

*Yapılıp oldu kilâ mesned
Kıldı bu hizmete say beni had
Kapu ağalığı Sultan Ahmed
Sene: 1051 (1642)*

Evliya Çelebi'nin Dimetoka'da
gördüğü yapıları şöyle sırala-
maktadır:

Çelebi Sultan Mehmed Camii
(Ulu Camii), Nasuh Bey Mescidi,
Kurt Bey Mescidi, Pazarlı Bey
Mescidi, Alaca Mescit, Paşa Mes-
cidi, Haracı Mescidi, Zincirli
Mescidi, Abdal Cümdi Mescidi,
Köprü başında Gazi Ferhat Bey

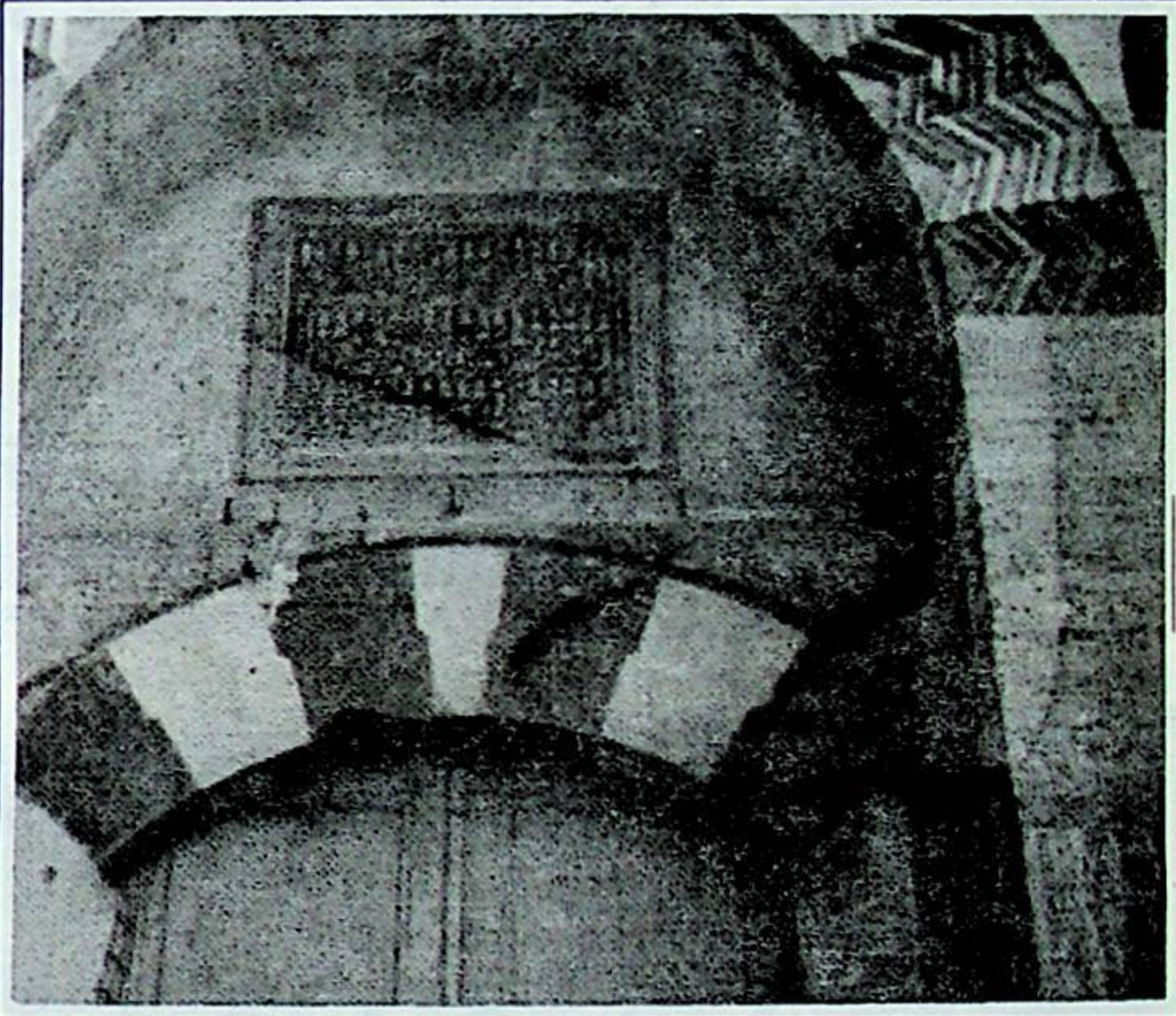
Mescidi.

Beyazid Han Medresesi, Oruç
Paşa Medresesi meşhurmuş. İmâ-
retlerden: Yıldırım Bayezit Han
İmâreti, Nasuh Bey İmâreti, kub-
beleri kurşun kaplı imişler.

**Üç hamamdan; Köprübaşı Ha-
mamı, Fısıltı Hamamı, Feridun
Bey Hamamı** pek şifalı imişler.
Ulucamiin karşısında olan, an-
cak bugün yok olan Fısıltı Hama-
mı'nın kitâbesi şöyle idi:

یایدی بو حمامی سولطان عثمان
حضره علاج اولوی تاریخ دیدم

جوی کوثر اوله جنتده صو
حاصلی حمام روشندر بو
سنه:.....

Resim 3: Dimetoka'da Çelebi Sultan Mehmed Camii'nin batı cephesindeki esas kapı ve kitâbesi (ikinci kitâbe)

*Yaptı bu Hamamı Sultan Osman
Hazıra ilâç olup tarih dedim
Cevvi kevser ola cennetle su
Hasılı hamam rûşendir bu
Sene: ....*

Edirne Defterdarı Badi Efen-
di'nin basılmamış yazma bir ese-
rinde, 1316 H. 1900 M. yılında,
Dimetoka'da Çelebi Mehmed Ca-

mii'nden başka, Hacı Osman Ca-
mii, İmâret Camii, Feridun Bey
Camii, Kum Mahallesi Camii,
Köprübaşı Camii, Hacı Ferhat
Camii adlarıyla altı cami ve Fah-
reddin Baba Mescidi, Kınalı Mes-
cidi ve Gazi Ferhat adında üç
mescidi olduğu beyan edilmekte-
dir.(3) Önceden Bektaşî tarikın-
da iken Vak'a-yı Hayriyeyi
müteakip Nakşibendiye geçen
Mürsel Baba, Muslihiddin ve So-
fi Şah'ın, 803 H. tarihinde yapı-
lan (1401 M) hariç Pâyeli, Oruç
Paşa ve aşağı Pâyeli Abdulvasi ve
Karagöz Paşa medreseleri, Oruç
Paşanın yaptırdığı 801 H. (1399
M.) de Fısıltı Hamamı ve Nişancı
Feridun Bey'in 979 H. (1572 M.)
de inşa ettirdiği bir hamam bulun-
maktadır. Hamamlar isimleriyle

Enis-ül Müsamirin'de kayıtlıdır.
Feridun Bey Hamamı'nın tarihi
adı geçen eserde şöyle yazılıdır:

2-Evliya Çelebi Seyahatnamesi, c.8,
s.73,74,75
3-Edirne Defterdari Bâdi Efendi, Riyaz-ı
Belde-i Edirne 1316 senesi, Beyazıt Um-
mi Kütüphanesi-Yazmalar, üçüncü c,
s.16-19

تحسين و قسم
ایدوب دیدی
تاریخن

بلله کوزل اولمش حمام فریدن بیک
سنه ۹۷۹ (۱۵۷۲)

*Tahsin ve kasem edip dedi tarihin
Billâhi güzel olmuş hamam Feri-
dun Beyin
Sene: 979 (1572)*

Bunlardan başka diğer bir kay-
nakta anlatıldığına göre, Dimetoka'da Camii olarak Çelebi Camii'nden başka, Doğan Bey Camii, Beyazıt Camii gibi daha iki cami olduğunu anlıyoruz.

Doğan Bey Camii, 1420 İvaz Paşa tarafından yaptırılmıştır. Üç kubbeli bir son cemaat yerinden sonra esas bina kare bir şekil arz etmekte ve bunun merkezinde dört payeye dayanan bir merkezi kubbe bulunmaktadır. Ana çizgileri bakımından Atina'daki Fethiye Camii'ni anımsatan bu binanın kubbe altı mekânının etrafını çeviren diğer mekanlardan köşelerdekiler çapraz tonazlar ile örtülüdür.

Beyazıt Camii, I. Murat tarafından 1361 ile 1389 yılları arasında inşa edilmiştir. Ancak camiin küçük ve harap durumda olması yüzünden büyük olasılıkla Yıldırım Bayezıt tarafından 1389 veya 1390 yıllarında inşaatı yeniden yapılmıştır. Bu tarihte, duvar kısmına yazılı taşlar yerleştirilmiştir. Son cemaat yeri üç bölmeli ve yandan açıktır. Her üç bölme de kubbelidir Harem dış ölçüleri ortalama 30 x 30 metre olan bir kare yapıdır.

1821-1822'de Çirmen Mutasarrıfı Salih Paşa tarafından bütün masrafları karşılanarak onarılan cami, son olarak 1903 yılında bir onarım görmüştür. (4)

Ne acıdır ki, günümüzde, Dimetoka'da yirmiye yakın eserden, yalnız iki tane kalmıştır. Çelebi Sultan Mehmet Camii ve içinde namaz kılınan küçük bir cami. Onları bekleyen akıbetide tahmin etmek, herhalde, zor değildir.

Çelebi Sultan Mehmet Camii,

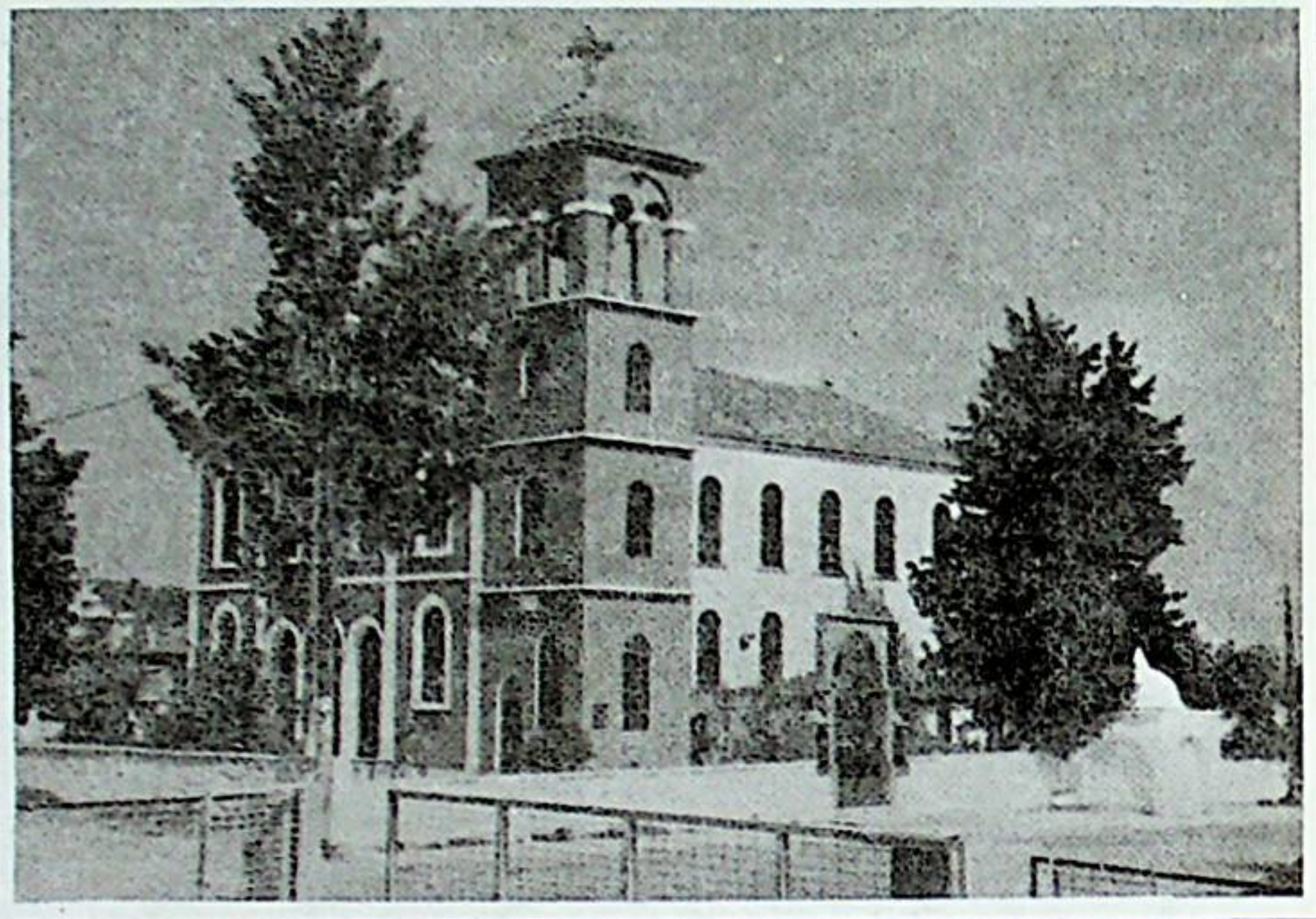
başlı başına bir şaheser olması itibariyle, Bursa'da Yeşil Cami ve Yeşil Türbe'nin yükseldikleri dönemde ve aynı mimarın eseri olarak 823 H. (1420 M.) yılında yapılan bu çok değerli sanat eserinden ayrıca söz ediyoruz.

ÇELEBİ SULTAN MEHMET CAMİİ

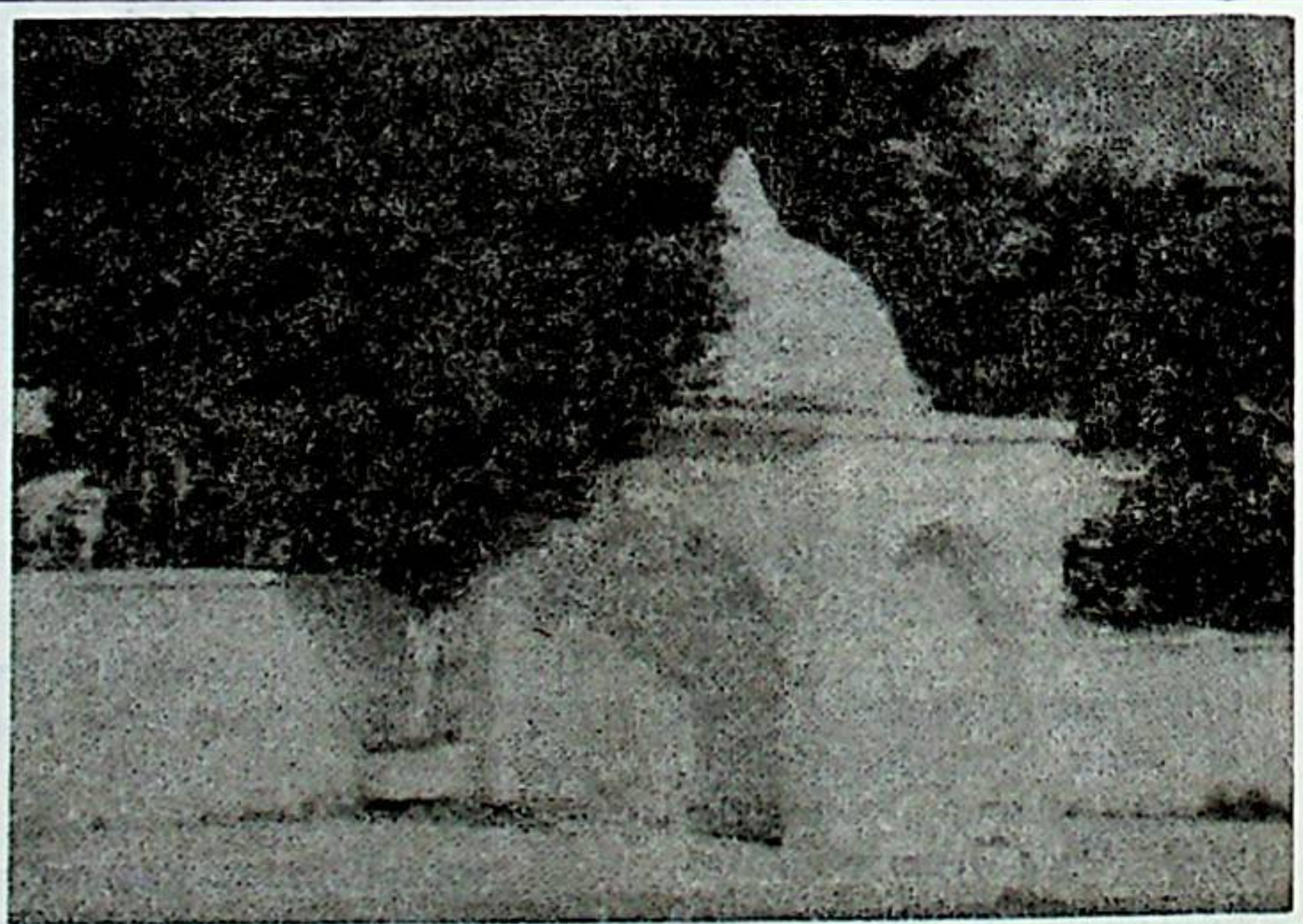
Beşinci padişah Çelebi Sultan Mehmed'in emriyle 1420 yılında İvaz Paşa'ya yaptırılmış olup, 1821-22 yıllarında onarım gör-

müştür. Camiinin harimi 30 x 30 ebadında olup; köşleri patlı 2 x 2 maktanda karpir ayaklar arasına yapılmış ahşap kemerle dayalı 11 küsur metrelik bir merkezi kubbeli sahn ile tonoz örtülü olduğunu tahmin ettiğimiz cenahlardan oluşmaktadır. Karpir olanı yıkılmış olduğundan, ortaya bir ahşap kubbe ve yanlara tavan yapıp dıştan dik meyilli bir çatıyla örtülmüştür. Sekiz metrelik kubbelerden oluşan üçlü son cemaat revakı

4-Pars Tuğlacı, Milliyet Yayınlarından, Osmanlı Şehirleri s.339

Resim 4: Fere'de Musa Çelebi Camii kiliseye çevrildikten sonraki hali.

Resim 5: Musa Çelebi Camii'nin kiliseye çevrilmesinden sonra kullanılmayan şadırvanı.

da tamamen çökmüş ve kible cephesinde epeyi onarım yapılmışsa da ke-

mer ve kubbelerden oldukça önemli izler ve kemer yastık taşları kalmıştı. Kible duvarındaki esas kapı oldukça derin sivri kemerli bir takın içinde istilâktili yastıklara oturan ikinci bir kemerin altındadır. Asıl kitâbe buradadır. Bu medhalden başka sağ ve sol iki kapı ve bunlardan güneydekinin üstünde ikinci bir kitâbe vardır.

Bina kâmilten büyük kesme taşlardan yapılmıştır. Taşı, Edirne âbidelerini besleyen Kartaltepe bölgesindedir. Duvarla iki metre kalınlığındadır. Alt sıra pencereler geniş silmeli çerçeveler ortasında olup kemerli çeşitli şekiller arz eder. Bazısı renkli düz taşlardan, bazısı dalgalı çukurlardan, sırayla kabartma ve çökertmelerden oluşmuştur. Güney kemeri zikzak kabartmalarla süslenmiş, kuzeydeki düz bırakılmıştır. Esas kapı kemeride kabartma bir sıra yaprak motifi ile süslüdür. Pencere sövelerinin çoğu düz mermer olduğu halde birkaçı yaprak sırasıyla süslüdür. Bu süslemeler Bursa ve İznik Camiilerini hatırlatmaktadır. Diğer taş işçilikleri çağdaşı Edirne Eski Camii ile bir benzerlik gösterir. İkinci sıra pencereler düz sivri kemerlidir. (Resim 2)

Güney girişi düz ayak olduğu halde kuzeydekine altı, esas kapıya ise on bir basamakla çıkılır. Yalnız cami önüne sonradan yapılan dükkânlara yer bırakmak üzere, bu basamakların son cemaat revakı hizasından içeriye alındığını zannetmekteyiz. Minare güney köşesi duvarı üzerindedir. Önceden birbirinden taşkın düz sıralarla oluşturulmuş tek şerefesi varken, sonradan peteğin üstüne yetmiş beş santim kadar bir gövde eklenip ikinci bir şefe ve yeni petek ilâve etmişler ve nisbeti berbat eylemişlerdir. Esas cephenin tahta kapısı ilk inşadan kalmadır. Diğer tahta işleri deği-

şikliğe uğramıştır.

Dıştan görüldüğü üzere bina pek perişan durumdadır. Fakat, bu haliyle bile etkisi fevkelâdedir. Mimarî tarihimizdeki yeri ise müstesnadır.

Yapılış tarihi olan 823 H. (1420 M.) de atılan bu adımların izi üzerinde zihin yorulacak, ma'şerî vicdanın derinliklerine sindirilerek bir süre düşünülmüş, bir taraftan alışılan şekle uygun, tülânî mihver üzerinde çift kubbeli Bursa ve Edirne Muradiye'leri 822 H. (1425 M.) ve 838 H. (1435 M.) de yapılmış ve ancak yirmi yıl sonra

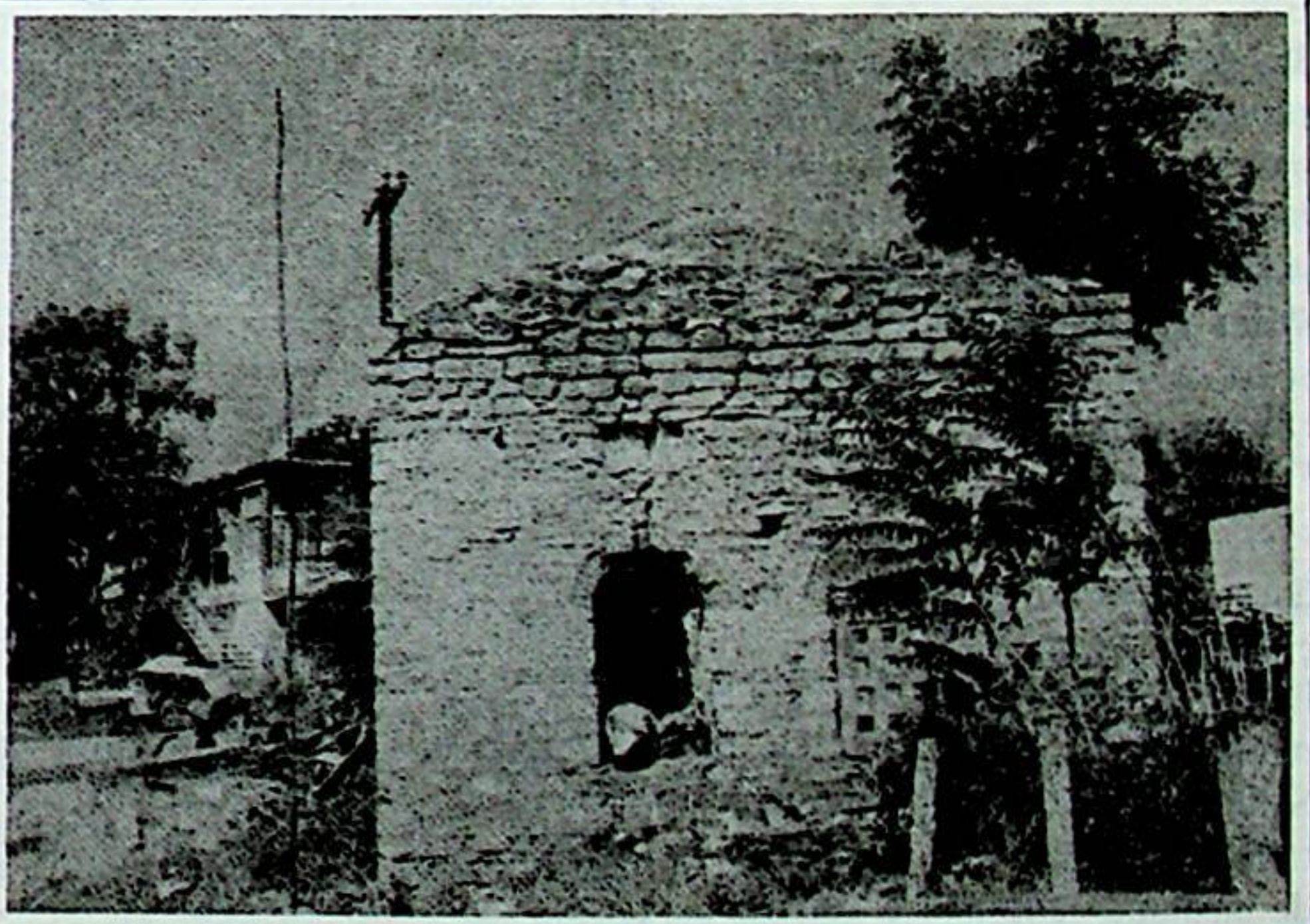
bu caminin tesiri Üç şerefelide geniş ölçüde görülmüş ve inşa yöntemi kırk sene sonra Fatih Camii'nin yirmi altı metrelik büyük kubbesiyle sonuçlanmıştır.

KİTABELERİ

Kible duvar üzerindeki Arapça kitâbede 200×0,75 ebadında ve kabartma stilize yapraklarla süslü bir çerçeve içinde olup üç satır üstüne girift sülüs celisi ile yazılmıştır. Yazı kötüdür; kelimelerin ve harflerin hakkı verilmemiş ve üçüncü satıra çok yazı kaldığına

Resim 6: Fere'de Ekmekçiöğlü Ahmet Paşa Hamamı'nın bugünkü harap durumu.

Resim 7: Fere'de İbrahim Baha Türbesi'nin bugünkü harap durumu.

dan o bölüm
büsbütün sı
kışık düşmüş
tür (Resim 3)

Metin şudur:

۱- أمر بعمارة هذا المسجد المبارك و
المعبد المكرم السلطان الاعظم والحقان
المظم المؤيد من السماء بالدولة الباهرة
المظفر على.
۲- الاعداء بالسلطنة القايره ظل الله
في الارض غياث الدولة والدنيا والدين
معز الاسلام والملة السلطان ابن
السلطان ابو

۳- الفتح محمد ابن بايزيد ابن مراد ابن
اورخان قدن الله في الدنيا بالقبول
اعماله في النيل الاجر وبا (?) عنایت
مختم (?) الاحسان وامداد الحرم في
الشهر ربيع الأولى سنة ثلث عشرین
ثمانائة.

1. *Emere bi-imâreti hâzel Mescid-
el mübâreki ve'l ma'bedil-
mükerremi es Sulta'nül-Azamü
vel-Hakânül muazzamü elmüey-
yedü minessemâi biddevletil bâhi-
re el-muzafferu alâ*

2. *El-a'dâi bissaltanat-il Kahira
zıllullhi bilerdı gıyas-üddevletü
veddünya veddin muizzül-İslâmi
velmille es-Sultan ibnü's Sultan.
Ebu'*

3. *l-Feth Muhammed ibni Bâye-
zid ibni Murad ibni Orhan ibni Os-
man karre nallâhu fid-dünya
bil-kabûli âmâlehü fin-neyl-il-ecr
vebâ (?) inâyeti muhtemm(?) ül-
ihsân ve imdâdül-harem(?) fiş-
şehri rebiül-ülâ senete selâsin iş-
rine semanemietin.*

Son satırda امداد الحرم den
باعنایت ibaresine ka-
dar olan bölümden pek mana
çıkıyor. Duaya ait olan bu bö-
lümü geçerek ikinci kitâbeden Ca-
minin 823 H. (1420 M.) de Çelebi
Sultan Mehmed tarafından yapı-
rıldığı anlaşılıyor. Bu tarih herhal-
de başlama senesi olsa gerektir.
Zira ikinci kitâbe, 824 H.yi gös-
termektedir ki, bu da hitam (bi-

tim) senesi olmalıdır.

İkinci kitâbe güney yan kapı-
sında olup yaklaşık olarak 80×65
ebadında üç satır üstüne Arapça'-
dır. Yazısı diğerinden daha
kötüdür.

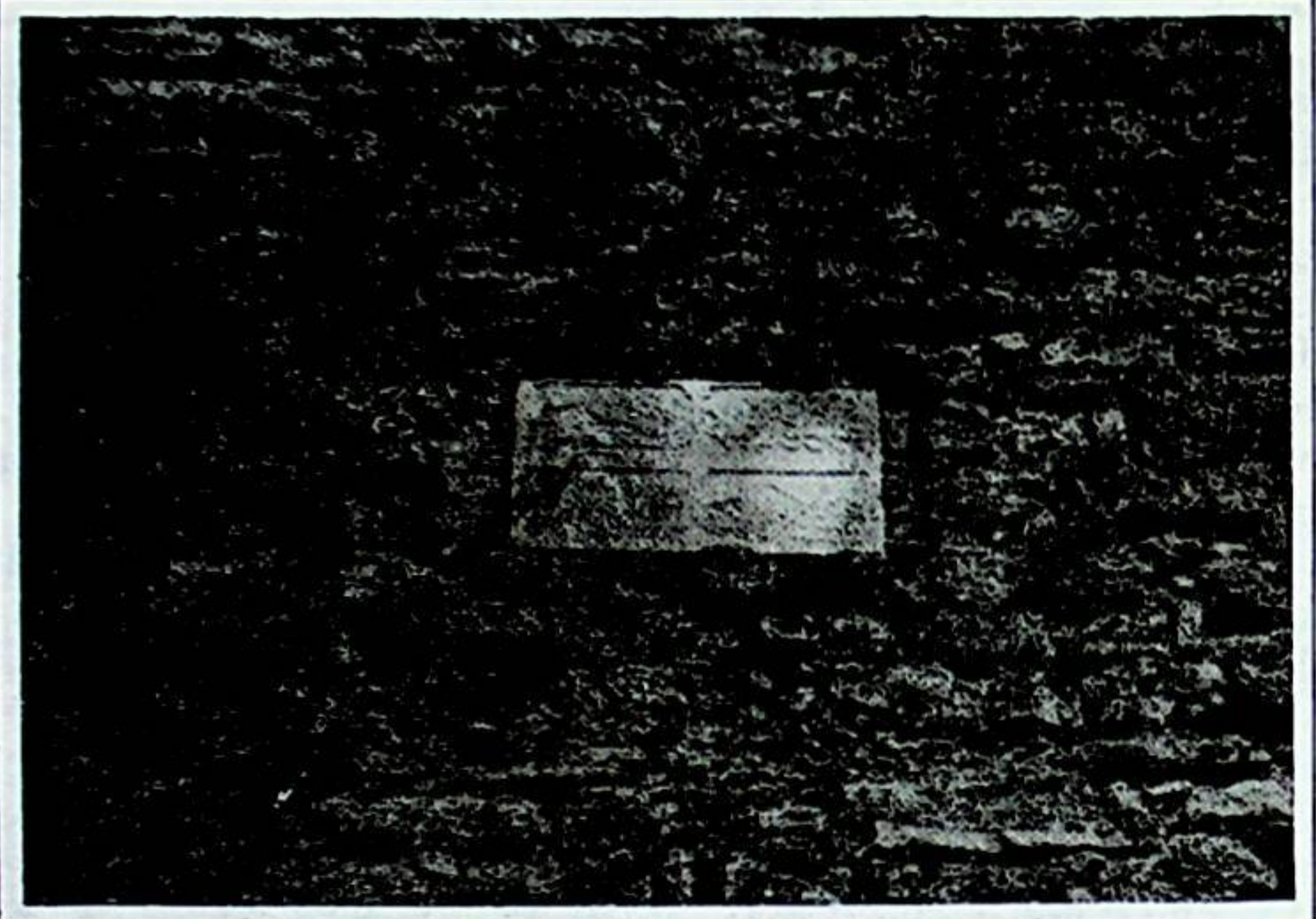
۱- الداعی الفقير اضعف عباد الله سيد
على القاضي بدمتوقا وعبد الضعيف
طوغا بن عبد الله
۲- الشهير الجائلي لي اصلح الله شأنهما
و صانها (?) وقد فرغ وشيد بنایت
اركانه افتخار

۳- المهندسین واختیار المعامرين
الاستاذ الماهر في صنعتة عوض بن
بايزيد في اربع عشرينه ثمانائة.

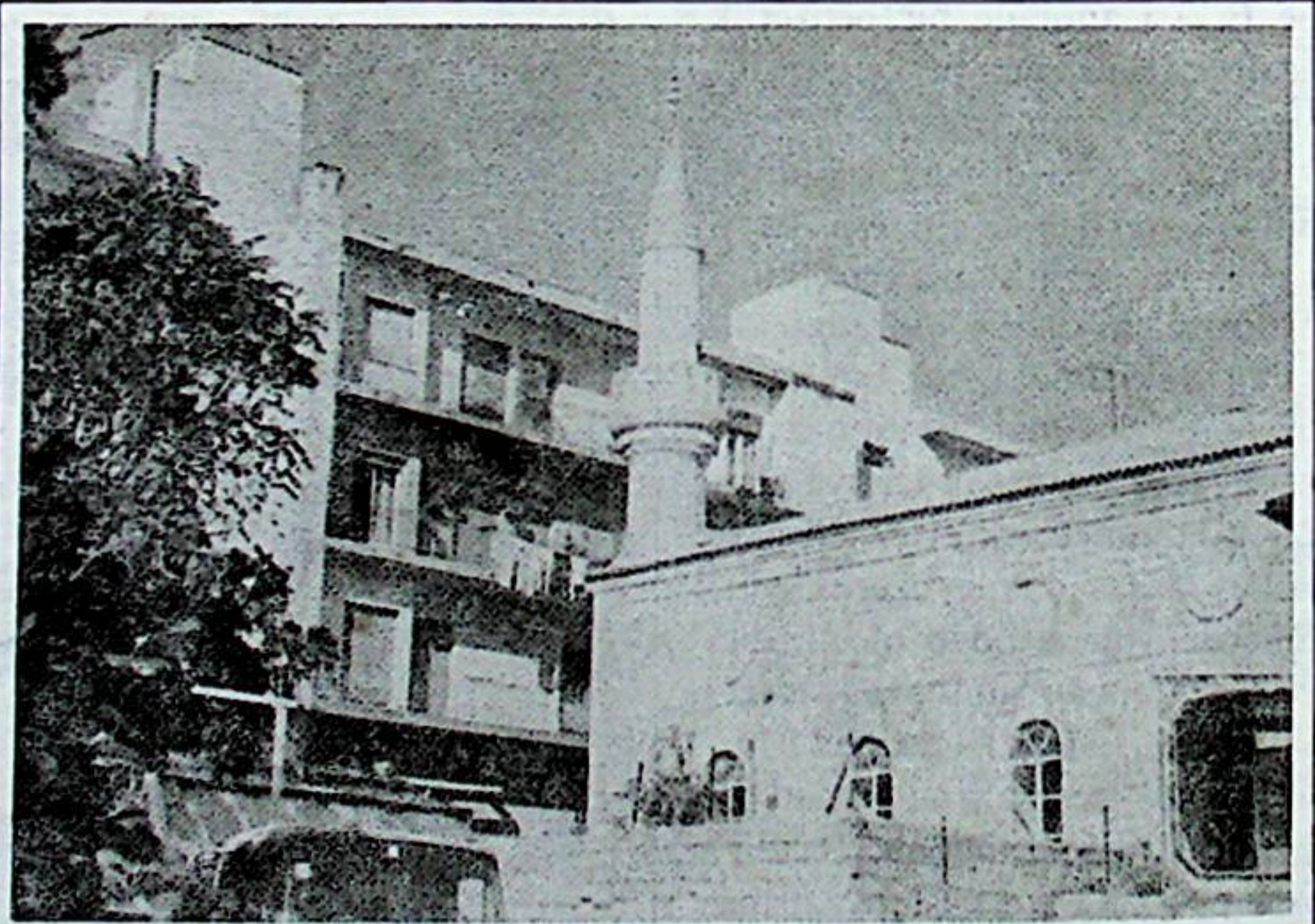
1. *Ed-dâiyyü'l fakir ez'afu ibadul-
lâhi Seyyid Ali El-kâdı bi Dimeto-
ka ve abd-ülzaiif Doğan bin
Abdullah.*

2. *Eş-şehir-ülcaslili aslahallâhü şe-
nehûma ve sâneha (?) ve kad fe-
rega ve şeyyede binayet erkânihî
iftihar*

3- *el-mühendisın ve ihtiyar-
ülmvamin el-üstâz-ül mahir fi
sanatihî İvaz bin Bâyezid fi erbaa*

Resim 8: Fere'de Ibrahim Baba Türbesi'nde kitâbenin bir bölümü.

Resim 9: Dedeagaç Camii (yandan görünüşü).

*işrine sema
nemietin.*

Bu kitâbe
den yapılma
sı 823 H.

(1420 M.) tarihinde Padişah tarafından emrolunan cami inşaatına memuriyeti icabı olarak Dimetoka kadısı Seyyid Ali Efendi tarafından malzeme tedarik ve nezâret edildiği, Caslılı Doğan Bey'in bina emini iftihar-ül-mühendis'in vel muamirin İvaz bin Bayezid'in mi'mar bulunduğu anlaşılıyor. Kadı Seyyid ve Doğan Bey'in hüviyetlerinin tesbitine imkan bulunmadıktan başka, Caslı'nın neresi olduğu da anlaşılammaktadır.

Ancak bu camiin mimarı olan İvaz Paşa bin Ali Bayezid, Yeşil Cami ve Yeşil Türbe'nin de mimarı olup Bursa'da medfunur. Bu kitâbede dikkati çeken taraf, Paşa'ya mühendis unvanı verilmesi ve mahir üstat ve imârcı olarak nitelendirilmesidir. Tahminimizce mühendis tabiri ilk defa burada kullanılmıştır. Biz şahsen daha önce olanına rastlamadık(5)

Yukarıda arz etmeye çalıştığımız özellikleri etkileri vaki olmasa bile Cami mücerret olarak nisbetleri, güzelliği, görkemli oluşu, mimarının ayrı zamanda Yeşil Cami mimarı İvaz Paşa bulunması ve Edirne'nin yanbaşındaki mevkii hasebiyle korunması için harekete geçmeyi icap ettirecek derecede önemlidir. Bir zamanlar Yunan hükümetine açılan davaya rağmen, oradaki Türk cemaatına teslim olunmayan âbideyi, bu değerli ecdat sanat eserini başka vasıtalarla kurtarmak, korumak ve restore etmek gerekmektedir. Kasaba evvelce tamamen Türk iken zaman zaman aralıklı göçlerle hiç Türk kalmamıştır. Diğer 100 hane kadar müslüman ismi altındaki aileleri sayamıyoruz. Zira onlar kuvvet değil, bir zaf oluşturmaktadır. Nitekim birkaç yıla gelinceye kadar, güzelim âbideyi arpa anbarı olarak kullanma keyfiyetinde müseb-

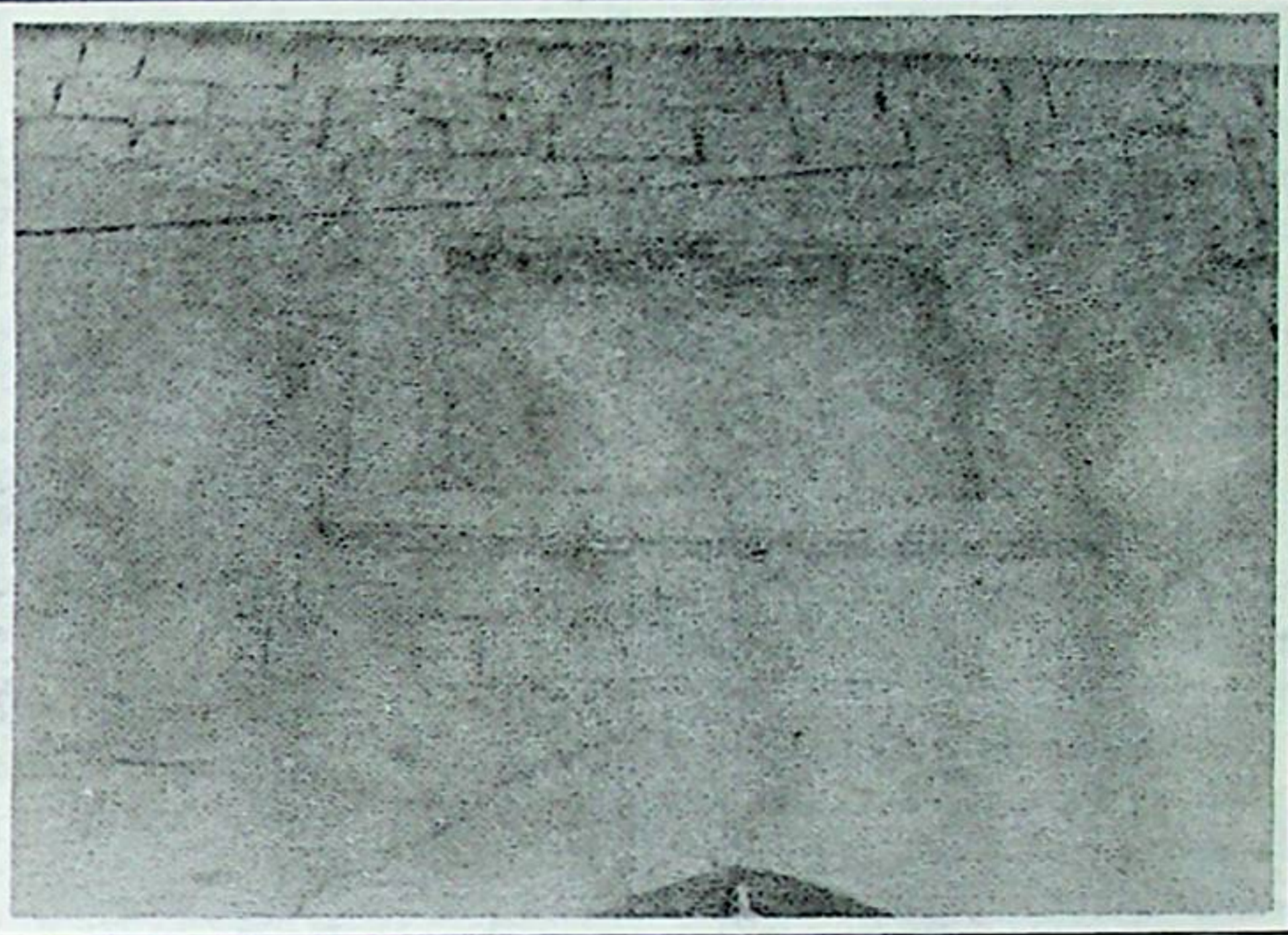
bibli bulunmaktadırlar. Ayrıca Batı Trakya'nın diğer yörelerindeki Türk Cemaatları ve Müftülükler, bu tarihi eseri kurtarmak için hiç bir hareket göstermemişlerdir! Son yıllarda müze yapılacağı söylenmektedir.

FERECİK

Fericik Batı Trakya'da üç ilden biri olan Dedeğaca 27 kilometre uzaklıkta ve Türk sınırına doğru giden yolun üzerinde şirin bir kasabadır. Osmanlı döneminde buraya FERE, daha çok da

Gene Seyahatname'de Evliya Çelebi "Bu kasaba-i Osmani'nin cümlesi yedi mahalledir. Müslim mahalleleri kasabanın güzide yerinde olup, kefer mahalleleri kenardadır. 500 kadar iki katlı evler, bağlı bahçeli vasi hanelerdir" demektedir, XVII. Yüzyıldaki Fere'nin durumunu anlatmaktadır. Seyahatname sahibi ayrıca, Fere'de üç cami ile üç mescit, bir kilise bulunduğunu, iki medresesi, beş ilkokul, iki tekke, beş ticaret hanı ve bir hamamdan söz etmektedir.

Üç camiden ilki, Süleyman Paşa Camii'dir. Orhan Gazi'nin

Resim 10: Dedeğaç Camii'nin kitâbesi.

FERECİK denirdi. 1920'de Yunanistan'a katıldıktan sonra günümüze kadar Fere adını korumaya devam etti. Asıl Rumca adı Vira imiş.(6) Bugün burada hiç bir Türk yaşamamaktadır. Türkler, ancak az sayıdaki köylerinde kalmıştır. Oysa ki, Türk yönetiminde iken kasabanın çoğunluğunu Türkler oluşturlardı.

Evliya Çelebiye göre burası 1392 yılında Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa tarafından Rumeli'ye ilk geçişlerinde hemen alınmıştı.(7) Osmanlı vilâyetler bölümünde burası, Edirne vilâyetinin Dedeğaç sancak ve kazasına bağlı nahiye merkezi olarak bir kasaba idi.

Oğlu Süleyman Paşa Fere'ye geldiği zaman eski bir kilise olan bu mabedi camiye çevirmiş ve sonraki yıllarda (1501) girişin sol tarafına bir minare eklenmiştir. Minarenin giriş kapısı üzerindeki Arapça kitâbe şöyledir.

بنيت هذه المنارة وصنعها مصنوعة
قال تاريخاً حديدى قدها مرفوعة
سنة: ٩٠٦ هـ (١٥٠١ م)

*Büniyet hâzihil minare ve sanaa-
hâ masnye*

5-Ekrem Hakkı Ayverdi, *Vakıflar Dergisi*, sayı: III, s. 16, Ankara 1956
6-Şemseddin Sani, *Kamusü'l-Âlâm*, c.5
Fericik maddesi
7-Evliya Çelebi *Seyahatnamesi* c.8, s.84

*Kale tarihan
hedidi kad-
dehâ marfu'a
Sene: 906 H.
(1501 M.)*

Bu yapı, Yunan yönetimine geçtikten sonra minaresi yıktırılarak tekrar kiliseye çevrilmiş ve Ayasofya Kilisesi adını almıştır. (Resim 4)

Musa Çelebi Camii: Fetret devrinde, Yıldırım Bayezid'in oğlu Musa Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Girişin sağ tarafından görkemli bir minaresi vardır. Yunan idaresine geçtikten sonra bu minare de yok edilmiş ve yerine, resimde de görüldüğü gibi, bir çan kulesi yapılmış ve kiliseye çevrilmiştir. Resimde, ayrıca avludaki küçük kubbeli abdest almağa mahsus bir şadırvan görülmektedir. (Resim 5)

İbrahim Ağa Camii: Bu yapı günümüzde yok edilmiş, hiç bir izine de rastlamak mümkün değildir.

Mescitler:

Şeyh Sinan Mescidi, Sadreddin Mescidi, Pazaryeri Mescidi, gibi mescitlerden yine hiç bir iz kalmamıştır.

Beş handan birisi Ekmekçioğlu Ahmet Paşa'ya aittir. Bunlar da kaybolmuştur.

Gene ismi geçen Ahmet Paşa'nın yaptırdığı Fere'deki tek hamam, günümüzde, harap bir halde durmaktadır. (Resim 6)

Fere'de yukarıda saymağa çalıştığımız yapılardan başka bir de İbrahim Baba Türbesi vardır. Türbe ayakta olmakla beraber, görüntüsü perişan ve harap bir durumdadır. (Resim 7) Yakın zamana kadar domuz ahır olarak kullanılan bu türbenin kubbeli olduğu anlaşılıyor. İki bölümden oluşan kitâbesi aynen şöyledir. (Resim 8)

« جون خطاب (ارجعی) دن سرینه
اردی ندا
بس تدارک لازم اولوی یریمی ایتدم بنا
تاریخین بیلمک دیلرسک تربدن قیل
التجا

زیرا بن یقدم آرادن کرجه واردم
صورتا
سنه ۱۰۸۹ هـ (۱۶۸۷ م.)

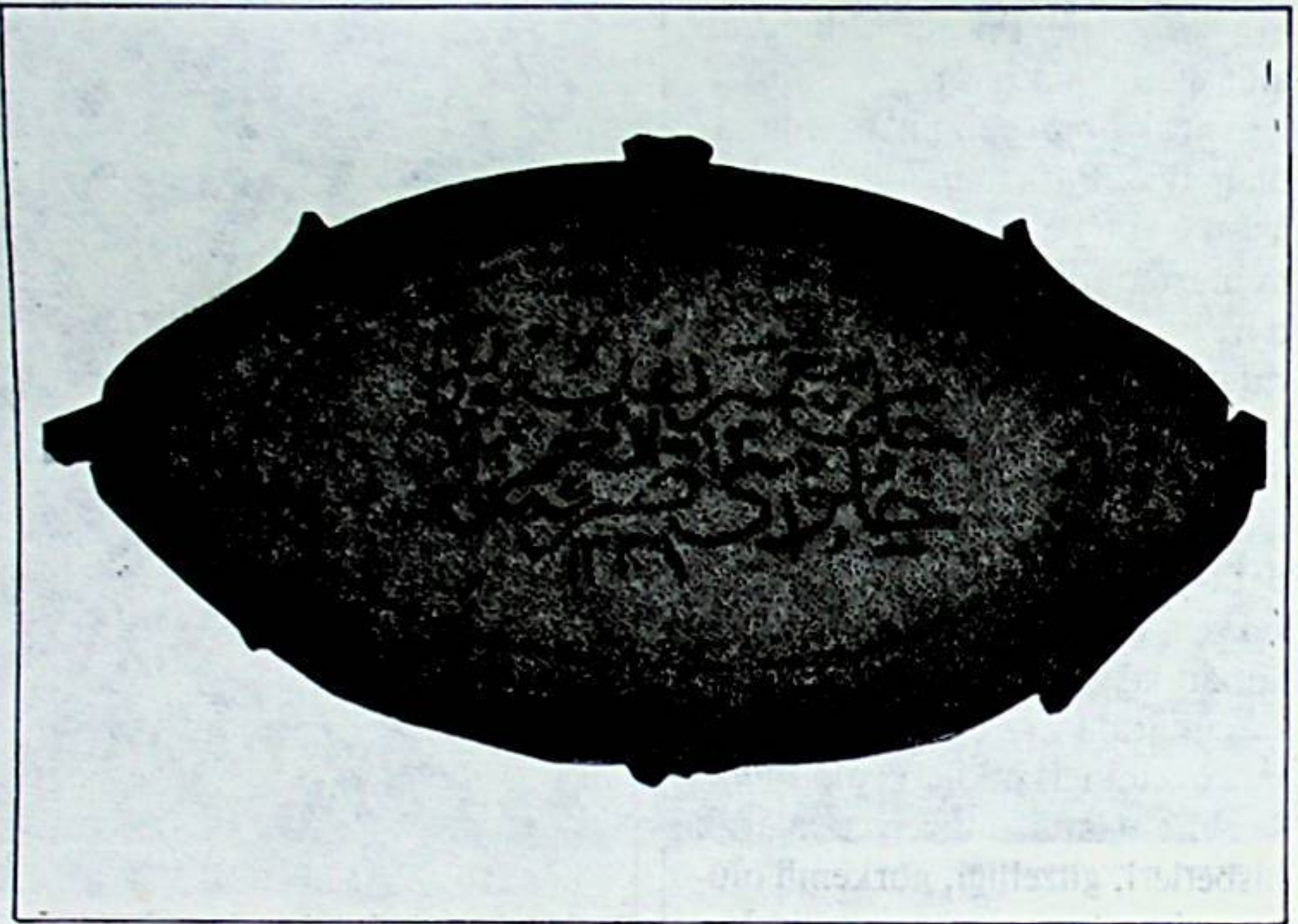
ودامله:

«بو یلدر حالی جهانک کیمسه یه قیلماز
وفا

کر سلیمانی زمان و کر رسول کبریا
کیم بو کون تر به زیارت ایله یور ایده
دعا

دیلرم یارین ایده آکا شفاعت مصطفی

Son olarak Fere civarındaki kaplıcalara pek yakın olan bir tepe üzerinde Nefes Baba Tekkesi ve Türbesi vardır. Edirneli Abdürrahan Hibri Efendi 1628'de bu tekkeyi ziyaret etmiştir. Dimetoka bölümünde de değindiğimiz gibi, Hibri Efendi, ünlü bir tarihçidir. Ne var ki bu tekke bugün eski mimâri özelliğini kaybetmiş, basit bir onarım ve şekil değiştirdikten sonra bazı müteassıp papazlar tarafından bir manastır haline sokularak hristiyanlaştırılmıştır. Türbe tamamen kaybolmuş, binanın içinde

Resim 11: Dedeâğaç Camii tamir kitâbesi.

“Çün hitab-ı (irci-i)'den sırrına
erdi nidâ
Pestedarik lâzım olup yerimi ittim
bina
Tarihin bilmek dilersen türbeden
kıl ilticâ
Zira ben çıktım aradan gerçi var-
dım suret”
ve devamla

Böyledir hali cihanın kimseye kıl-
maz vefa
Ger Süleymani zaman ve ger
Resûl-ü Kibriya
Kim bugün türbe ziyaret ediyor
ede dua
Dilerim yarın ede ana şefaaf
Mustafa”

bir takım haçlarla Meryem ana resimleri bulunmaktadır. Kitâbesi de yok edilmiştir.(8)

Aynı örneği (Hristiyanlaştırma örneğini) Gümölcine'ye bağlı Taşlık köyü bitişiğindeki tepe üzerinde bulunan “Hıdır Baba” Tekkesi için de söylemek mümkündür.

DEDEAĞAÇ

Dedeâğaç, bugün Evros (Meriç)

8-Bkz. “Tayyib Gökbilgin” Edirne hakkında yazılmış tarihler, Edirne'nin 600'üncü fetih yıldönümü armağan kitabı, Ankara 1965 s.10

Hirbi Efendi bu tekkenin banisinin Ekmekçioğlu Ahmet Paşa olduğunu zikreder.

ili'nin merkezi bulunmaktadı. Böylece Batı Trakya'daki üç ilden

birisi sayılır. Şehir, Türkçe Dede- ağaç adını, XV. yüzyılda burada bulunmuş Bektaşî Tekkesinde, bir ağacın gölgesinde oturmayı âdet edinen Bektaşî dedesinden aldığı söylenmektedir. Burası XIV. yüzyılın ikinci yarısına kadar bir balıkçı köyü iken, İkinci Abdülhamid döneminde demiryoluna kavuştuktan sonra önem kazanmaya başladı. Dolayısıyla buranın limanında Şark Demiryolları tarafından 1905 yılında temizlendi.

Osmanlı yönetiminde Dede- ağaç, Edirne vilâyetine bağlı önce kaza, sonra da sancak merkezi olarak yönetildi. Buranın merkez ilçesiyle birlikte, üç ilde (*Dede- ağaç, İnöz, Sofulu*) on iki bucağı ve yüz altmış sekiz köyü vardır. Önceleri dokuz bin olan nüfus, sancak olmasından sonra artarak 66.090'a ulaşmıştı.

1912 Balkan savaşında Bulgarlar tarafında zabtedilen Dede- ağaç, 10 Ağustos 1913'te Bükreş Antlaşmasıyla Bulgaristan'a verildi. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Nevilly Antlaşmasıyla 27 Kasım 1919'da Yunanistan'a geçti ve Yunan Kralı Alexander (Aleksandros)a izafeten şehre Alekandropolis adı verildi.

Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde sancakta 103 cami, 2 mescit, 6 hamam, 22 han, 340 değirmen üç un fabrikası, 20 çiftlik bulunmaktaydı. Bu dönemlerde sancağın geçimi ipek böcekçiliği ile sağlamaktaydı. Şarap, üzüm, tütün, iplik, koyun, keçi ve sığır yetiştirilirdi. Buraya 1888'de resmi evrakın muhafazası için bir mahzen ile bir telgrafhane yapılmış, 1894'de mahkeme dairesi onarılmıştır.

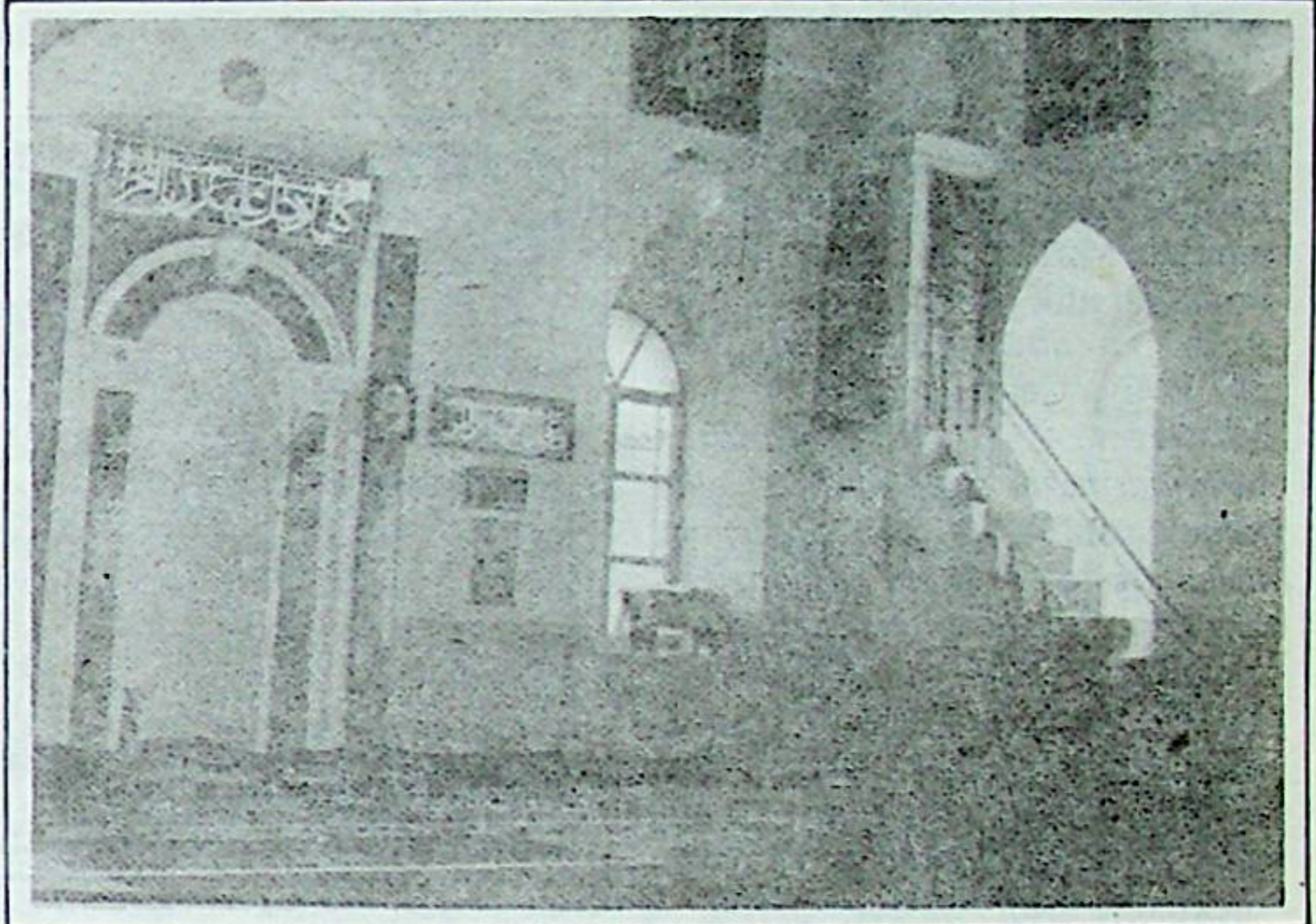
Şehirde yaşayan Rum ve Bulgar toplumları içinse yaptırılan veya onarımına izin verilen yapılar şunlardır: 1892'de, 1896'da ve 1906'da birer Rum kilisesi, Bulgar

halkı için, Derbent köyünde bir Bulgar kilisesi, Yahudiler içinse 1903'te iki havra yapılmıştır.(9)

Şehirde Osmanlı dönemi yapılarından ayakta kalabilen, Balkan Savaşı sırasında Bulgarlar tarafından içinde insanlarıyla birlikte ve sonradan Yunan Hükümetince onarım gören tek bir cami vardır. Cami kare şeklinde olup, girişin sağ tarafında bir minaresi vardır. Yapı düz tavanlı ve kubbesizdir. Hiç bir sanat değeri olmayan bu yapının son yıllarda boyatılmış, temiz bir görünümü göze çarpmaktadır. (*Resim 9*) İki kitâbesi vardır. Birincisi Arapça mermer

lenmiştir. (*Resim 13*) Ayrıca cami avlusunun sağ tarafında Hasan Faik Paşa'nın mezarı ve mezar taşı üzerinde düz yazı ile bir kitâbe vardır. Bu kitâbede:

"*Yaveran-ı Hazret-i Sehriyarı ikinci Ordu-yu Hümayûn üçüncü fırka kumandanı Hasan Faik Paşa 1321 H. 1319 R. (1903 M.) yılında Dede- ağaç'ta iken irtihal dar-ı bekâ eylemiştir. Ruhu için riza-en lillâhi tealâ fatiha*" diye yazılıdır. (*Resim 14*) Osmanlı döneminde Dede- ağaç'ta Yeni Cami adında başka bir camiden daha söz edilmekte ise de, günümüzde bu yapının, Çocuk Yuvası olarak

Resim 12: Dede- ağaç Camii iç görünüşü.

üzerine kabartma yazılmış Kuran-ı Kerim'den bir ayetle altında 1324 H. tarihi yazılıdır. Ayet-i celile ebçet hesabı tutmadığına göre bu cami 1324 H. (1906) yılında yapılmıştır. Yaptıranın adı yoktur. (*Resim 10*) İkinci kitâbesi ise Osmanlıca, kötü bir hatla yazılmış aynen şöyledir: (*Resim 11*)

Cami şerifin Yunan Hükümeti tarafından tamiri 1339 H. (1921 M.)

Anlaşılacağı gibi bu cami, 1906 yılında yapılmış, Balkan harbi faciasından ve Bulgarların camiye yakmasından 15 yıl sonra 1921'de onarım görmüştür. (*Resim 12*) Caminin yapısı kesme taşlarla iş-

kullanıldığını gördük.

MİRİ:

Miri, eski adı Makri, Yunanistana geçtikten sonra yine Makri olarak adlandırılmıştır. Günümüzde burada 35-40 hane, yaklaşık, 140 nüfus kadar Türk yaşamaktadır. Rum halkı eskidende olduğu gibi, büyük bir çoğunluk oluşturur.

Dede- ağaç iline bağlı bir ilçe merkezi olan Miri'nin kendine gö-

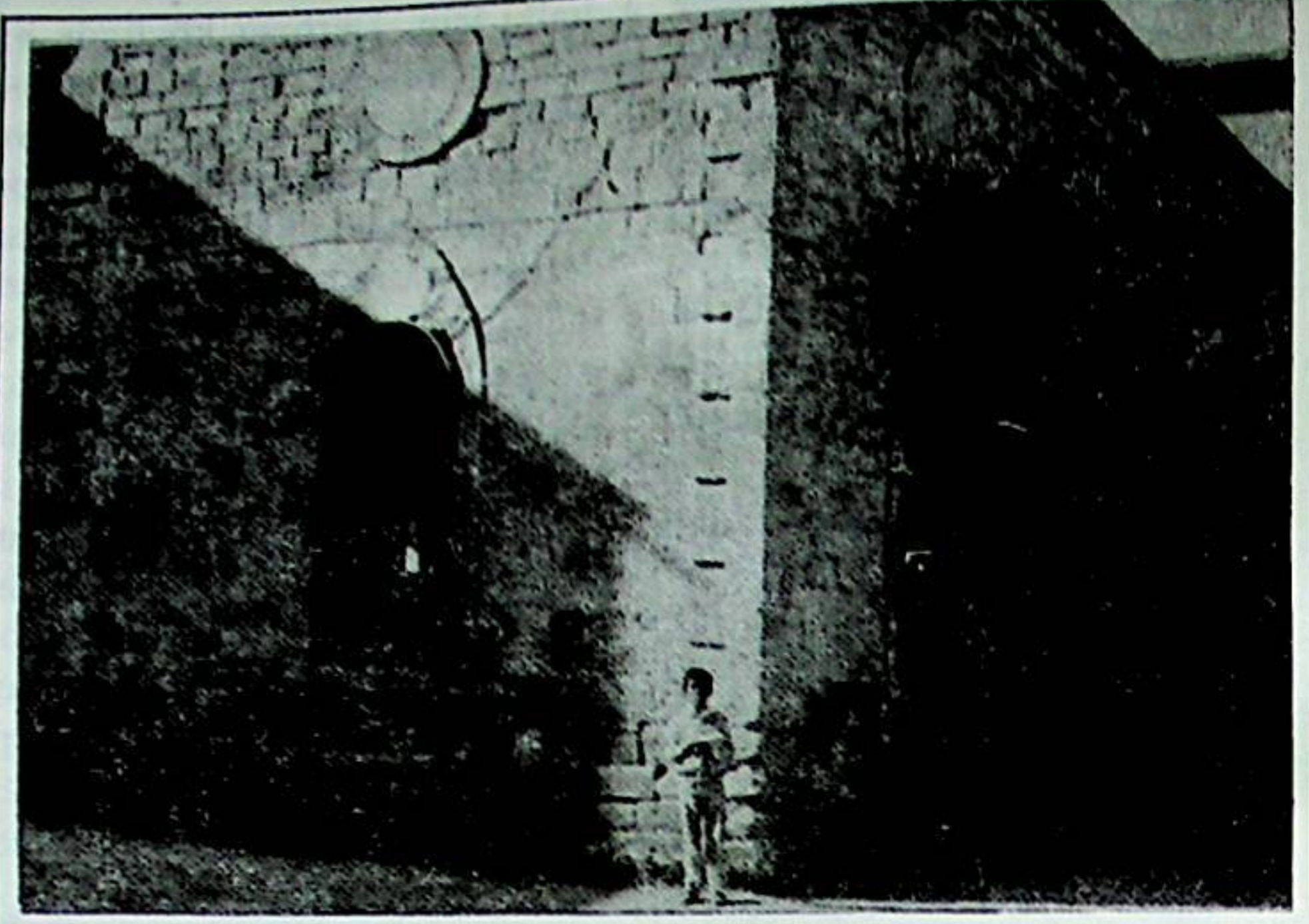
9-Pars Tuğlacı, Milliyet Yayınlarından, Osmanlı Şehirleri, s.338

re bir de küçük limanı vardır. Doğusundaki Maronya ile paralel olmasa bile, bünyesindeki arkeolojik kalıntılardan çok eski çağlardan var olduğu anlaşılmaktadır.

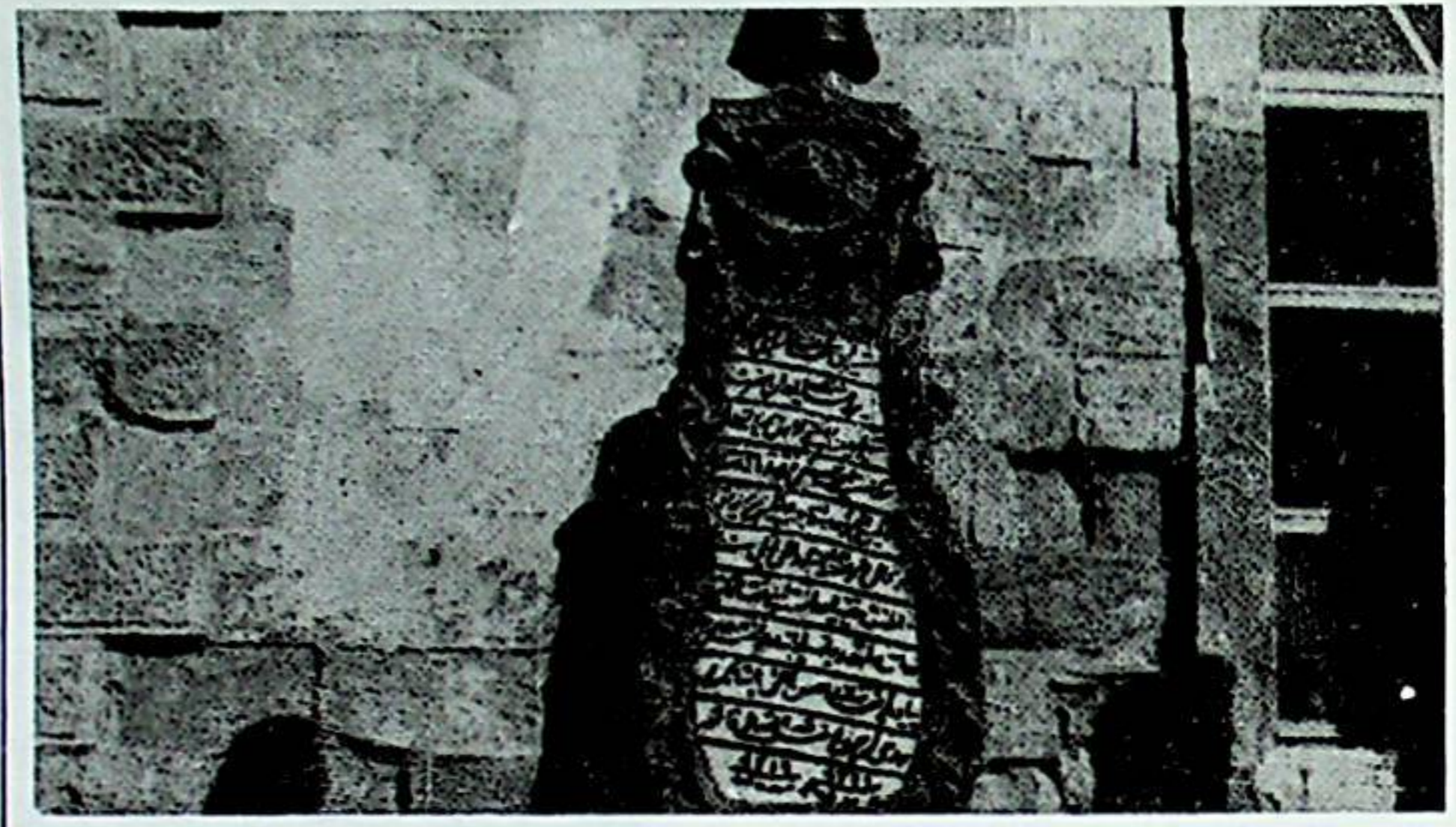
Osmanlı yönetimine geçiş ünlü Türk komutanı Gazi Evranos Bey'in burasını ve Gümülcine'yi 1362'lerde Osmanlı topraklarına katmasıyla gerçekleşti. Çirmen Zaferinden sonra (1371) Türkler buralarını tahkim etmeye ve çeşitli alanlarda yerleşim merkezleri kurmaya başlamışlardır. Bu arada Miri'ye de kendilerine özgü mimari eserleriyle süslemişlerdir.

Evliya Çelebi, 17. yüzyılda burasını da gezmiş ve Seyahatnamesi'nde buraya ait bilgiler vermiştir. Ona göre, Miri'de; Bir cami, iki mescit (bir mahalle mescidi, diğeri Tekke Mescidi) bir medrese, bir mektep, beş tüccar hanı ve dere boyunda bir hamam vardır. Ayrıca onun gezdiği zamanlar Miri'de elli hane Türk, buna karşılık olarak da 150 hane Rum bulunduğunu söylemektedir. Evliya Çelebi aynen şöyle demektedir: "Müslümanları Urumlarından azdır. Ancak elle hane müslümanları var ve yüz elli hanesi kefere menhus hanelerdir. Bir cami, bir mahalle mescidi ve Tekke mescidi var. Bir medrese, bir mektep, beş adet han-tüccaran ve dere kenarında bir hamam-ı gâsılan ve cümle yirmi adet küçük dükkanlar var..." demektedir. (10)

Yukarıda varlıklarından söz ettiğimiz eserlerden bugün ancak mescitten bozma, mimari değeri olmayan basit bir cami ile bir okul vardır. Diğerleri hepsi birer birer

Resim 13: Dedeoğaç Camii ön ve yan taraftan görünüşü.

Resim 14: Dedeoğaç'ta Hasan Faik Paşa'nın mezar taşı kitâbesi. Bu mezar Dedeoğaç Camii avlusunda bulunmaktadır.

yok edilmişlerdir. Sözünü ettiğimiz ve Evliyamızın da zikrettiği caminin Yıldırım Bayazid Camii olduğu söylenir. Ancak, buna da-

ir her hangi bir kaynakta bilgiye rastlamadık.

10-Evliya Çelebi Seyehatnamesi c.8, s.84

Dergimiz BATI TRAKYA'NIN S E S İ'ne

**ulaşmanın en kolay yolu abone olmaktır.
Her sayısı ayrı bir belge niteliğinde olan dergiye
abone olmak menfaatinizedir.**

Türkiye İş Bankası Türbe Şubesi 2623 No'lu Hesaba
30.000 TL. yatırarak 1 yıllık (6 sayı) abone olabilirsiniz.

Adres: Beşirağa Tekkesi Sokak No:7 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: 527 68 57

DERGİMİZ, DERNEĞİMİZİN RESMİ YAYIN ORGANIDIR

BALKANLARDA YOK EDİLMEMEYE ÇALIŞILAN BİR MİLLET MAKEDONLAR

DOÇ.DR.CİHAT ÖZÖNDER

Son günlerde Türk basınında çıkan bir haber pek fazla akis bulmadan gündemden kayboldu. Haber, Yunanistan hükümeti sözcüsü *Sotiris Kostopulos* tarafından 19.9.1988 tarihinde yapılan küçük bir açıklama ile ilgili idi. Açıklamaya göre "Kuzey Yunanistan Bakanlığı"nın adı değiştiriliyor ve "Makedonya-Trakya Bakanlığı" adını alıyordu. Bu açıklama, Kuzey Yunanistan Bakanı *Stelios Papatheimis* tarafından da memnurlukla karşılanıyordu. Çünkü bu yeni isim, Yunan yayımcılığına daha iyi hizmet edebilecek gibi görünüyordu. Yunanistan, yıllardan beri Makedon milliyetine ilkel bir ırkçılık adını verebileceğimiz şekilde asimilasyon uyguluyor. **Elen, Aka, Girit, Dor** gibi kavimlerden ve **Slavlardan** tamamen farklı olan **Makedon milletini** Elen (*Yunan*) kültürü içinde eritmeye çalışılıyordu. Bu hassasiyetin sebepleri şephesiz **Makedon milletinin özelliklerinden kaynaklanıyor.**

Tarihî olarak Makedonya adı verilen bölge, **Balkan Yarımadası'nın ortasında bulunmaktadır. Bölgenin sınırları yüzyıllar boyunca müteaddit defalar değişmiştir. Bununla birlikte Makedonya olarak anılan bölgenin tabii sınırlarını doğuda Karasu (Struma) nehri ve Rodop dağları, güneyde Ege Denizi ve Vistritsa (Aliakmon) nehri, batıda Ohri gölü, Drina nehri ve Korab dağları, kuzeyde Şar, Osogovske ve Rila dağları çizer. Bu coğrafî bölge bugün üç ayrı devlet arasında bölünmüştür. Bunlar; Yugoslavya'ya bağlı Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti (Eski adı *Vardar Makedonyası*), Yunanistan'a bağlı Ege veya Yunanistan Makedonyası, Bulgaristan'a bağlı Pirin Makedonyası veya Blagoevgrad (Rodoplar) bölgesidir. Bu bölgelerden başka Yugoslavya ve Arnavutluk'ta yaşayan bazı küçük Makedon cemaatleri de mevcuttur.**

Bölgeye hakim olan Bulgar Hanlığının halkı IX. yüzyılda Cyril ve Methodius adlı papazların ve müridlerinin çalışmaları sonucu hristiyanlığı kabul etti.

Tarihçilere göre bölgede görülen ilk kavimler Keltler, Traklar ve İllirlerdir. Günümüzdeki Makedonların bu kavimlerin bakiyeleri olma ihtimali kuvvetlidir. Tarihte bilinen ve büyük izler bırakmış ilk Makedon Devleti II. Filip (M.Ö.356-336) ve oğlu Büyük İskender (M.Ö. 338-323) idaresinde parlak dönemini yaşamıştır. Daha sonra bölge Roma İmparatorluğu'nun doğuya doğru genişlemesinde stratejik ehemmiyete sahip bir karakol ve geçit yeri olma özelliğini korumuştur. Yine aynı dönemlerde, M.S. III-IV. yüzyıllarda Kıpçak bozkırlarına ula-

şan Hunların önünde kaçan bazı kavimler bölgeye gelerek yerleşmişler, kültürel amalgamasyonu hızlandırmışlardır.

Bölgeye VI. ve VII. yüzyıllarda kuzeyden bir Slav göçü olmuş, bölge halkı Slav kültürü tarafından büyük ölçüde asimile edilmiştir. VII. yüzyılın ikinci yarısında bölge Türk asıllı Proto-Bulgarlar da kısa süre içinde bölgede yerleşik Slav kültürü tarafından asimile edilmiştir. Günümüzde, Türk asıllı Proto-Bulgarlar arasında Slavlaştırılmadan kalan ve Türklük şuurunu kaybetmeden Pomak Türkleri gibi Makedon toplulukları da kendi kültürel hüviyetlerini ve varlıklarını korumaya muvaffak olmuşlardır.

Bölgeye hakim olan Bulgar Hanlığının halkı IX. yüzyılda Cyril ve Methodius adlı papazların ve müridlerinin çalışmaları sonucu hristiyanlığı kabul etti. Bu papazlar Slav menşeli bir alfabe olan "glagolitik" alfabeyi de yerleştirdiler. Daha sonra bu alfabe papaz Cyril'in adına izafeten Kiril (*Cyrilic*) alfabeti olarak adlandırıldı ve günümüze kadar Bulgarlar ve Makedonlar tarafından kullanıla geldi. Günümüzde de Makedonların büyük bir kısmı Slav kültürünün tesiri altında olup Doğu Ortodoks Kilisesine bağlıdır.

Bulgar devleti X. yüzyılda zayıfladı ve ikiye bölündü. İdare merkezi Ohri olan Batı Bulgar Krallığı 997-1014 yılları arasında Çar Samuil idaresinde gelişti ki bu krallık Makedon tarihçileri tarafından ilk Makedon Krallığı olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde Samuil, Ohri Başpiskoposluğunu da kurarak bu kilisenin bağımsız ve ekümenik (*cihanşümül*) özelliklerini ilân etti. Fakat 1018 yılında Makedonya Bizans İmparatorluğu tarafından istilâ edildi. Bu tarihten takriben iki yüzyıl sonra bölge ikinci Bulgar Krallığının hakimiyetine girdi. XIV. yüzyıl ortalarında ise Sırbistan kısa bir süre bölgeye hakim oldu. Daha sonra bölge Osmanlı idaresine geçti ve 1912'ye kadar Osmanlı toleransı, sulhseverliği ve koruması altında çeşitli milliyetlerden oluşan halk birarada, kardeşçe, kendi kültürel varlık ve şuurlarını devam ettirerek yaşadı.

Osmanlı idaresi Balkanlarda 1353'de Süleyman Paşa komutasında Çanakkale'den Rumeli'ye geçiş ile başlamış, git gide pekişerek XV. yüzyılda zirveye ulaşmıştır. Makedonya'da Türk hakimiyetinin tam manasıyla kurulması II. Murad ve Fatih Sultan Mehmet devirlerinde gerçekleştirilmiştir. Zamanın anlayışına uygun olarak Osmanlı idaresi, hakimiyeti altında yaşayan insanları dinî inanç esasında teşkilatlanmalarına yardımcı olmuş, bu esaslarda Müslüman, Rum-Ortodoks, Ermeni ve Musevî "millet"lerinin varlığını ve kendi dinî liderleri etrafında toplanarak kendi iç işlerini organize etmelerini sağlamıştır. Bölgenin Makedon halkı da bu dönem başlarında Doğu Ortodoks (*Rum*) kilisesi idaresine bırakılmıştı. Fakat XVIII. yüzyıl sonlarında ve XIX. yüzyıl başlarında bölge Rum ahalisi Makedonları Elenleştirme, Yunan kültürü içinde zorla asimile etme çabalarını arttırdınca, bu durumu engellemek için Makedonlar, Bulgarlarla ittifaka girmek zorunda kalmışlardı. Bölgedeki Rumların (*Yunanlıların*) bu saldırgan tutumları neticesinde Osmanlı idaresi Rumlardan ayrı bir Bulgar ortodoks kilisesinin kurulmasına 1870 yılında izin vererek Makedonların da kendi istekleri ile bu kiliseye bağlanmalarını sağlamıştır. Bununla birlikte Bulgarlar isyan çıkarıp bağımsız bir devlet kurduktan sonra 1878'de Makedonya'yı istilâ ettiler. Aynı yıl sonuçlanan Berlin Antlaşması bölgeyi tekrar Osmanlı idaresine verince bu sefer Bulgarlar, Sırp ve Yunanlılar çeteler yollayarak Makedonya'yı kendilerine bağlamak için hem Türklerle hem de kendi aralarında savaşmaya başladılar. Bu olumsuz şart-

lar altında Makedonya'daki mahalli liderler bir araya gelerek "Makedonya Makedonlar içindir" anlayışı ile "Makedonya Dahilî İhtilâl Teşkilâtı" (*IMRO = VMRO = Vnatrešna Makedonska Revolucionerna Organizatsiya*)'nı kurdular. VMRO liderleri birleşik bir Makedonya'nın kurulması, ülkenin Sırp, Yunan ve Bulgar devletleri arasında bölünmesini isteyen bir anlayışa sahip idiler. Hatta bu teşkilâtın önde gelenlerinden bir çoğu Türk idaresi altında bir özerk bölge kurulmasını, diğer devletlerden birinin hegemonyası altında kalmaya tercih ediyorlardı. Fakat 1912-13 Balkan Harbi ve I. Dünya Harbi neticesinde bölge Yunanistan, Sırbistan (*Yugoslavya*) ve Bulgaristan arasında bölündü. Bu durum üzerine bölgedeki Türk boyları gibi Bulgar ve Yunandan farklı olan Makedonlar da işgalci ülkelerin asimilasyon politikalarına maruz kaldılar.

Makedon asıllı liderler arasında XIX. yüzyılda, önce bölge şuurunu geliştirmeye başladı. Makedon aydınları ancak XX. yüzyılın başlarında kendilerinin Slav, Bulgar, Yunanlı veya Sırp olmayıp ayrı bir Makedon milliyetine mensup olduklarını farkettiler. Bu düşünce II. Dünya Harbi sırasında Yugoslav Komünist Partisi tarafından da desteklendi ve 1945 yılında Yugoslavya'nın 6 cumhuriyetinden biri olarak Makedonya Halk Cumhuriyeti (*daha sonra adı Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti olarak değiştirildi*) kuruldu. Bu bölgede Makedon dili, edebiyatı, kısacası kültürel hüviyeti korundu, desteklendi. Hatta 1958 yılında Makedon Ortodoks kilisesi kuruldu, dokuz yıl sonra adli bağımsızlığa da kavuşturuldu. Komşu ülke Bulgaristan'da da başlangıçta (1944-1958) Makedon azınlığa bazı haklar verildi, hatta Makedon milliyetinin varlığı kabul edildi. Bununla birlikte 1958 yılından itibaren Makedonların Bulgar ırkından olduğu iddia edilerek "Marksist-İrkçi" adını verebileceğimiz tuhaf bir asimilasyon

ve hatta son yıllarda Türklere uygulanan yok etme politikalarına benzer bir uygulama başlatıldı.

Yunanistan ise Makedonların Yunanlıdan farklı bir millet olduğunu hiç bir zaman kabul etmedi. Günümüze kadar asimilasyon uygulamalarının devam etmesine mukabil Makedon varlığı en azından Avustralya, Kanada, A.B.D. gibi göçmen gruplarının evlekler oluşturduğu ülkelerde kültürel varlıklarını devam ettirebilmektedirler.

Bölgedeki siyasî değişikliklerden sonra, bilhassa Makedonya'nın üç devlet arasında paylaşılmasından sonra diğer

*Bölge,
1912'ye kadar
Osmanlı toleransı,
sulhseverliği ve
korunması altında
çeşitli milliyetlerden
oluşan halk
kardeşçe, kendi
kültürel varlık ve
şuurlarını devam
ettirerek yaşadı.*

etnik gruplar gibi Makedonlar arasında da göç eğilimi başladı. Önce 1903, 1906 ve sonraları Balkan Harbi ve I. Dünya Harbi öncesi ve sonrasında 60-80.000 civarında Makedon; A.B.D., Kanada ve Avustralya'ya göç ettiler ve bu ülkelerde cemaatler oluşturarak kültürel hüviyetlerini idame ettirebildiler. Bununla beraber göç eden Makedonlar üzerinde dahi göç ettikleri bölge hangi devletin elinde kalmışsa bu devletlerin maddî ve manevî baskılarının devam ettiği bilinen bir gerçektir. Meselâ Yunan işgali altında kalan Makedonlar, baskılardan ve Yunanistan'ın kendilerine, akrabalarını ziyaret izni vermeyeceğinden çekindikleri için kendi millî hüviyetlerini saklamakta, Makedon değil Yunanlı olduklarını ifade etmek zorunda kalmaktadırlar.

Son zamanlarda ise gerek kitle haberleşme vasıtalarının devlet sınırlarını kolaylıkla aşması, gerekse eğitim seviyesinin yükselmesi gibi sebeplere bağlı olarak Makedonların insan hakları talebi çerçevesindeki mücadeleleri dünya kamuoyunda daha çok akis bulmaya başlamıştır. Meselâ Avustralya'daki Makedon cemaatinin Aralık 1987/Ocak 1988 tarihleri arasında yürüttükleri bir kampanya ilgi çekicidir. Bu kampanyada Yunanistan tarafından Avustralya'da kurdurulmuş olan bir Makedon Araştırmaları enstitüsü (*Australian Institute of Macedonian Studies, Kısaltması A.I.M.S.*), düzenlediği bir konferansta Makedonların Yunan soyundan geldikleri anafikrini işlendiği için şiddetle protesto edilmektedir. Avustralya'daki Makedon cemaatinin yayın organlarından "**Australian Macedonian**" adlı haftalık gazetenin 11 Aralık 1987 tarihli 32. sayısında **Anti-Makedon Propaganda Devam Ediyor!**" başlığı altında şu haberler verilmektedir: "*Makedonya hakkında düzenlenmiş olan bir Yunan konferansı yalanlara dayanmaktadır. Makedonlar Yunan değildirler. Dilleri birbirinden tamamen farklıdır.*" Yazıda devamla "**Sözde Avustralya Makedon Araştırmaları Enstitüsü**"nın tamamen Yunan propaganda mekanizmasının direktifleri doğrultusunda Yunanistan'daki Makedonların Yunan soyundan geldiklerini ispatlamaya yönelik bir çalışma içinde olduklarına dikkat çekilmektedir. Aynı yazıda "**Yunanistan'da Makedonların yaşadığı bir gerçektir fakat varlıkları kabul edilmemekte ve Makedon olarak insan haklarına sahip oldukları tamamen inkâr edilmektedir**" denilmektedir.

Aynı gazetenin 34 ve 35. sayılarında da Avustralya'daki bütün Makedon kuruluşlarının teşkilâtladıkları mektup

kampanyaları ve 5 Şubat 1988 günü La Trobe Üniversitesinde yapılacak olan protesto mitinginin ilânı yer almaktadır. Söz konusu mitinge ait bir basın bildirisi de Viktorya (*Bölgesi*) Makedon Dernekleri Federasyonu (*Kısaltması FOMAV*) tarafından dağıtılmış olup bu bildiri yazımızın ekinde bulunmaktadır.

Yunanistan'ın Avustralya'daki Makedonları Yunanlılaştırmak için kurduğunu iddia edilen A.I.M.S. adlı enstitünün düzenlemiş olduğu konferans, 5 Şubat 1988'de Viktorya Sloven Teşkilâtları Konseyi ve 10 Şubat 1988'de de Avustralya Türkleri Konseyi tarafından birer bildiri ile protesto edilmiştir (*Bkz. ekler*).

Makedon insan hakları savunucularının bir diğer önemli hareketi de Belgrad'da toplanan Balkan Ülkeleri Dışişleri Bakanları Zirvesine katılan Bakanlara, Büyükelçiliklere, Yunan ve yabancı basına dağıttıkları bildiri olmuştur. Bu bildirinin son üç paragrafı oldukça önemlidir:

"Yunan Başbakanı bir yandan kurtuluş hareketlerine destek olmakta (Kürtlerin, Filistinlilerin), diğer yandan kendi ülkesindeki koca bir milletin insan haklarını kendisi çiğnemektedir.

Sayın Balkan Ülkeleri Dışişleri Bakanları, Makedon meselesi çözülmeden Balkanlarda barış sözkonusu olamaz. Bu zirvenin tarihî önemi olduğu için biz, bu zirvenin Makedon meselesinin çözümünde başlangıç ve hareket noktası olmasını istiyoruz.

Makedon halkı barışseverdir ve meselenin Balkanlarda karışıklığa yol açmadan barışçı yollarla çözülmesini istemektedir. Hepimiz, yabancı çıkarlar uğruna Balkanlardaki son savaş maceralarını pahalya ödedik." (Bkz. ekler)

Önümüzdeki yıllar, Balkanlardaki muhtelif azınlık meseleleri ile birlikte Makedonların da kültürel hüviyetlerini muhafaza ve geliştirme hakları konularında seslerinin daha kuvvetli çıkacağı dikkatlerden kaçmamalı ve bu halkın da

insan hakları çerçevesinde taleplerinin, kültürel haklarının savunulmasında yardımcı olunması bir insanlık borcu olarak gündeme getirilmelidir.

Faydalanılan Kaynaklar:

1. *Australian Macedonian*, (Haftalık gazete), sayılar; 32 (11 Aralık 1987), 34 (15 Ocak 1988), 35 (22 Ocak 1988), Avustralya.
2. Carter, F.W (Ed.), *An Historical Geography of the Balkans*, Academic Press, London, 1977.
3. Jelavich, Barbara, *History of the Balkans, Vol. II*, Cambridge University Press, 1985.
4. Jelavich, Charles and Barbara (Ed.) *The Balkans in Transition*, University of California Press, Berkeley and Los

"Yunanistan'da Makedonların yaşadığı bir gerçektir fakat varlıkları kabul edilmemekte ve Makedon olarak insan haklarına sahip oldukları tamamen inkâr edilmektedir."

Angeles, 1963.

S. Thernstrom, Stephan (Ed.), "Macedonians", Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups, Harvard University Press, London, 1981.

EKLER

Press Release

Macedonians are not Greeks.

The Federation of Macedonian Associations of Victoria (F.O.M.A.V.) expects in excess of 5,000 Macedonians to gather at Bundoora Park on Friday the 5th of February at 8.00 a.m. From there the demonstrators will march on La Trobe University to the Agora Theatre where they will protest against a congress organized by the Australian Institute of Macedonian Studies (A.I.M.S.)

A.I.M.S has as its basic objective to deny the existence of Macedonians in multicultural Australia. All sections of the police force have been notified including the Anti-Terrorist Squad, to oversee the demonstration.

George Vasilliou and Jim Thomev
Liaison Sub-Committee for F.O.M.A.V.

Chairman

Federation of Macedonian Associations of Victoria,
P.O.Box 2145T,
G.P.O.Melbourne, 3001,
Victoria

Dear Sir,

Members of the Council of Slovenian Organizations in Victoria have expressed at its meeting on the 6th of February 1988 their unanimous support for the Resolution passe by representatives of the Macadonian Organizations at their meeting in Thornbury on Monday 21st December 1987 and subsequently published in the Melbourne Sun on 2nd February 1988.

Similar to the Macedonians our Slovenian nation has been, during the past centuries, under the pressures from the neighbouring nations. Our people have been denied their national identity and in numerous cases they have succumbed to the powerful cultural, political and economic assault of stronger nations.

At present the national rights of the Slovenian minorities in Austria and Italy have to be constantly defended from various actions by the extremists who are often passively supported by the authorities. Even in the S.R.Slovenia our people have to be always vigilant and on guard in order not to lose the benefits which they have gained through long and difficult struggles during the last two centuries.

Heree in Australia we Slovcians have always been of the opinion that our new homeland should be free of the problems which have caused so much bitterness and tra-

gedies between many neighbouring nations in the old world. Australia is and should remain the country where all the ethnic groups will co-exist in harmony, enjoying their own cultural heritage and appreciating anybody else's. In order to achieve this the ethnic groups here should be free of influence from the governments of countries outside Australia and their political aspirations. State borders in the other parts of the world should have no bearing on the ethnicity of a person. We are all Slovenians without regard if we came from S.R.Slovnia, Austria or Italy or anywhere else. So it should make no difference if a Macedonian came to Australia from S.R. Macedonia, Grecc or Bulgaria.

Therefor we support your stand against any propaganda whic would endeavour to deny you the rights to exist as a homogenous Macedonian ethnic group.

PETER MANDELJ

President.

Melbourne, 6th of February 1988

CONTACT PERSON: K.H. GURPINAR
REF

DATE; 10th February, 1988

TEL: 387 51 11

PRESS RELEASE

The Council of Australian Turks met S.G.M. on 7.2.1988 and on following resolution.

"We are the Council of Australian Turks who represent over 70 of the Turks of Australia declare that we fully support the resolution issued by the Federation of Macedonian Associations of Austraila on 4-10 February, 1988 We also fully support the following.

1. All nations must have right for self Government and Representation.
2. Colonialism must stop.
3. Australian Goverments must not be seen to be supporting Colonoialism Plans of Greec.
4. Australian Macedonians and other Communities must have their own representations. Others must not represent any group or community without concent specially Greeks can not and must not represent the Macedonians.
5. We recognise the Nation of Macedonians and you can look at the Holy Bible Maps to see where and when Macedonians Ruled and Self Governed. One must not remember that the Alexander the Great was macedonian.
6. Australian Governments, Government Agencies, Commissions, M.P.S, Senators Academics and Some Ministers must not be seen to descriminate against Macedonians or any other Australian Community.
7. Our Council beleives in that all Communities can live in harmony without descrimination. Descrimination divides the communities we need and believe in UNITING.

The President

KEMAL H. GURPINAR

BATI TRAKYA'DA TÜRK YERLEŞİM BÖLGELERİ İSKEÇE VİLAYETİNE BAĞLI YER ADLARI

HALİT EREN

Geçtiğimiz sayıda başladığımız "Batı Trakya'da Türkçe Yer Adları"na bu sayımızda da devam ediyoruz.

Bu sayımızda İskeçe Vilayetine bağlı yerleşim birimlerinin isimlerini Türkçe-Rumca ve Rumca-Türkçe olarak veriyoruz.

Gelecek sayımızda da Dedeoğaç (Evros) Vilayeti yer adları listesini vermeyi düşündüğümüzü belirtirken en büyük isteğimizin bu çalışmadan daha başka çalışmaların çıkmasına vesile olmak olduğunu tekrarlarız.

TÜRÇE	RUMCA
Adaköy	Kromnikon
Ağalar Mahallesi (Perçemli)	Neohori
Aşağı Ilıca	Potamia
Aşağı Kalva	Kato Kariofito
Atmaca	Gerakos
Aydınobası (Koçovası)	Kutson
Ayvacık	Livos
Balabanlı	Vanianon
Basaykova	Gorgona
Bayramlı	Kastanoton
Beyköy	Avaton
Beyobası	Dekahron
Bokluca	Rimi
Bulustra	Avdira
Büyük Öksüzlü	Orfanon
Büyük Osmanlı	Mangana
Boyacıköy	Vafeika
Celepli	Ageli
Çalaperdi	Tsalapetinos
Çengelli	Gkızela
Çimenli	Prasinada
Çoban Mahallesi	Pemni
Davutlu	Timbanon
Demircik	Dimarion
Dereköy	Drimia
Dinkler	Fillia
Doğancılar	Lefki

TÜRKÇE	RUMCA
Elmalı	Melivia
Elmalı Çiftliği	Sidini
Emirler (Emirli)	Mega Evmiron
Emirler Tekkesi	Evmiron
Eski Alıçılar	P.Alkioni
Eski Mizanlı	Pal.Zigos
Eski Mursallı	Pal.Morsini
Fecirli (Fıçılı)	Semeli
Gabrova	Gabrovon
Gedikler Çiftliği	Miradaton
Gencerli	Kenditi
Gerevis	Selinon
Gökçeler	Seleron
Gökçepınar	Glafki
Görükçüler	Stavrohorion
Göynüklü (Günüklü)	İliopetra
Güneyler	Giona
Halep	Halepion
Halifeler	Tragasia
Hamidiye	Margaration
Horozlu	Petinos
Höyükköy (Üköy)	Velenorion
Hüseyinköy	İonikon
İğneli (İştelli)	Veloni
İmreada	İmurada
İnhanlı	Evlalon
İSKEÇE	KSANTHİ
İssice	İsea

TÜRKÇE

RUMCA

Karaağaç	Porto Lagos
Karacaköy	Kaliva
Karaköy	Katramion
Karaoğlan	Anthiron
Karapazarlar	Pezula
Karatepe	Mandra
Kayalar Çiftliği	Petrahorion
Keçilli	Pilima
Ketenlik	Kentavros
Kırköyü	Kirnos
Kırkköy	Pashalia
Kışlaklar	Alga
Kızılca Köy	Polisitos
Kızılca Mursallı	Morsa
Kireççiler	Hrisa
Kruşe	Krusa
Kocamahmutlu	Magikon
Koru	Akarpon
Korular (Koruköy)	Komnina
Koşnallar	Kottani
Koyunköy	Kimeria
Kozcalar	Krios
Kozlar	Pigadia
Kozluca	Kotili
Kozpınar	Margaravitsa
Körestan	Orestini
Körsallı (Kösehallı)	Kremasti
Kurdasanlar	Gemistos
Kurtalan	Likodromion
Küçük Osmanlı	Olvion
Küçük Öksüzlü	Mikro Orfanon
Makaklar (Makaflar)	Makarion
Mehmetli	Dafnonas
Melikler	Melisa
Memkova	Medusa
Mıkmıllı (Mutmullu)	Mikrohorion
Muratçık	Mirtusa
Musfaklı	Feloni
Mustafçova	Miki
Müsellim	Tekton

TÜRKÇE

RUMCA

Müsellimcik	Rimi
Müsellim Tekkesi	Haiti
Nohutlu (Nuhutlu)	Nea Amisos
Okçular	Toksote
Otmanyeri (Okmaneri)	Eranos
Paşevik	Pahni
Sakarka (Sakarkaya)	Lefkopetra
Salıncak	Sirokion
Saltıklı	İmera
Sarıpınar	Sidiropetra
Sarıyer	Kidaris
Sarıç	Petraton
Sinikova	Satre
Soğucak	Paliskion
Sulucadere	İdrohorion
Şahin	Ehinos
Taraşmanlı	Erasmion
Tepeçiftliği (Tepecikli)	Nea Kesani
Tıkızlı	Thalasia
Uğurlu	Kalotihon
Valkanova	Evmonio
Yassıören	Oreon
Yayla	Diasparton
Yelkenciler (Er-kenciler)	Grigoron
Yeni Alççılar	Nea Alkioni
Yenice (Yenice Karasu)	Genisea
Yenicemahellesi	Atsiganohorion
Yeni Karaköy	Nea Katramion
Yeniköy	Stavrupolis
Yeni Mizanlı	Neo Zigos
Yukarı Ilıca	Therma
Yukarı Kalva	Ano Kariofiton
Yukarı Soğucak	Ano Poliskion
Zeyneli (Zinelli)	Ziloti

RUMCA—TÜRKÇE

RUMCA - TÜRKÇE

Ageli	Celepli
Akarpon	Koru
Alga	Kışlaklar
Ano Kariofiton	Yukarı Kalva
Ano Poliskion	Yukarı Soğucak
Anthiron	Karaoğlan
Atsiganohorion	Yenicemahellesi
Avaton	Beyköy
Avdıra	Bulustra
Dafnonas	Mehmetli
Dekahron	Beyobası
Diasparton	Yayla

RUMCA

TÜRKÇE

Dimarion	Demircik
Drimia	Dereköy
Ehinos	Şahin
Evmonio	Valkanova
Eranos	Otmanyeri
Erasmion	Taraşmanlı
Evlalon	İnhanlı
Evmiron	Emirler Tekkesi
Feloni	Musfaklı (Misvaklı)
Fillia	Dinkler
Gabrovon	Gabrova

RUMCA**TÜRKÇE**

Gemistos	Kurdasanlar
Genisea	Yenice (Yenice Karasu)
Gerakos	Atmaca
Giona	Güneyler
Gkizela	Çengelli
Glafki	Gökçepınar
Gorgona	Basaykova
Grigoron	Yelkenciler
Haiti	Müsellim Tekkesi
Halepion	Halep
Hrisa	Kireççiler
İdrohorion	Sulucadere
İliopetra	Göynüklü
İmera	Saltıklı
İmurada	İmreada
İonikon	Hüseyinköy
İsea	İssice
Kaliva	Karacaköy
Kalotihon	Uğurlu
Kastanoton	Bayramlı
Kato Kariofito	Aşağı Kalva
Kenditi	Gencerli
Kentavros	Ketenlik
Kidaris	Sarıyer
Kirnos	Kırköy
Komnina	Korular
Kotili	Kozluca
Kottani	Koşnallar
Kremasti	Körsallı (Kösehallı)
Krios	Kozcalar
Kromnikon	Adaköy
Krusa	Kruşe
KSANTHİ	İSKEÇE
Kutson	Aydınobası (Koçobası)
Lefki	Doğancılar
Likodromion	Kurtalan
Livos	Ayvacık
Magikon	Kocamahmutlu
Makarion	Makaklar (Makaflar)
Mangana	Büyük Osmanlı
Mandra	Karatepe
Margaravitsa	Kozpınar
Margarition	Hamidiye
Medusa	Memkova
Mega Evmiron	Emirler (Emirli)
Melissa	Melikler
Melivia	Elmalı
Miki	Mustafova
Mikrohorion	Mıkmıllı (Mutmullu)
Mikro Orfanon	Küçük Öksüzlü
Mirodaton	Gedikler Çiftliği
Mirtusa	Muratçık
Morsa Kızılca	Mursallı

RUMCA**RUMCA**

Nea Alkioni	Yeni Alıççılar
Nea Amisos	Nohutlu (Nuhutlu)
Nea Kesani	Tepeçiftliği (Tepecikli)
Neohori	Ağalar Mahallesi (Perçemli)
Neo Katramion	Yeni Karaköy
Neo Zigos	Yeni Mizanlı
Olvion	Küçük Osmanlı
Orfanon	Büyük Öksüzlü
Oreon	Yassiören
Orestini	Körestan
Pahni	Paşevik
Paliskin	Soğucak
Palea Alkioni	Eski Alıççılar
Palea Morsini	Eski Mursallı
Paleo Katramion	Karaköy
Paleos Zigos	Eski Mizanlı
Pashalia	Kırkköy
Pemni	Çoban Mahallesi
Petinos	Horozlu
Petrahorion	Kayalar Çiftliği
Petraton	Sarıç
Pezula	Karapazarlar
Pigadia	Kozlar
Pilima	Keçilli
Polisitos	Kızılcaköy
Porto Lagos	Karaağaç
Potamia	Aşağı Ilıca
Prasinada	Çimenli
Rimi	Bokluca
Satre	Sinikova
Seleron	Gökçeler
Selinon	Gerevis
Semeli	Fecerli (Fıçılı)
Sidini	Elmalı Çiftliği
Sidiropetro	Sarıpınar
Sirokion	Salıncak
Stavrohorion	Görükçüler
Stavropolis	Yeniköy
Tekton	Müsellim
Thalasia	Tıkızlı
Therme	Yukarı Ilıca
Timpanon	Davutlu
Toksote	Okçular
Tragasia	Halifeler
Tsalapetinos	Çalaperdi
Vafeika	Boyacıköy
Vanianon	Balabanlı
Velehorion	Höyükköy (Üköy)
Veloni	İğneli (İştelli)
Ziloti	Zeyneli (Zinelli)

2345/1920 SAYILI KANUN

MÜFTÜLER VE BAŞMÜFTÜ

SEÇİMİYLE İSLÂM CEMAATLERİNE AİT EVKAF VARİDATININ İDARE ŞEKLİNE DAİR KANUN

MADDE: 1

a) Devlet dahilindeki Cemaati İslâmiyenin teşkil ve idaresine veya Başmüftü intihabına müteallik hususî kanunun kabubulüne değin memuriyet merkezi Atina olmak üzere muvakkat bir Başmüftü tayin edilir.

b) Devlet dahilindeki islâmların reis-i dinisi olarak tanınacak olan Başmüftü memurini devletle Maarif ve Mezahip Nazareti vasıtasıyla temas eder. Yalnız Adliye Nazareti ile doğrudan doğruya muhabere edebilir.

MADDE: 2

Başmüftü işbu kanundaki hukukunu istimâl ettiği gibi kavanini seriyenin emrettiği mesaili de tatbik eder.

Devlet dahilindeki müftülerin vazifelerini hüsnü suretle ifa edip etmediklerini de teftiş eder.

MADDE: 3

Evvelki maddede beyan olunan Başmüftü Yunanistan'da mevcûd müftülükler makamında bulunan zevat meyanından intihap edilir. İlk intihapta Başmüftü olacak zat babı meşihattan menşuri olan müftüler arasından intihap edileceği gibi diğer intihaplarda dahî Başmüftünün tayininden sonra işbu kanunun mevadına nazaran tayin edilmiş veya resmen memuriyetleri tastik edilmiş olan müftüler meyanından intihap edilir.

2) İşbu kanunun mer'îül icra olmağa başlayacağı günden itibaren on gün zarfında Maarif ve Mezahip Nazırı Hükümetin resmî gazetesinde neşredeceği bir emirname ile müftülük makamında bulunanları ve hükümetçe memuriyetleri resmen musaddak olanları Selânik veya Atina'da bir kongreye davet eder ve zaman ve mahalli ictimai tayin eyler.

İlerde eğer Başmüftülük makamı hali kalırsa aynı muamele üzere hareket olunur. Bütün müftüler kongrenin inikadından onbeş gün evvel ictimadan haberdar edilirler.

3) Kongrede eğer Yunanistan'daki müftüler adedinin nisfından bir fazlası hazır ise ictima ekseriyetle vuku bulmuş demektir ve ittihaz edilecek her karar ekseriyetle müttehaz addedilir.

Ekseriyet mevcûd değilse Maarif ve Mazahib Nazırı kongreyi on gün sonra ictima davet eder. İkinci kongrede ekseriyet mevcûd olsun olmasın kongre ekseriyetle ictima etmiş gibidir. Vekâleten rey vermek caiz değildir.

Kongrede hazır bulunacak müftüler azimet ve avdet harcırahlarıyla masarifi saireyi alırlar.

4) Müftüler meyanında en müsennen bulunan zat ictimaa riyaset eder. Vazife-i kitabeti de en genç bulunan zat ifa eyler.

5) Mazahip Nazırı tarafından muntehip dahiliye, hariciye ve yahut mezahip narazetleri dahiliye müdürlerinden bir zat hükümet komiseri sıfatıyla ictimada hazır bulunacak ve kongrenin küşadı ile hitamını ilân edecektir.

6) Bu suretle ictima eden kongre rey-i hafî ile bu maddenin 1 No: zeylindeki şeraiti hâiz olanlar meyeanından üç başmüftü namzeti intihap eyler.

7) Eğer oranın tâdâdı neticesinde orada hazır bulunanlardan üç namzet ekseriyeti araya malik olmazsa intihaba umum için yeniden mübaşeret olur. Ve bu defa fazla rey alan üç zat başmüftülüğe namzet olur.

8) Sureti intihap ve tasnifi ara ve saire teferruat emr-i Kralî ile tanzim olunur.

9) İcra edilen intihap hakkında bir zabıt varakası yazılarak riyasetden zat tarafından mütalaa edilmeksizin ictimada hazır bulunan hükümet komiseri vasıtasıyla Maarif ve Mezahip Nazaretine takdim dilir. İrae edilen üç namzetten biri (Nazırın kat'î olan intihabıyla) Mezahib Nazırının teklifiyle ve emr-i Kralî ile Başmüftü tayin olunur.

10- Tayin edilen Başmüftü hükümet memuru gibi Maarif ve Mezahip Nazırı huzurunda tahlif edi-

lerek vazifesine mübaşeret eder.

MADDE: 4

1) Başmüftü, 600 drahmi maaş aldığı gibi tahsisatı fevkalâde olarak 00 drahmi bir zammı maaş alır.

2) Başmüftülük Dairesinin icarı için 12000 ve kırtasiye masarifi ile teshîn masrafı için de senevî 2000 drahmi Maarif ve Mezahip Nazaretinin sarfiyat büdcesine ilâve edilir.

MADDE: 5

1) Başmüftü maiyetine Yunan lisanına vâkıf 600 drahmi maaşla bir kâtibi umumî Yunan kavaninine âşına birinci daire müdürü derece ve maaşıyla biri Türkçe, diğeri Rumca muhabere için iki mübeyyiz veya (daktilograf) yüz ellışer drahmi maaşla da iki hademe tayin edilir.

2) İşbu mevaki Başmüftünün tensibi ve emri Kralî muayyen şeraiti hâiz olan ve tabiiyeti Yunaniyede bulunan kimseler tayin edilir.

3) Bervechi balâ bahsolunan memurin Başmüftünün teklifiyle ve Mezâhip Nazırının iradesiyle emri Kralî ile tayin edilir. Mübeyyizler, odacılar doğrudan doğruya Nazır tarafından tayin olunurlar.

4) Başmüftünün maiyetinde kendi tarafından müntehip birinci sınıf müftü maaşıyla mesaili şer'iyeye vâkıf bir memuru hususî bulunur.

MADDE: 6

1) Devlet dahilindeki müftülüklerden biri münhâl kalırsa vali-i umumilik merkezinde ise vali-i umumî, eğer değilse alâkadar mütasarrıf tarafından bir ay zarfından müftünün intihap edileceği ilân edilir ve bu ilân münhal kalan müftülükteki cevami ve belediye dairesine ve müslüm an müntesiplerin meskûn buldukları cemaat dairelerine talik edildikten ma'da mahallî ceraidden biri ve Atina'da müntehip gazetelerin birinde neşredilerek yevm-i intihapla, menatik-ı intihabiye tayin olunur.

2) Müftü intihap olunabilmek için bir medreseden veyahut mekteb-i nevabdan mezun olmak veyahut sabıkan müftü bulunmak lâzım olduğu gibi Ceza kanununun 22,24,456,457,461inci maddeleriyle 487 nci maddenin birinci fıkrasında muayyen cünhâ veya cinayetle mahkûm olmamak da şarttır.

3) Namzetler, bervechi balâ bahsolunan ilânın gazetelerde son neşri gününden itibaren onbeş gün zarfında alâkadar bidayet müdde-i umumiliği tarafından mutâ hüvviyet vesaiki ile tastiknâmelerini istidalarına rabtederek vali-i umumiye eğer mevcût değilse mutasarrıfa takdim ederler, vali-i umumî veya mutasarrıf işbu evrakın ahzından itibaren ongün zarfında kendi mütaalasıyla beraber bunları Meza-

hip Nazaretine takdim eder. Nazır müftülüğe münasip görmediklerinin isimlerini tayyederek on gün zarfında evrak-ı mezkûreyi başmüftüye irsal eder.

Başmüftü bu namzetlerin matlup şeraiti hâiz olup olmadıklarını tetkik ederek istida takdim eden namzetlerden evvelki maddede beyan olunan şeraiti hâiz olupta nazır tarafından isimlerinin kaydı terkîn edilenlerin bir cedvelini alâkadar vali-i umumîye veya mütesarrıfa gönderir.

4) Müftü intihabı icra edilen havalideki defatiri intihabiyede mukayyet olup ta mahallî belediye veya Cemaat dairesinden tabiiyeti Yunaniyeyi muhafaza ettiğine dair tastiknâme getiren veyahut intihap defteriyle rey vermek usulü carî olan yerlerde yedinde mezkûr defter bulunan her müslüman hakk-ı intihaba maliktir.

5) İntihap; muayyen günde vali-i umumî veya mütesarrıf tarafından tayin edilen menatikta işbu maddenin üçüncü fıkrasında bahsolunan cedvelde mukayyet namzetler meyanından reyyi hafî ile (Kuşun daneleri) ile icra edilir. Ekseriyeti ârayı ihraz eden muvaffak olmuş demektir.

Bu suretle intihap edilen zat müftülük mintakasının merkezindeki bidayet mahkemesi tarafından ilân edilir ve mezkûr ilân bidayet mahkemesi dairesine talik edilerek on beş gün muallâk kalır.

İşbu müddet zarfında her müntehip alâkadar bidayet mahkemesi kâtibi huzurunda yazılacak bir mazbata ile intihabın sihhati hakkında itiraz edebilir. İtirazlar muterizin ısrarıyla tayin edilen müddetin hitamında bidayet mahkemesinin ilk ictimainda ruyet edilir.

Esna-i müzakerede ekseriyeti ihraz eden zat intihabını müdafaa için hazır bulunabilir.

İşbu maddede beyan olunan bütün mesail pul-suz âdi evrak üzerine kaydedilir.

6) İntihap tastik edildikten sonra buna bir itiraz vuku bulmamış ise bidayet mahkemesi reisi evrakı bilâ ihmâl mezahip nazaretine takdim eder.

Mezahip Nazırının inhasıyla irade-i Kraliyenin sudurunu müteakip ekseriyeti hâiz olan zat müftü tayin edilir.

Emri tayin 15 gün zarfında Başmüftüye irsal edilir mumaileyh de emri mezkûru tayin edilen müftüye gönderir

7) Tayin edilen müftünün vazifesine mübaşeret etmezden evvel hükümet memuru gibi tabi bulunduğu şehrin mütesarrıfı huzurunda resmi tahlifi icra edilir.

8) İşbu maddenin tatbikine ait teferruat emri Kralî ile tanzim olunur.

9) İşbu kanunun ilanı zamanında Yunanistan'da müftülük makamında bulunanların, Başmüftünün vezaifine mübaşeretten iki ay sonra yeniden intihabı.

Bu defa intihap edilenler işbu kanun ahkamına göre tayin edilirler. Mamafih bu gibi müftülerin resmen tastiki memuriyeti ve emri Kralî ile tayini ancak başmüftünün teklifi üzerine kabil olabilir.

Bu zevatın dahi işbu maddenin zeylinde münderiç olduğu gibi tahlifi mecburidir.

MADDE:7

1) Başmüftü ve müftüler Mezahip Nazırının talebi ve emr-i Krali ile atideki esbab tahtında azil edilebilirler.

Evvela: - Eğer Ceza Kanununun 21, 22, 24, 456, 457, 461, 462 nolu maddeleriyle 482 nci maddenin birinci kısmında muayyen cürümlerden dolayı bir hükmü kat'i ile mahkûm edilmişler veya hukuki medeniyetleri iskat edilmiş ise,

Saniyen:- İcra-i vazifeye mani bir marazdan muzdarip veya gayri muktedir bulunuyorlarsa veya mevkileriyle mütenasip olmıyan delâil-i kavî ile ispat edilen ahvale istisar eylemişlerse,

2) Zeyli evvelin ikinci şikkında bahsolunan mesail Basmüftiye ait ise ikame-i dava Mezahip Nazırı veyahut devlet dahilindeki müftülerin ekseriyeti tarafından takdim edilecek bir istida ile talep edilebilir.

Eğer müftüye ait ise ikame-i dava, ya Başmüftü veyahut Mezahip Nazırı tarafından vuku bulur.

3) Birinci zeylin kısm-ı evvelinde masrud mesailin vücudu Başmüftüye ait ise Atina'da İstinaf Meclisi tarafından muta kararname ile sureti katiyede tekid edilir.

Müftüye ait ise Mezahip Nazırı veyahut mezkur Nazaretin birinci şube müdürü tarafından tayin edilen ve Başmüftü riyaseti tahtında bir veya iki müfti ve Atina'daki Mahkeme-i İstinafın iki azasından müteşekkil bir Hey'et tarafından sureti layıkada esbab-ı mucibe derci ile izhar edilen kararname ile te'kit olunur.

MADDE: 8

1) Müftüler, mevkilerinin ehemmiyetiyle mütenasip olmak üzere üç sınıfa tefrik edilirler:

2) Devlet dahilindeki müftülerin adet, sınıf ve mıntıkları Başmüftünün reyi ile ve emr-i krali ile tayin edilir.

MEDDE:9

Bir Temmuz'dan itibaren müftülerin maaşı bervechi zırdır:

Birinci sınıf müftülerin maaşı 500 drahmidir. İkinci sınıf müftülerin maaşı 400 drahmidir. Üçüncü sınıf müftülerin maaşı 300 drahmidir.

MADDE: 10

1) Müftüler vezaif-i şeriyelerini ifa etmekle mükellef oldukları gibi daireleri dahilindeki cemaatlerin umuru maarif umuru diniyesiyle meşgul olan

kimseleri de teftiş etmek selâhiyetleri dahilindedir. Bundan ma'da cemaatler tarafından varidat-ı evkafın sureti idaresini de teftiş edebilirler.

Müslümanlar arasındaki (nikâh, talâk, nafaka, vesayet, velâyet, miras sağır-i mümeyyiz) gibi mesail ve deaviyyi de halletmek müftülerin vazifeleri dahilindedir.

(Hukuk-u aile-i İslamiye) kavaninde mezkur her mesele için rey vermek selâhiyetleri dahilindedir.

2) Salâhiyeti meşkûk olduğu halde müftü tarafından verilen her karar beş drahmilik bir varaka üzerine yazılacak bera-i tetkik Başmüftüye irsal edilir. Başmüftü mezkur kararı tebdil etmek hakkını hâizdir. Başmüftü temyiz edilen kararı müftüye iade eder. Eğer ilam-ı mezkurun o müftülüğün merkez-i memuriyeti dahilindeki bidayet mahkemesi reisi tarafından kabil-i icra olduğu ilan edilmezse, usûl-ü muhakamat-ı hukukiye kanununun 119 uncu maddesinin ikinci zeyline nazaran müddei ile müddei aleyh arasındaki dava muhakeme edilmemiş adedildiği gibi ilam-ı mezkur kabil-i icra da değildir.

3) Kararın aslı ve tercemenin sureti musaddekası müftünün muharreratıyla birlikte bidayet mahkemesi reisine tevdi edilir. Reis yalnız kararın müftünün işbu kanun ile muayyen salâhiyeti dahilinde itâ edilip edilmediğini tetkik eder.

Eğer reis mezkûr ilânın salâhiyeti tecavüz ettiğine kani olarak ilânın kabil-i icra olduğunu ilandan istinkâf ederse o zaman müddeilerin istidasıyla mesele alâkadar bidayet mahkemesi huzuruna getirilir ve deâvi-i adi gibi ru'yet edilir. Bidayet mahkemesi ilânın metnini tetkike salâhiyettar değildir. Karar ise âdi veya fevkalâde bir vasıta-i kanuniye tabî değildir.

4) Birinci kısımda bahsolunan ve ezcümle nikâh izinnâmesi gibi evrak için ahzolunacak ve bunları talep edenler tarafından tediye edilecek suret Başmüftünün teklifiyle Maarif ve nezahip nazırının inhası neticesi olarak irade-i Kralî tanzim olunur.

MADDE: 11

Başmüftü ve müftüler hükümetin memurini resmiyesinden addedildiklerinden erkânı hükümetle muhaberat devletin lisanı resmisi olan Rumca ile cereyan eder. Beyinlerinde ve cemaatler arasındaki muhabere Türkçe lisanı ile cereyan edebilir. Mekatip ve telgrafları posta ecuratından müstesnadır.

MADDE: 12

1) Cemaati İslamiyeye ait evrakın ve bilhassa mekâtibe ait olup da maarif evkafı tesniye olunan varidatın idaresi için (İslam Cemaatlerinin Teşkiline) müteallik hususî kanunun kabulüne değin her müftünün dairesinde 7 ilâ 12 azadan mürekkep bir hey'et teşekkül eder. Bu Hey'ete azadan biri reis in-

tihip olunur ki nezkûr reis bu gibi varidatı bizzat veya vekil-i kanunisi vasıtasıyla memurini hükümete ve eşhasa karşı temsil eder. Reisin bulunmadığı veya lisebebin minelesbab ictimaa gelmediği vakit onu istihlaf edecek bir de reis-i sanî intihap olunur.

2) İşbu Cemaatler Hey'eti müftünün bulunduğu merkezde mevcut defatir-i intihabiyede mukayyet olan müslümanlar tarafından üç sene müddetle intihap edilir.

Müftüler, Müftülük memurini, hukuku medeniyeden mahrum olanlar intihap edilen hey'et huzurunda mesul oldukları evkafın suret-i idaresine dair kat'î hesap vermemiş bulunan mütevelliler ve bunların nispeten ikinci dereceye kadar akrabasından olanlar mezkûr hey'etlere aza intihap olunamazlar.

Her hey'etin azasının adedi, sureti intihapı, muayyen müddetin hitamından evvel istifa eden azanın istihlâfı, intihap hakkındaki itirazların muhakemesi ve bu heyetlerin nizamnâme-i dahiliyeleri Mezahip Nazırının istidasıyla irade-i Kırâlî ile tanzim edilir.

İşbu Hey'etler intihap edilir edilmez teşekkül etmiş addedilirler ve vazifelerine mübaşeret ederler.

4) İşbu hey'etler varidat ve sarfiyat bütçesini tanzim ederler. Sarfiyat bütçesinin cemaatin mensup olduğu mıntıkanın umur-u maarif masarifinden, Başmüftünün, müftünün ve cemaat reisinin teşrifat mesarrifiyle kendilerine verilecek harcırahlardan, eğer vakıfnâmede mütevelliyeye vazife vermek müfid ise mütevellî-i mezkûre verilecek vazifeden Cemaat ve mekâtip ebniyesinin inşa ve tamiri ile müessesatı hayriyenin tesis ve idaresi masarifinden ibarettir.

Mezkûr hey'etler, cemaatlara ait mekâtib-i idare ettikleri gibi cemaatler memurini ve mekatib-i mezkûre hey'eti talimiyelerini azil ve nasb ederler.

Umuru diniye ile meşgul kimselerin azil ve nasıb hakkı mahalli müftüye aittir.

İşbu maddenin tatbikine ait teferruat cemaatlara ait emlakın sureti icar ve fûruhati varidatı evkafın sureti cibayeti müftü bulunmayan yerlerde varidatı evkafın sureti idaresi; başmüftü ve müftülerin bu varidatı sureti teftişleri başmüftünün tensibi ve mezahip nazırının istidasıyla irade-i Kırâlî ile tanzim olunur.

5) Cemaat Hey'etleri teşekkül eder etmez her müftünün idaresinde bulunan bila istisna umum evkafı muhtelif varidat müdirleri (mütevellileri) işbu hey'etlere son beş senenin kat'î hesabını vermede mecburdurlar.

Hesap vermekten istinkâf edenler ceza kanununun 483. maddesine mugayir bir harekette bulunacaklarından takibatı kanuniyeye ma'ruz kalacaklardır. İtâ etilen hesap hey'et tarafından tetkik edilir ve tetkikat neticesi hesabatta açık zuhur ederse mütevellî namına mahsup edilir ve açık kalan meblağ hükümet veznesi vasıtasıyla (tahsili rusum) nizamnâmesi ahkâmı mucibince mütevelliden hey'et nâmına tahsil edilir. Yalnız tevkif-i şahsî memnudur.

MADDE: 13

1) Nâip yetiştirmek için Atina'da hükümetin masarifiyle idare edilecek bir mektebi nevap tesis edilir.

2) Mektebin idaresi masarifi ezcümle hey'eti talimiye maişatı nakden dairesinin bedeli icarı, talebenin masarifi iâşesi ve masarifi saire için Maarif ve Mezahip Nazaretinin sarfiyet bütçesine her sene 100.000 drahmi tahsis ilave edilir.

3) İşbu darütedrisin teşkilatı umumiyesine hey'eti talimiyesine muallimlerin haiz olması lâzım gelen şerait ile maaşlarına, müddeti tahsile; her sınıfta tedris edilecek dürusa, evkat vesair programlara kayıt ve kabul şartlarına, imtihanlara, sınıftan sınıfa terfi ve talebenin mezuniyetine ve sair mesailerle ait tafsilat ve teferruat, Başmüftünün riyaseti altında mesaili şer'iyye vakıf zevattan mürekkep ve irade-i Kırâlî müteşekkil bir heyetin teklifiyle ve irade-i Kırâlî ile tanzim edilir.

İşbu evamir ile tanzim edilen mesele lazım olacak masarif hiçbir vechile bu maddenin ikinci fıkrasındaki senevî tahsisatı tecavüz edemez.

MADDE: 14

1) Memaliki cedidenin ilhakından beri müftüler tarafından itâ edilen kararlar 10. maddenin 2. ve 3. fıkraları ahkâmına tabidir.

2) 12. maddede beyan olunan hey'etin teşkiline değin evkafı muhtelif mütevellileri veya vekilleri alakadar müftü efendiler tarafından kendilerine tebliğ edilen davet üzerine idare eyledikleri evkafa ait yedlerinde bulunan nukudu onbeş gün zarfında Hey'eti İdarei Mahalliye namına milli bankanın en yakın şubesine yatırmağa mecburdurlar.

Aynı zamanda bu evkafın idaresini de alakadar müftülüğe devir ve teslime mecburdur. Bu vechile bankaya yatırılan meblağ 12. maddede beyan olunan hey'etin kararıyla mezkur hey'et reisine teslim olunur. Bu emre kısmen veya umumen itaat etmeyenler ceza kanununun 482. maddesi mucibince tecziye edilirler.

3) Hey'eti İdarelerin teşekkülüne kadar varidatı evkafı alakadar Müftüler tarafından irade edilir. Hey'etler teşekkül eder etmez müftüler tahsil ettikleri meblağı mezkur heyetlere teslim etmekle mükellef oldukları gibi sureti idarelerine dair malumat vermeğe de mecburdurlar. Müftüler emlakı vakfiyeyi bir seneden fazla bir müddetle icar edemezler. Çünkü akdettikleri mukaveleler feshedilebilir. Mecburiyeyi kat'iyye olmadıkça şimdiye kadar yapmakta oldukları masariften fazla masraf yapamazlar.

4) 12. maddede beyan olunan hey'etlere hesap vermeyip de mesuliyeti idareden kurtulan mütevelliler veya mezkûr mütevellilerin nispeten ve sıhren

ikinci dereceye kadar olan akrabasından olanlar eğer hey'eti İdarelere aza intihap olunmuşlarsa alakâdar oldukları mesail müzakere edilen içtimalarda hazır bulunamazlar. Bu gibi içtimalarda bu zevatı ekseriyeti araya malik olup da kendilerinden sonra kazanan zevat istihlaf eder.

MADDE: 15

- 1) İşbu kanunla tadil edilen ahkam-ı sabıka mülğadır.
- 2) İşbu kanun, hükümetin resmi gazetesinde neşrinden itibaren meri'ül-ı icradır.

2345 SAYILI KANUNUN CEMAAT SEÇİMLERİNE AİT 12. MADDESİNİN UYGULAMASINA DAİR KRAL İRADELERİ

KRAL İRADESİ 1

Hükümet gazetesinin 29 Temmuz 1949 tarih ve 146 sayılı nüshasında yayınlanmış Cemaat seçimlerine ait 16 Haziran 1949 tarihli Kral İradesi.

Ülkedeki Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftülerle Müslüman Cemaatleri Mülklerinin Yönetimine Dair 24 Haziran - 3 Temmuz 1920 tarih ve 2345 Sayılı Kanun'un 12. maddesinin Batı Trakya'da uygulanması hakkındadır.

Yunanistan Kralı
Paul I

Milli Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanının önerisi ve Devlet Şûrasının 266/1949 sayılı mütalâası üzerine 2345/1920 sayılı Kanunun 12. maddesini gözönünde bulundurarak karar verir ve İrade eyler.

MADDE: 1

2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesinde söz konusu edilen Cemaat Yönetim Kurulları Komotini ve Ksanti'de on ikişer; Aleksandrupolis ve Dime-toka'da yedişer üyeden kurulur.

MADDE: 2

Yönetim Kurulları seçimi, usule uygun olarak her kurulun görev süresinin 1 Temmuzda başlamasını sağlayacak şekilde zamanında düzenlenir.

Seçimler, Trakya Genel Valisi tarafından, Batı Trakya'daki Türkçe gazeteler, şehir belediye bi-

nalarıyla camilere asılacak duvar ilânları ile duyurulur. Bu ilânlarla gerekli nitelikleri sahip bulunan istekliler adaylıklarını koymağa çağırılırlar. Adaylık dilekçeleri, yukarıda belirtilen duvar bildirilerinin asılmasından sonra onbeş gün içinde gerekli bilgi ve belgelerle beraber ilgili valilik ve kaymakamlıklara sunulur. Vali ve kaymakamlar, bundan önceki paragrafta belirtilen süreden başalarak on gün içinde seçilmeğe deyimli adayların ad listelerini düzenleyip Genel Valiliğe gönderirler. O da bu listeleri aldığından on beş gün içinde onları Valilik ve Kaymakamlıklara geri göndermek zorundadır. Vali ve kaymakamlar, geri gönderilen bu aday listelerini aldıklarından en geç on beş gün içinde bu maddenin birinci paragrafındaki hükümlere uygun olarak yayınlarlar ve seçim günü ile diğer ayrıntıları belirtip duyururlar.

Seçim gününün, aday listelerinin bildirilişinden başlayarak on beş günden çok ve on günden az olarak duyurulmaması gerekir.

MADDE: 3

Oy kullanma işi, kesin seçim defterleri esas tutularak ve Müslüman seçmenlerin belediye seçimlerinde oy kullandıkları yerlerde, özel seçim kurullarının denetimi altında yapılır.

Oy kullanmak, seçim kurullarının denetlenmesi, oyların sayımı, sonuçların duyurulması ve burada belirtilmemiş öteki konular için Belediye ve Nahiye Meclisinin Seçimine Dair Kanun'un ilgili kısımları benzetme yoluyla uygulanır.

MADDE: 4

Öteki adaylara göre çok oy alanlar başarı sağlamış sayılırlar. Seçim sonuçları Bidayet Mahkemesi Başkanı tarafından on beş gün süre ile Bidayet Mahkemesi duvarlarına asılır. Bu süre içinde her seçmen seçimin gerçekliliği aleyhine itirazda bulunabilir. İtirazlar, itiraz sahibinin kayıtlaması ile Bidayet Mahkemesi tarafından, itirazların verilmesine ait süreden sonra ilk toplantıda görüşülür. Dava, âdi kâğıt üzerine yapılır. Seçimin onaylanması, itirazların yapılamaması, kararın resmî olarak duyurulması mütalâasız olarak Trakya Genel Valilğine' bildirilir.

MADDE: 5

Her hangi bir nedenle açık kalan yönetim kurulu üyesinin yerini sıra ile gelen yedek üye alır. Yedek üyeler listesinin tükenmesi halinde yönetim kurulu üyelerini tamamlamak üzere yeni seçim yapılır.

Eğer bunlar, görev süresinin son yılında tükenmişse tekrarlanacak seçimler, görev başındaki üyeler çoğunluk sağlayamadıkları zaman yapılır.

MADDE: 6

Yönetim Kurulu üyelerinin görevi ücretsizdir. Cemaatin ekonomik durumu uygunsa, kurul, alacağı bir kararla Başkana huzur hakkı, - eğer kurul üyesindense - kasadara da tazminat verebilir. Bu kararların uygulanması Genel Valinin onayı ile gerçekleşebilir.

MADDE: 7

Yönetim Kurulları, şehirlerde okul ve saireye ait bütün servetleri yönetir ve onları görüp gözetirler. Ayrı vakıf komisyonları yoksa cami, medrese ve öteki dinî kuruluşlara ait servetleri de yönetir ve görüp gözeterek bunlardaki görevlilerin maaşlarını verirler.

Bunun gibi, Yönetim Kurulları, özel okul komisyonlarınca yönetilen mahalle özel okullarıyla medreselerden gayri, hükümleri çevresindeki müslüman okullarını yönetirler ve bunlarda görev alacak kimselerin atanmalarını yapar, görevlerine son verebilirler.

MADDE: 8

Yönetim Kurulları her yıl gelir ve giderlere ait bütçe beyanı ve bütçe tasarılarını hazırlayıp onaylamak üzere Genel Valiliğe gönderirler. Yukarıda-

ki onaya istikraz akdi, gayri menkullerin alım satımı, gayri menkullerin hibesi, yönetim kurulu tarafından bağış kabulü, dava açmak, adli veya özel uzlaşma, gayri menkuller üzerine her türlü sigorta işlemi ve memlukiyet tesisi de girer.

MADDE: 9

Yönetim Kurulları, Genel Valiliğin ve mahallî valiliklerin kontrolüne bağlıdırlar.

MADDE: 10

Yönetim Kurullarının kararları aleyhinde Genel Valiliğe aşağıdaki hususların ibrası için başvurulabilir:

- a) Yetkileri dışındaki sorunları ilgilendirirse,
- b) Kanun hükümlerine aykırı olarak alınmışlarsa, bu halde Genel Valilik kendiliğinden de harekete geçebilir.

MADDE: 11

Genel Valilik aşağıdaki haller içinde yönetim kurulu üyelerine işten el çektirebilir:

- a) Görevi terk, hilekârlık yüzünden zarar verme, yönettikleri mülklerin çıkarlarını korumada gereken ilgiyi göstermeme.
- b) Genel güvenliği bozucu sorunlar çıkarma,
- c) Seçim için gerekli niteliği kaybetme veya ikinci madde metnine uymayan hallerde.

MADDE: 12

Cemaat yönetim kurullarının ilk seçimi, bu kanunun yayınlanmasından başlayarak ikinci ay içinde kesin olarak ilân edilip yapılacaktır.

Bu İradenin, Millî Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanlığı tarafından duyurulup uygulanması isteğimidir.

PAUL I

Atina, 16 HAZİRAN 1949

Millî Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanı

K.Çaços

KRAL İRADESİ 2

Batı Trakya ile ilgili bulunan (Geçici Başmüftü ve Müftülerle ülke içindeki Müslümanlara ve Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine) Dair 2345/1920 Sayılı Kanun'un 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 29/7/1949 tarihli Kral İradesinin 2. ve 12. maddelerinin değiştirilmesi ve tamamlanması hakkındadır.

Yunanistan Kralı
Paul I

- a) 2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesini,
b) Batı Trakya Genel Valiliğinin 16816 ve 16817 / 29 - 8 1949 sayılı yazılılarıyla,
c) Millî Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanının teklifi üzerine Devlet Şûrasının 582/1949 sayılı olumlu oyunu gözönünde bulundurarak karar verir ve İrade eyler.

TEK MADDE

1- Batı Trakya ile ilgili bulunan Geçici Başmüftü ve Müftülerle Ülke İçindeki Müslümanlara ve Müslüman Cemaatleri Mülklerinin Yönetimine Dair 23 Haziran - 3 Temmuz 1920 tarih ve 2345 Sayılı Kanun'un 12. maddesinin yürütme uygulanmasına dair 16 Haziran 1949 Kral İradesinin 2. maddesinin birinci paragrafı hükümsüzdür.

2- Yukarıdaki Kral İradesinin 12. maddesinde söz konusu edilen süre, bu İradenin yürürlüğe girmesinden itibaren dört ay daha uzatılır.

3- Batı Trakya Müslüman Cemaatlerinin Yönetim Kurulları'nın üç yıllık görev sürelerinin bitiminden sonra yeni Yönetim Kurullarının işbaşına getirilmesi için yapılacak seçimler, yukarıdaki Yönetim Kurullarının süresinin bitiminden itibaren iki ay içinde ilân edilir.

Bu İradenin, Millî Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanı tarafından duyurulup uygulanması isteğimidir.

PAUL I

Atina, 28 Eylül 1949

Millî Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanı
K.ÇAÇOS

KRAL İRADESİ 3

Hükümet gazetesinin 1/177 - 1953 sayılı nüshasında yayınlanmış Cemaat seçimlerine ait 10 Temmuz 1953 tarihli Kral İradesi.

Batı Trakya ile ilgili olarak Ülke içindeki Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine Dair. 2345/1920 Sayılı Kanun'un 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 16 Haziran - 29 Temmuz 1949 tarihli Kral İradesinin değiştirilmesi ve tamamlanması ile 23/29 Eylül 1949 tarihli Kral İradesindeki değişiklikler hakkındadır.

Yunanistan Kralı
Paul I

2345/1920 Sayılı Kanun'un 12. maddesini ve Devlet Şûrasının mütalâasını göz önünde bulundurarak karar verir ve İrade eyler.

MADDE: 1

Batı Trakya ile ilgili olarak (Ülke içindeki Müslümanlarla geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin mülklerinin yönetimine dair

2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 29.7.1949 tarihli Kral İradesinin 2. ve 12. maddelerinin değiştirilmesi ve tamamlanması hakkındaki 28/29 Eylül 1949 tarihli Kral İradesinin tek maddesinin 3. bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir: — "Batı Trakya Müslüman Cemaatlerine ait Mülklerin Yönetim Kurullarının üç yıllık görev süresinin bitimi üzerine yenilenecek olan seçimler yukarıdaki Yönetim Kurulları görev süresinin bitiminden itibaren altı ay içinde ilân edilir."

Batı Trakya ile ilgili olarak ülke içindeki Müslümanların geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine dair 16 Haziran / 29 Temmuz 1949 tarihli Kral İradesinin 2. bendinin sonuna 3. ve 4. bendler de eklenmiştir ki bu bendler şöyledir: — "Trakya Genel Valisi, kendi yargısına göre ciddi sebepler halinde, yukarıdaki Yönetim kurulları seçimini, seçimlerin ilânından önce veya sonra alacağı bir kararla en geç üç ay için erteleyebilir. Erteleme süresinin bitiminde işbu madde ile öngörülen işlemler tekrarlanır."

Kral Paul

Şimdi de 2345 Sayılı Kanunun Cemaat seçimlerine ait 12. maddesinin uygulanmasına dair 16 Haziran 1949 sayılı Kral İradesinin son kısmı ile 28 Eylül 1949 tarihli Kral İradesinin tek maddesini ve bunu izleyen 10-7-1953, 27-30 Haziran 1961 ve 17-23 Ekim 1946 tarihli Kral İradelerini sunuyoruz.

KRAL İRADESİ 4

Hükümet gazetesinin 1/106-1961 sayılı nüshasında yayınlanmış Cemaat seçimlerine ait 27/30 Haziran 1961 tarih ve 420 sayılı Kral İradesi.

Batı Trakya ile ilgili olarak ülke içindeki Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine Dair 2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 16 Haziran - 29 Temmuz 1949 tarihli Kral İradesinin değiştirilmesi ve tamamlanması hakkındadır.

Yunanistan Kralı
Paul I

2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesini ve Devlet Şûrasının mütalâasını göz önünde bulundurarak karar verir ve İrade eyler.

MADDE: 1

Batı Trakya ile ilgili olarak Ülke içindeki Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine Dair 2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 16 Haziran - 29 Temmuz 1949 Sayılı Kral İradesinin 3. maddesi aşağıdaki şe-

kilde değiştirilmiştir.

1- Oy kullanma işi, son kesin seçim katalogları esas tutularak Müslüman seçmenlerin oy kullandıkları seçim dairelerinde yapılır.

2- Seçmenler oy pusulasıyla oylarını kullanırlar.

3- Oy pusulalarının ölçüleri, renk ve özellikleri Valinin kararıyla tayin olunur. Masrafı Valiliklere ait olmak üzere Valiliklerce bastırılan oy pusulaları zamanında adaylara ve her isteyene verilir.

4- Oy pusulalarına bütün adayların adı yazılır. Seçmen; on iki kişilik yönetim kurulları için 12 adayın, yedi kişilik yönetim kurulları için de ancak 7 adayın adlarının hizasına bir artı (+) işareti koymak suretiyle tercihte bulunmak hakkını haizdir. 12 kişilik kurulların oy pusulalarına on ikiden fazla, 7 kişilik kurulların oy pusulalarına da yediden fazla tercih işareti bulunduğu takdirde bu oy pusulaları hiç bir tercih ifade etmemiş sayılacak ve bütün adaylar için geçerli telâkki edilecektir. Seçim kurullarının denetlenmesi, oyların tasnifi, sonuçların ilânı ve işbu İrade ile derpiş edilmeyen bütün öteki hususlar için Belediye ve Nahiye Seçimleri hakkında yürürlükte bulunan hükümler benzetme yolu ile uygulanır. İşbu İrade, Hükümet Gazetesinde yayımlandıktan sonra yürürlüğe girecek ve yürürlüğe girmesinden itibaren hemen yapılacak olan seçimlerde uygulanacaktır.

KRAL PAUL

KRAL İRADESİ 5

Cemaat Seçimlerine ait 17-23/10 1964 tarih ve 649 sayılı Kral İradesidir.

Batı Trakya ile ilgili olarak Ülke içindeki Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftüleriyle Müslüman Cemaatlerinin Mülklerinin Yönetimine Dair

2345/1920 Sayılı Kanunun 12. maddesinin yürütme ve uygulanmasına dair 16 Haziran - 29 Temmuz 1949 tarihli Kral İradesinin değiştirilmesi ve tamamlanmasıyla ilgili 420/1961 sayılı Kral İradesinin 1. maddesinin 4. paragrafının değiştirilmesi hakkındadır.

Yunanistan Kralı
Kostantin

2345/1920 sayılı Kanunun 12. maddesini ve Devlet Şûrasının mütalâasını göz önünde bulundurarak karar verir ve İrade eyler.

MADDE: 1

27/30 Haziran 1961 gün ve 420 sayılı Kral İradesinin 4. paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Oy pusulalarına bütün adayların adları yazılır. Seçmen, 12 üyelik Yönetim kurullarının seçiminde yalnız (6), yedi üyelik Yönetim kurullarının seçiminde ise yalnız (3) adayın adlarının hizasına bir artı (+) işareti koymak suretiyle oyunu kullanır. Seçmen eğer 12 üyelik Yönetim kurullarının adaylarından altısından fazlasına ve yedi üyelik Yönetim Kurullarının adaylarından da üçünden fazlasına artı işareti koymuşsa tercihten kaçınmış sayılır ve oyu bütün adayların lehine kabul edilir. Seçim sandıklarında görevlendirilen komisyonların denetlenilmeleri, oyların sınıflandırılması, sonuçların ilân ve yayınlamasıyla ilgili ve işbu İradeyle derpiş olunmayan bütün öteki hususlar için Belediye ve Nahiye Meclisleri Seçimleri hakkında yürürlükte bulunan hükümler benzetme yoluyla uygulanır. İşbu İrade, Hükümet gazetesinde yayımlandıktan sonra yürürlüğe girer.

Kral Kostantin

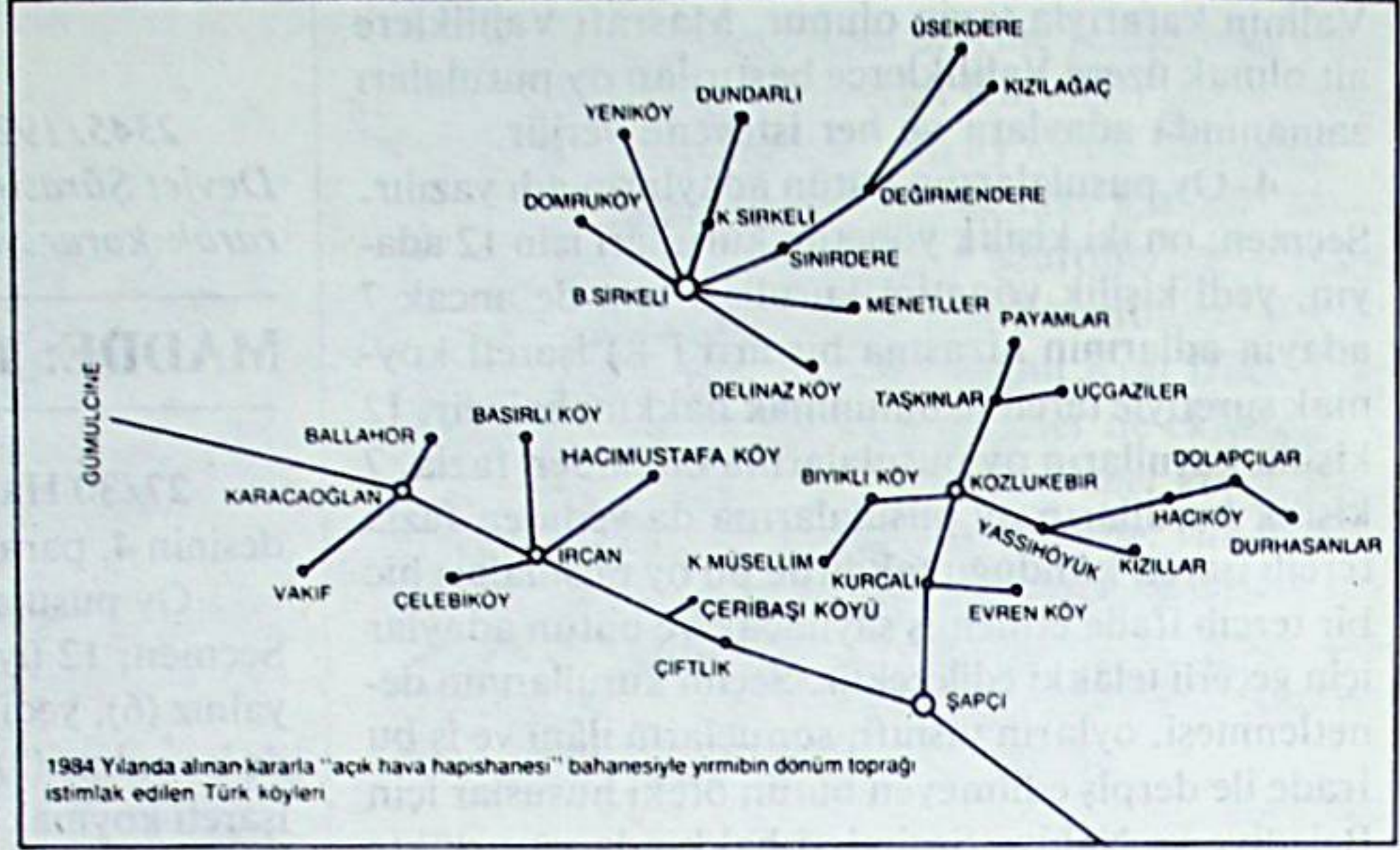
30 TÜRK KÖYÜ TOPRAKLARIYLA BİRLİKTE KAMULAŞTIRILYOR

B T S H A B E R M E R K E Z İ

Batı Trakya'nın en verimli toprakları üzerine kurulu "O Türk köyü" Açık Hava Hapishanesi "Yapılacağı gerekçesiyle kamulaştırılmak isteniyor. Yunan Hükümeti 1984 yılında çıkardığı ve Yunan Resmi Gazetesi'nde de yayınlanan bir kararname ile Gümlüce'nin Sirkeli, İrcan, Karacaoğlan ve Zoklukibir nahiyelerine bağlı 30 Türk köyünün evleri de dahil bütün topraklarının kamulaştırılacağı bildirildi.

Kesif bir Türk nüfusunun yaşadığı bu bölgedeki Türklerin kamulaştırma yolu ile bölgede göçe zorlanmalarının amaçlandığını ifade eden Batı Trakyadaki kaynaklar kamulaştırma sahası olarak belirlenen bölge dahilindeki "Amfia" (Hacımustafaköy) adlı rum köyünün kamulaştırmadan ayrı tutulduğuna dikkat çektiler.

Yunan Yargıtayına konuyla ilgili olarak yapılan başvuruya henüz cevap alınmadan Yunan Hükümetinin yeniden konuyu gündeme getirmesinin ırkçı Yunan devlet idarecilerinin bu konuda kararlı olduklarını gösterdiği iddia ediliyor.

Geçimini topraktan sağlayan bu köylerde yaşayan soydaşlarımız, Yunan devlet entrikalarıyla topraklarının ve evlerinin ellerinden alınmasına seyirci kalamayacaklarını belirterek bu uğurda her türlü mücadeleyi vermeye hazır olduklarını ifade ediyorlar. Bir hukuk devletine yakışmayacak çok çeşitli icraatlar sergilemiş bulunan Yunanistan'ın bu son olaydaki ırkçı tutumuyla çizmeyi aşmış olduğunu belirten Batı Trakyalı bölge sakinleri, istikbalde konuyla ilgili olarak vuku bulacak menfi gelişmelerin sorumlusunun Yunan

devleti olduğunu bildirdiler.

24 Temmuz 1984 günü 249 sayılı ile Yargıtayda açılan davanın henüz neticelendirilmemesine rağmen Yunan Hükümetinin Türk topraklarını gaspetme girişimini hızlandırmasının Yunan devletinin Batı Trakya Türk Toplumuna hakkındaki kötü niyelerini iade ettiğini dikkat çeken iyi haber alan kaynaklar Davos ruhuna rağmen Batı Trakya Türklerine tatbik edilen insanlık dışı barbar metodların yakinen takip edilmesinin gerekliliğini vurguladılar.

BATI TRAKYA TÜRKLERİ'NİN TRT'Yİ İZLEMESİ YUNANLILAR TARAFINDAN ENGELLENİYOR

Türkiye'de yayımlanan günlük gazetelerin Batı Trakya'ya girmesi öteden beri mümkün değildi. Bu sebeple Batı Trakya'lı soydaşlarımız sadece eTRT yayınlarını takip etmek suretiyle Türkiye'deki ve dolayısıyla dünyadaki gelişmelerden haberdar olabiliyorlardı. Ancak son günlerde bu imkandan da mahrum edildiler.

Yunan idaresi, Batı Trakya'daki soydaşlarımızın TRT Televizyonunun 1. program yayınla-

rını izlemesini engellemek üzere 30 Kasım 1988'den itibaren aynı frekanstan yayın yapmak üzere (ERT) 2. program yayınına devreye soktu. Böylece Batı Trakya Türklerinin TRT'yi izlemeleri imkansızlaşmış ve dünya ile ilişkilerini sağlayan en önemli vasıtadan mahrum kalmışlardır.

Aslında Yunan Televizyonunun 2. programı bölgede başka frekansta yayın yapmakta ve çevrede net olarak izlenebilmektedir. Yunan yönetiminin bu hareketi

TRT yayınlarının Batı Trakya Türkleri tarafından izlenmesini önlemek ve onları yalnızlık duygusuna iterek psikolojik baskı altında tutmaktadır.

Uluslararası antlaşmalara göre "Kişinin haberleşme hakkı kutsaldır". Bu göze batmayacağı sanılan hareket de Yunanistan'daki tabii insan hak ve hürriyetlerinin olmadığına önemli bir örnek teşkil etmektedir.

ŞİMDİ SIRA MEZAR TAŞLARINDA MI?

Yunan yönetiminin Batı Trakya Türklerine karşı yaptığı çeşitli baskı, ayırım ve haksızlıkları artık duymayan kalmadı.

Artık, sanki canlıların işi bitmiş de sıra ölülerine gelmişçesine mezarlıklar da saldırıya uğramaya başladı.

Son olarak Gümölcine'nin en eski ve en büyük mezarlıkların-

dan biri olan Yenicemahalle Türk Mezarlığında çok sayıda mezar taşı tahrip edilerek kırıldı ve yerlerinden sökülerek atıldı. Kırılanlar arasında değerli kitabeleri bulunan mezar taşlarının da olduğu bölge Türkleri tarafından belirtildi.

Yapılan saldırı Batı Trakya Türkleri arasında çok büyük

üzüntü ve endişe yarattı.

Kendileriyle konuştuğumuz Batı Trakya'lı soydaşlarımız, "Biz baskı ve ayırımlara bir yere kadar alıştık. Ancak ölülerimizden ne istiyorlar? Mezarlıkta da mı rahat edemeyeceğiz" diyorlar ve bu bayağı hareketin faillerinin bir an önce yakalanmalarını diliyorlar.

Mustafa H. Mustafa

FRANKFURT'TA BATI TRAKYALI TÜRKLERİN GÖSTERİSİ

19 Aralık tarihli *Tercüman* ve *Hürriyet* gazeteleri geçtiğimiz Cumartesi günü, ayın 17'sinde Batı Trakyalı Türklerin Frankfurt'ta Yunan hükümetinin baskılarına karşı başlattığı imza kampanyası yüzünden tutuklanan Batı Trakyalı lider **Dr. Sadık Ahmet**'i desteklemek gayesiyle bir yürüyüş yaptıklarını bildirdiler. Yürüyüşe 2.000 kadar Türk katıldı.

Merkezi Kelsterbach'da (*Frankfurt*) olan Federal Almanya'daki Yunanistan-Batı Trakya Türk Dernekleri Federasyonu gösteri yürüyüşünden evvel bir bildiri yayınladı. 10 Aralık 1988 tarihli bildiride, Yunanistan'ın yıllardır ülkededeki Türk azınlığa karşı sürdürmekte olduğu baskıdan bahsedilmekte ve bu baskıları başta Avrupa Konseyi olmak üzere diğer uluslararası kuruluşlara da şikâyet amacıyla bir imza kampanyasına girişen **Dr. Sadık Ahmet**'in tutuklandığı ve sırf bu yüzden hapsedilme tehlikesi ile karşı karşıya bulunduğu açıklanmaktadır.

Dr. Sadık Ahmet 30 aylık hapis cezasına karşılık Selânik Temyiz Mahkemesine başvurmuştur. Başvuru hakkında mahkeme 20 Aralık 1988 Salı günü toplanarak karara varacaktır.

Bilidiride devamla Yunan

yönetiminin tanık olarak Ağır Ceza Mahkemesine celbettiği Türklerin de **Dr. Sadık Ahmet** lehinde ifade verdikleri, ancak Yunanlı hâkimlerin gerçeklere göz yumarak hapis cezası verdikleri kaydedilmekte.

Bu sebepten dolayı Avrupa'daki Batı Trakya azınlığı temsilcileri temyiz mahkemesinde de benzer bir trajediye engel olmak amacıyla Avrupa basını dâhil olmak üzere uluslararası kuruluş temsilcilerini mahkemeye katılma çağrısında bulunmuş, ayrıca da seslerini duyurabilmek için bahsi

geçen gösteri yürüyüşünü düzenlemiştir.

Yukarıda adı geçen gazetele- rin verdiği habere göre yürüyüş Frankfurt şehir merkezinde başlamış Türkçe ve Almanca pankartlar taşıyan Batı Trakyalılar Yunanistan'da Türklere yapılan siyasi baskıyı tel'in etmişlerdir. Yürüyüş esnasında Batı Trakya Türk Dernekleri Başkanı **Cafer Alioğlu** da bir konuşma yaparak Papandreu rejiminin Yunanistan'daki Türkler aleyhine yürüttüğü kampanya ile Bulgaristan'da Jivkov rejiminin oradaki Türk-

ler aleyhine yürüttüğü kampanya arasında bir fark olmadığını dile getirmiş, Yunanistan'ın insan haklarına riayet etmeğe bşayıp buradaki Türklere tahsil, kültür ve diğer sosyal güvenceler verene kadar mücadelelerini sürdüreceklerini bildirmiştir. Yürüyüş Frankfurt'taki Yunan konsoloslğunun önüne üzerinde "Batı Trakya'da adâlet katledildi" yazılı bir tabut bırakılarak sona ermiştir.

Bu arada Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil olunan üç partiye mensup milletvekilleri de Dr. Sadık Ahmet'i desteklemek gayesiyle bir imza kampanyasına girişmişlerdi. *Hürriyet* gazetesinin 19 Aralık 1988 nüshasında verilen haberde, 128 imzalı bir mektubun Ankara'daki Yunan elçiliğine verildiği kay-

dedilmekte. Türkiye'deki Batı Trakyalılar Derneği, Genel Başkanı Mehmet Tomsu verdiği bir beyanatta Dr. Sadık'ın şahsında Yunanlıların Batı Trakya Türklüğünü yargaladığı yer almıştır. Dr. Sadık bir broşür hazırlayıp Avrupa Parlamentosuna sunmak üzere bu broşürü 15.000 Batı Trakyalı Türke imzalatmış, daha sonra uluslararası ilişkileri zedeleyici faaliyette bulunduğu gerekçesiyle gözaltına alınmıştı.

Gazete Türkiye'nin Avrupa Konseyinin ilk toplantısında konuyu dile getireceğini de bildiriyor. Bundan iki üç hafta kadar önce Türkiye'de tutuklanan Yunan vatandaşlarının mahkemisine katılmak üzere Atina belediye başkanı İstanbul'a geldiği için, Ankara'da Türk Dışişleri bakanlığına müracaat edilmiş ve İstan-

bul belediye başkanı Dalan'ın Selânik'e gönderilmesi teklif edilmiştir.

Diğer ilgi çekici bir gelişmeden de yine aynı gazetede haber verilmektedir. 19 Aralık tarihli *Hürriyet*, Batı Trakya Türklerine karşı uygulanan baskı politikasının Yunan Komünist partisi tarafından tenkid edildiğini bildiriyor. Bu surette Yunan KP'si KKE, Atina'nın uyguladığı ayrımcı politikayı babul etmiş oluyor. Gazete bundan başka KKE'nin baskıyı kabul etmesinin yanısıra meseleye çözüm için bir takım teklifler de getirdiğini haber vermiş, yalnız bu tekliflerin neler olduğu hakkında yakın mâlûmat vermemiştir.

Yukarıdaki metin, EVRO Radyodan 20 dilden yayınlanmıştır.

SELAHATTİN GALİP'İN DAVASI 7. DEFA ERTELENDİ

Yunanistan vatandaşlığından çıkarılması ile ilgili kararın geri alınması için Anayasa Mahkemesine başvuran Azınlık Postası gazetesini sahibi ve yazarı Selahattin Galip'in mahkemesi 7. defa ertelendi.

Selahattin Galip'in 10 Ocak'ta yapılması gereken duruşmasının herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin 4 Nisan 1989'a ertelenmesine karar verildi.

Batı Trakyalı Türk gazeteci Selahattin Galip'e 1984 yılında Türkiye'den Yunanistan'a dönerken Vatandaşlık Kanununun 19. maddesine dayanılarak vatandaşlıktan çıkarıldığı ve Yunanistan'a giremeyeceği bildirilmişti. Galip, Danıştay'a dava açmış ve Yunanistan vatandaşlığını tekrar kazanmıştı.

Bunun üzerine Türkiye'den Yunanistan'a dönerken sınırda bu

defa da Vatandaşlık Kanununun 20. maddesine göre vatandaşlıktan ıskat edildiğini öğrenmişti. Söz konusu madde "yurt dışında Yunanistan aleyhinde yıkıcı faaliyet gösterenleri" kapsamaktadır.

Tekrar Danıştay'a itiraz davası açan Selahattin Galip'in 10 Ocak'ta yapılması gereken duruşması 7. defa ve gerekçesiz olarak 4 Nisan 1989'a ertelendi.

AVUSTRALYA'DAKİ BATI TRAKYA TÜRKLERİ İSLÂM DERNEĞİ SEÇİMLERİ YAPILDI

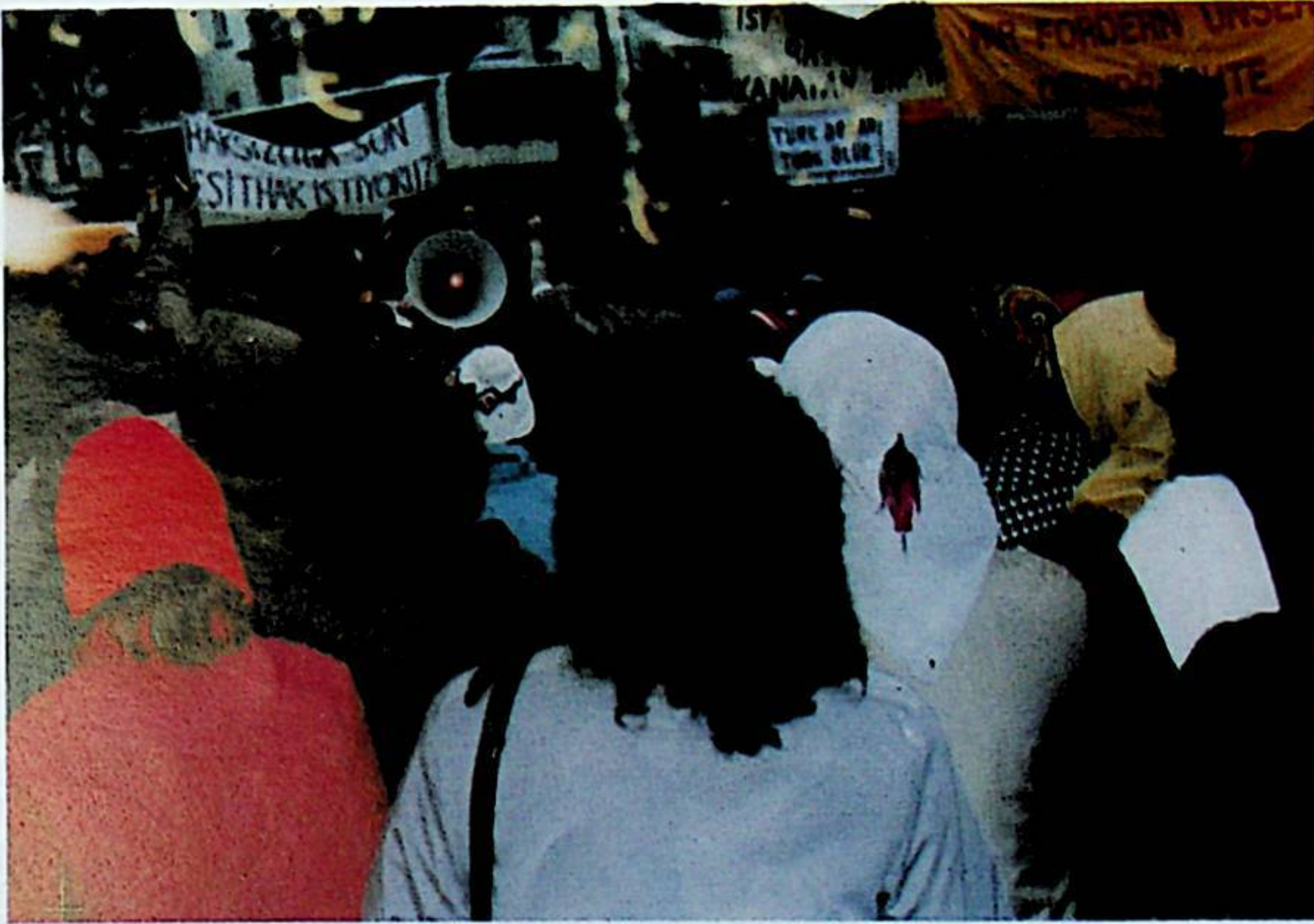
8 Ocak 1989 günü yapılan seçimlerde Yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde teşekkül etmiştir.

Yönetim Kurulu

- 1- Hamdi Mehmet Başkan
- 2- Mustafa Mustafa Ast Başkan
- 3- Adnan Salih Sekreter
- 4- Salih Küçüksalih Veznedar
- 5- Salih Reşitoğlu Eğitim Kolu
- 6- Mehmet İsmail Sekreter Yardımcısı
- 7- Ahmet Pehlivan Üye
- 8- Ahmet Mehmet Üye
- 9- Salih Mustafaoğlu Üye

Dr.Sadık Ahmet'in şahsında yargılanmak istenen Batı Trakya Türkleri Batı Almanya'dan da seslerini dünyaya duyurdular

Genel Başkanımız Tahsin Salihoğlu Batı Trakya'daki soydaşlarımızın daima yanlarında olduklarını bir kere daha vurguladı.

Genel Başkanımız Tahsin Salihoğlu Yunanistan Başkonsolosluğu'nun kapısının açılmaması üzerine Yunan Başbakanı Andreas Papandreu'ya göndermek üzere hazırladığı mektubu Konsolosluğun kapısının altından içeri bırakırken.